

C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\Nová složka
(2)\Simenon_Georges-Tanecnice_z_Veseleho_mlyna.PDB

PDB Name: Simenon_Georges-Tanecnice_z_Ves
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXT
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 8.5.2004
Modification Date: 8.5.2004
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

Tanečnice z Veselého mlýna

Georges Simenon

I. Adéla a její přátelé

"Kdopak to je...?"

"Nevím. Je tu poprvé," řekla Adéla a vyfoukla kouř z cigarety.

Lenivě spustila nohy na zem. Načechrala si vlasy na spáncích a upřela pohled do jednoho ze zrcadel zdobících sál, aby se přesvědčila, že její naličení je v pořádku.

Seděla na lavici z granátově červeného sametu u stolu, na němž stály tři sklenice portského. Po levici měla jednoho mladíka, po pravici druhého.

"Dovolíte, hoši...?"

Obdařila je milým, důvěrným úsměvem, vstala a pohupujíc se v bocích, přešla sálem, aby se dostala blíže ke stolu nového příchozího.

Na znamení majitele připojili čtyři hudebníci své hlasy k nástrojům. Tančil jediný pár: žena patřící k podniku a profesionální tanečnick.

A jako téměř každého večera, sál působil dojmem prázdnoty. Byl příliš veliký. Zrcadla zavěšená na stěnách prodlužovala ještě perspektivu, kterou přetínaly jen červené lavice a matný mramor stolků.

Mládenci, kteří už neměli Adélu mezi sebou, se k sobě přisunuli,

"Je rozkošná!" vzdychl Jean Chabot, mladší z nich, který předstíral, že se přivřenými očima rozhlíží nazdařbůh po sále.

"A jaký má temperament!" horlil jeho přítel Delfosse, který se opíral o rákosovou hůl se zlatou koulí.

Chabotovi mohlo být šestnáct a půl roku. Delfossovi, hubenějšímu, neduživému, s nepravidelnými rysy, ne víc jak osmnáct. Byli by však rozhořčeně protestovali, kdyby jim někdo řekl, že nejsou přesyceni všemi rozkošemi života.

"Hej, Victore...!" oslovil Chabot důvěrně číšníka, jdoucího okolo.

"Znáš toho chlápka, co právě přišel?"

"Ne! Ale objednal si šampaňské..."

A Victor dodal s významným pohledem: "Adéla si ho vzala do práce!" A odešel se svým podnosem.

Hudba na okamžik ztichla, aby znovu spustila v rytmu bostonu. Majitel otvíral osobně u stolu váženého hosta láhev šampaňského, jejíž hrdlo ovázel ubrouskem.

"Myslíš, že budou zavírat pozdě?" vzdychl Chabot.

"Ve dvě... v půl třetí... jako vždycky!"

"Dáme si ještě něco?"

Byli nervózní. Obzvláště ten mladší, který upíral na každého příliš strnulý pohled.

"Kolik mu může být?"

Ale Delfosse pokrčil rameny a odsekl netrpělivě: "Buď přece zticha!"

Viděli Adélu téměř přímo naproti sobě, seděla u stolu neznámého hosta, který si objednal šampaňské. Byl to muž okolo čtyřicítky, s černými vlasy a matnou, bledou pletí, Rumun, Turek nebo něco podobného. Měl růžovou hedvábnou košili a v kravatě velkou perlu.

Vůbec se nedával rušit tanečnicí, která s ním hovořila, smála se a nakláněla na jeho rameno. Když ho požádala o cigaretu, podal jí zlaté pouzdro a zíral dál před sebe.

Delfosse a Chabot už nepromluvili. Předstírali, že hledí na cizince s pohrdáním. A přitom ho obdivovali, nesmírně!

Neušla jim žádná podrobnost. Zkoumali uzel kravaty, střih obleku i pohyby muže popíjejícího šampaňské.

Chabot měl na sobě konfekční oblek a boty, které už byly dvakrát znovu podraženy. Šaty jeho přítele byly sice z lepší látky, ale nepadly mu. Je pravda, že Delfosse měl úzká ramena, propadlý hrudník, neurčitou siluetu příliš vytáhlého výrostka.

"Ještě jednou!"

Sametový závěs zakrývající vchod se zavlnil. Nějaký muž podal klobouk vrátnému, chvíli postál a přelétl očima sál. Byl vysoký, statný, silný. Jeho obličej měl mírný výraz a neposlouchal vůbec číšníka, který mu chtěl doporučit stůl.

Nezáleželo mu na tom, kam se posadí. "Pivo?"

"Máme jen anglické pivo... stout, pale-ale, scotch-ale?"

Pokrčil rameny na znamení, že je mu to úplně jedno.

Nebylo tu o nic živěji než předtím či po jiné večery. Jeden pár na parketu. Džez, který člověk nakonec vnímal už jen jako zvukovou kulisu. U baru seděl host vyfintěný jako ze škatulky a hrál s majitelem poker.

Adéla a její společník, který se jí stále vůbec nevěnoval.

Atmosféra maloměstského nočního podniku. V jednu chvíli tři podnapilí muži rozhrnuli závěs. Majitel se k nim rozběhl.

Hudebníci se překonávali. Ale muži odešli a bylo slyšet vzdalující se výbuchy smíchu.

S postupujícím časem se Chabot a Delfosse stávali vážnějšími. Dalo by se říci, že únava zostřila jejich rysy, zbarvila jejich pleť do ošklivého popelavého odstínu, vyhloubila jim kruhy pod očima.

"Co říkáš, pověz!" zeptal se Chabot tak tiše, že jeho společník spíše vytušil, než slyšel, co říká.

Žádná odpověď. Bubnování prstů na mramor stolu.

Adéla, opřená o rameno neznámého, mrkla občas na své přátele. Neztrácela přitom rozverný a mazlivý výraz.

"Victore?"

"Už odcházíte?... Máte schůzku?"

Jako si Adéla hrála na rozvernou, tak on se tvářil tajuplně, vzrušeně. "Zaplatíme to všechno zítra, Victore! Nemáme drobné."

"Dobře, pánové! Dobrý večer, pánové! Jdete tudy?"

Mládenci nebyli opilí. A přesto odcházeli jako ve snách, nic nevnímali.

Veselý mlýn má dva vchody. Hlavní vede na ulici Pot-d'Or. Tudy vcházejí a vycházejí hosté. Ale po druhé hodině ranní, kdy podle policejního nařízení by podnik měl být uzavřen, pootevrou dvířka vchodu pro zaměstnance do špatně osvětlené a liduprázdné uličky.

Chabot a Delfosse prošli sálem, přešli okolo stolu neznámého, odpověděli majiteli na pozdrav, otevřeli dveře na toaletu. Tam zůstali několik vteřin stát, aniž na sebe pohlédli.

"Mám strach..." vykřikl Chabot.

Viděl se v oválném zrcadle. Přidušený zvuk džezu je pronásledoval.

"Rychle!" řekl Delfosse a otevřel dveře na temné schody, odkud čísel vlhký chlad.

To byl sklep. Schody byly z cihel. Zezdola se linul odporný pach piva a vína.

"Kdyby někdo přišel!"

Chabot málem upadl, protože dveře se zavřely a naráz byla tma. Tápal rukama po zdi pokryté plísní. Někdo o něho zavadil a on se oťásl, ale byl to jen jeho přítel.

"Přestaň se hýbat!" nařídil mu.

Hudbu už nebylo skoro slyšet. Jen ji tušili. Vnímali zejména oťrásání velké pokladny. Byl to rytmus rozptýlený ve vzduchu, který vyvolával představu sálu s granátově červenými lavicemi, cinkotem sklenic, ženou v růžovém, která tančila s partnerem ve smokingu.

Bylo tu chladno. Chabot cítil, jak ho prostupuje vlhkost, a musil zadržet kýchnutí. Přešel si rukou po ledové šíji. Slyšel Delfossův dech. Při každém výdechu ho ovanul pach tabáku.

Někdo vešel na toaletu. Pustil vodu. Do talířku cinkla mince.

Bylo také slyšet tikání hodinek v Delfossově kapse.

"Myslíš, že budeme moci otevřít?"

Přítel ho štlpl do ruky, aby byl zticha. Měl dočista studené prsty.

Nahoře už asi majitel začínal netrpělivě sledovat hodiny. Když bylo plno a zábava v proudu, nehleděl příliš na to, že přetáhne zavírací hodinu a přivolá na sebe policejní hromy a blesky. Ale když sál zel prázdnotou, stával se najednou dbalým nařízení.

"Pánové, budeme zavírat!... Jsou dvě hodiny!"

Mládenci dole nic neslyšeli. Ale mohli si domyslit, minutu po minutě, všechno, co se děje. Victor inkasoval, potom zúčtoval u baru s majitelem, zatímco hudebníci ukládali nástroje do pouzder a na velkou pokladnu byl navlečen zelený listový povlak.

Druhý číšník, Joseph, dával židle na stoly a sbíral popelníky.

"Zavíráme, pánové!... No tak, Adéle... Pospěšme si...!"

Majitel byl ramenatý Ital, který sloužival v barech a hotelech v Cannes, v Nice, Biarritzu a v Paříži.

Kroky na toaletě. To on šel zastrčit závoru na dvířkách do uličky. Otočil klíčem, ale nechal ho v zámku.

Nezavře automaticky sklep, nebo nepodívá se do něho? Chvilé zastavení. Asi si upravuje před zrcadlem pěšinku ve vlasech. Zakašlal. Zaskřípěly dveře sálu.

Za pět minut to skončí. Ital, který zůstal poslední, stáhne vpředu rolety až ulice zamkne hlavní vchod.

Nikdy nevybere z pokladny všechno. Strčí si do náprsní tašky jen tisícifrankové bankovky. Zbytek je v zásuvce baru, jejíž zámek je tak jednoduchý, že k jeho otevření postačí dobrý kapesní nůž.

Všechna světla jsou zhasnuta.

"Pojd!" šeptá Delfosse.

"Ještě ne... Počkejme..."

Jsou teď v celém domě sami a přesto dál šeptají. Nevidí na sebe. Oba cítí, že jsou bledí, že mají stažené rysy, suché rty.

"Co když tu někdo zůstal?"

"Bál jsem se snad, když šlo o otcovu pokladnu?" Delfosse je podrážděný, téměř výhrůžný.

"Třeba v zásuvce nic není."

Je to jako závrať. Chabotovi je hůř, než kdyby se byl opil. Ted, když už je v tomhle sklepe, nemá odvalu z něho vyjít.

Byl by s to zhroutit se na schodech a propuknout v pláč.

"Jdeme na to!"

"Počkej! Mohl by se ještě vrátit..."

Uběhne pět minut. Pak dalších pět, protože Chabot se snaží získat všemi prostředky čas. Rozvázala se mu bota. Zaváže si ji poslepu, protože má strach, že upadne a ztropí rámus.

"Nemyslel jsem si, že jsi tak zbabělý... Jdeme! Jdi napřed..."

Protože Delfosse nechce vyjít první. Strká kamaráda před sebou a ruce se mu třesou. Dveře od sklepa jsou otevřeny. Na toaletě odkapává kohoutek. Je cítit mýdlo a dezinfekci.

Chabot ví, že ty druhé dveře, do sálu, budou vrzat. Očekává zavrznutí. A přesto mu přeběhne mráz po zádech.

Ve tmě je to rozlehlé jako katedrála. Člověk má pocit nesmírné prázdnoty. Radiátory vysílají ještě závaný tepla.

"Udělej světlo!..." zašeptá Chabot.

Delfosse rozškrtne zápalku. Zastaví se na vteřinu, aby nabrali dech a změřili cestu, kterou musí urazit. A najednou zápalka upadne, Delfosse vyrazí pronikavý výkřik a utíká ke dveřím toalety. Potmě nemůže najít cestu. Vráti se, vrazí do Chabota.

"Rychle! Pojďme pryč!"

Jsou to spíš chraptivé zvuky.

Také Chabot něco zahlédl. Ale špatně viděl... Něco jako tělo ležící na zemi u baru... Velmi černé vlasy...

Neodvažují se už ani pohnout. Krabíčka zápalek leží na zemi, ale nevidí ji.

"Dej sem zápalky!"

"Já je nemám..."

Jeden z nich vrazí do židle.

Druhý se zeptá: "To jsi ty?"

"Tudy! Držím dveře..."

A z kohoutku stále odkapává. To už je uklidnění. To je první etapa k vysvobození.

"Co kdybychom rozsvítili?"

"Zbláznil ses?"

Tápají rukama, hledají závoru.

"Je zle..."

Kroky na ulici. Ani se nepohnou. Vyčkávají. Útržky rozhovoru.

"...já tvrdím, že kdyby Anglie nebyla..."

Hlasy se vzdalují. Asi policisté, kteří se baví o politice.

"Otevřeš?"

Ale Delfosse už není schopen jediného pohybu. Opřel se zády o dveře a oběma rukama si svírá bouřlivě oddychující hrud'

"...měl otevřená ústa..." koktá.

Cvaknutí klíče. Vzduch. Odlesky pouliční lampy na dláždění uličky. Oba pocítují nutkání dát se do běhu. Dokonce je vůbec nenapadne zavřít za sebou dveře.

Ale tam dole v ohybu je ulice Pont-d'Avroy, kde bývá rušno. Nedívají se na sebe. Chabotovi se zdá, že jeho tělo je prázdné a že naznačuje pomalé pohyby ve vesmíru z vaty. I sám hluk přichází z velké dálky.

"Myslíš, že je mrtvý? Je to ten Turek?"

"Je to on! Poznal jsem ho... Ta otevřená ústa... A jedno oko..."

"Co tím myslíš?"

"Jedno oko otevřené, druhé zavřené." A vztekle: "Mám žízeň."

Jsou v ulici Pont-d'Avroy. Všechny kavárny jsou zavřené. Otevřený zůstal jen gril, kde podávají pivo, slávky, nakládané sledě a smažené brambůrky.

"Zajdeme tam?"

Kuchař, celý v bílém, rozdmýchává oheň. Žena, která jí v rohu, obdaří oba přátele svůdným úsměvem.

"Pivo! A brambůrky! A slávky!"

A po této první porci si dají druhou. Mají hlad. Mimořádný hlad. A už mají před sebou čtvrté pivo!

Stále se vyhýbají pohledu. Jedí jako vlci. Venku je tma a ojedinelí chodci přidávají do kroku.

"Kolik to dělá, pane vrchní?"

Nové zděšení. Budou mít dohromady dost peněz na zaplacení večeře?

"...sedm a dva padesát a tři a šedesát a... osmnáct sedmdesát pět!"

Zbýl jim právě jeden jediný frank na spropitné.

Ulice. Stažené rolety obchodů. Plynové lampy a někde v dálce kroky policejní hlídky. Mládenci jdou přes Meusu.

Delfosse nic neříká, dívá se upřeně před sebe, duchem tak vzdálen skutečnosti této chvíle, že ani nepostřehne, že mu přítel něco povídá.

A Chabot, aby nezůstal sám, aby prodloužil uklidňující společenství, jde až ke dveřím pěkného domu v nejhezčí ulici z celé čtvrti.

"Vrať se ještě kousek se mnou..." žadoní.

"Ne... Není mi dobře."

To je to pravé slovo. Nedobře je oběma. Chabot zahlédl tělo jen na okamžik, ale jeho fantazie pracuje.

"Byl to ten Turek, že?"

Říkájí mu z neznalosti Turek. Delfosse neodpovídá. Vsunul tiše klíč do zámku. V pološeru je vidět širokou chodbu s

mosazným stojanem na deštníky.

"Na shledanou zítra..."

"V Pelikánu?"

Ale dveře se už přivírají, zaklapnou. Teď přichází závrat'. Být už doma, v posteli! Nebude pak už konec téhle historie? A tak vidíme Chabota zcela samotného v liduprázdné čtvrti, jak rychle jde, utíká, zpomaluje na nárožích ulic a znovu se rozbíhá jako šílený. Na Kongresovém náměstí se vyhýbá stromům. Zpomalí krok, protože v dálce tuší chodce. Ale neznámý zamíří jinudy.

Ulice de la Loi. Jednopatrové domy. Práh.

Jean Chabot hledá klíč, otvírá, otočí vypínačem a jde ke kuchyni se skleněnými dveřmi, kde oheň ještě úplně nevyhasl. Musí se vrátit, protože zapomněl zavřít domovní dveře. Je tu horko. Na bílém voskovaném plátně na stole leží papír s několika tužkou napsanými slovy:

V kredenci máš kotletu a ve skříni kousek dortu. Dobrou noc.

Otec

Jean na to všechno hledí s jakousi otupělostí, otevře kredenc a spatří kotletu, při pouhém pohledu na ni se mu zvedá žaludek. Na nábytku stojí malý květináč se zelenou rostlinou, která se podobá drchničce.

To znamená, že tu byla teta Marie. Pokaždé přinese nějakou rostlinu. Má jich plný dům na nábreží Saint-Léonard. A navíc ještě uděluje podrobné rady, jak je ošetřovat.

Jean zhasl světlo. Zul si boty a stoupá po schodech. V prvním patře jde kolem pokojů nájemníků.

Ve druhém patře jsou mansardy. Střechou profukuje chladný vzduch.

V okamžiku, kdy dojde na chodbu, ozve se zavržení matrace. Někdo se probudil, otec nebo matka. Otevře dveře.

Ale zdaleka se ozve přidušený hlas: "To jsi ty, Jeane?"

Je třeba, aby šel dát dobrou noc rodičům. Vejde k nim do pokoje. Je tu vlhký vzduch. Spí už celé hodiny.

"Je pozdě, ne?..."

"Ani ne..."

"Měl bys..."

Ne! Otec nemá odvalu vyhubovat mu. Nebo tuší, že by to stejně nebylo k ničemu.

"Dobrou noc, synu!"

Jean se skloní a políbí vlhké čelo.

"Jsi jako led. Ty..."

"Venku je chladno..."

"Našel jsi kotletu? Dort přinesla teta Marie."

"Jedl jsem s přáteli..."

Matka se ve spánku obrátí a drdol se sesune na polštář.

"Dobrou noc."

Už nemůže dál. Ve svém pokoji si ani nerozsvítí. Pohodí nazdařbůh sako, natáhne se na postel a zaboří hlavu do polštáře.

Nepláče. Nemohl by. Lapá po dechu. Ruce a nohy se mu třesou, celým tělem probíhá chvění, jako kdyby na něho šla těžká nemoc.

Chtěl by jen, aby nezaskřípala postel. Chtěl by zadržet škytání, které cítí v hrdle, protože tuší, že otec, který leží v sousedním pokoji a téměř nespí, natahuje uši.

V hlavě se mu rozrůstá obraz, zní jedno slovo, nadouvá se a nabývá rozměrů tak nestvůrných, že ho už už rozdrť: Turek!...

A všechno se to mele, tíží to, dusí ho to a svírá ze všech stran, až do chvíle, kdy vikýřovým okénkem se rozleje slunce, kdy Jeanův otec, stojící v patách postele, mumlá v obavě, aby nebyl příliš přísný:

"Neměl bys to dělat, synu! Ty jsi zase pil, vid'? Vždyť ses ani nesvlékl...!"

A z přízemí stoupá nahoru vůně kávy a vajíček na slanině. Ulicí projíždějí nákladní auta. Bouchají dveře. Kohout kokrhá.

II. Příruční pokladna

Jean Chabot, lokty opřený o stůl, odstrčil talíř a zíral upřeně na dvorek, který bylo vidět skrze tylové záclony, jejichž bělost jiskřila ve slunci.

Otec ho při jídle pokradmu pozoroval a snažil se o jakési zdání konverzace.

"Nevíš, jestli je pravda, že ten velký činžák v ulici Féronstrée má být na prodej? Včera se mě na to někdo ptal v úřadě.

Mohl by ses třeba zeptat..."

Ale paní Chabotová, která rovněž bedlivě pozorovala syna, a přitom chystala zeleninu na polévku, se do toho vložila:

"Tak co, pročpak nejlíš?"

"Nemám hlad, máti."

"Protože ses dneska v noci zase opil, nemám pravdu? Přiznej se!"

"Ne."

"Myslíš si, že to není vidět? Oči máš jako králik a jsi celý zelený! Co já se nastarám, abys nabral nějakou sílu, a k čemu je to! No tak, sněz aspoň vajíčka..."

Jean by toho nebyl schopen za žádnou cenu. Hrud' se mu svírala. A poklidná atmosféra domova, jeho vůně slaniny a kávy, bílá zeď, polévka, která začínala bublat, to všechno jako by v něm vyvolávalo pocit nevolnosti.

Chtěl být co nejdříve venku, chtěl především co nejdříve vědět. Třásl se při sebemenším hluku z ulice.

"Musím už jít."

"Ještě máš čas. Byls včera s Delfossem, že ano?... Ten mi sem tak může ještě vkročit!... Kluk, který houby dělá, protože má zazobané rodiče!... Nemrava... Ten nemusí ráno vstávat do práce, ten ne!"

Pan Chabot neřikal nic, jedl s pohledem upřeným do talíře, aby nemusel zaujmout stanovisko. Nájemník z prvního patra, polský student, scházel po schodech, vyšel rovnou na ulici a zamířil k univerzitě. Bylo slyšet dalšího, který se oblékal přímo nad kuchyní.

"Uvidíš, Jeane, že to špatně skončí! Zeptej se tatínka, jestli v tvém věku flámoval?"

Jean Chabot měl opravdu začervenale oči, ztrhané rysy. Na čele bylo vidět nachový pupínek.

"Tak já už jdu!" opakoval s pohledem na hodiny.

Právě v tomto okamžiku někdo zaklepal na dopisní schránku zapuštěnou do domovních dveří. Takhle se hlásili dobří známí, zvonek sloužil cizím lidem. Jean šel rychle otevřít a octl se tváří v tvář Delfossovi, který se zeptal: "Jdeš už?"

"Ano... Vezmu si jen klobouk..."

"Pojďte dál, Delfossi!" volala paní Chabotová z kuchyně. "Právě jsem Jeanovi říkala, že je na čase, aby toho nechal. Ničí si zdraví! Že vy flámujete, to je věc vašich rodičů. Ale Jean..."

Delfosse, vytáhlý hubenour, v tváři ještě bledší než Chabot, sklopil hlavu s rozpačitým pousmáním.

"Jean si musí vydělávat na živobytí! My žádné jmění nemáme! Jste dost inteligentní, abyste to pochopil, a já vás žádám, abyste ho nechal na pokoji."

"Tak jdeš...?" zašeptal Jean, který prožíval muka.

"Přisahám vám, paní, že my..." koktal Delfosse.

"V kolikpak jste se dneska v noci vrátili?"

"Já nevím... Snad v jednu..."

"A Jean přiznal, že bylo přes dvě hodiny ráno!"

"Je čas, abych šel do kanceláře, maminko..."

Měl už klobouk na hlavě. Vystřel Delfosse do chodby. Pan Chabot se také zvedl a oblékl si kabát.

Venku, jako ve všech ličgských ulicích v této chvíli, bylo vidět hospodyně oplachující vydatné chodníky, káry se zeleninou a uhlím, postávající přede dveřmi, a vyvolávání prodavačů se neslo zdaleka z jednoho konce čtvrti na druhý.

"Tak co?..."

Mládenci zahruli za roh ulice. Mohli dát průchod svému neklidu.

"Nic! Dnešní raníky nic nepíší... Třeba ještě nenašli toho..."

Delfosse měl na hlavě studentskou čapku s velkým štítkem. Byla doba, kdy všichni studenti mířili k univerzitě. Na mostě přes Mensu tvořili téměř průvod.

"Maminka zuří... Je rozzlobená hlavně na tebe..."

Přešli trh, propletl se mezi košíky zeleniny a ovoce, šlapali po zelných a salátových listech. Jean měl strnulý pohled.

"Pověz!... Jak to uděláme s penězi...? Máme patnáctého..."

Přešli na protější chodník, protože by musili jít okolo prodejny tabáku, jejímuž majiteli byli dlužní okolo padesáti franků.

"Já vím... Dnes ráno jsem se díval do otcovy náprsní tašky... Měl v ní jen samé velké bankovky..."

A Delfosse dodal tišeji:

"Netrap se tím... Půjdu hned teď za strýcem do Leopoldovy ulice... Málokdy se stane, že by mě nenechali v krámě chvíli samotného..."

Jean znal ten obchod, největší cukrárnu v Lutychu. Představil si, jak jeho přítel sahá do zásuvky pokladny.

"Kdy tě uvidím?"

"Počkám na tebe v poledne."

Došli ke kanceláři notáře Lhoesta, kde Chabot pracoval. Stiskli si ruce, aniž na sebe pohlédli, a Jean měl nepříjemný pocit, jako kdyby ruka jeho přítele byla jiná než obvykle.

Je pravda, že teď byli spoluviníky!

Jean měl stůl v předpokojí. Byl nejmladší zaměstnanec a jeho úkolem bylo především lepit známky na obálky, třídit poštu a obstarávat pochůzky po městě.

Dnešního rána pracoval mlčky, na nikoho se nedíval, jako by chtěl, aby si ho nikdo nevšímal. Sledoval zejména prvního koncipienta, muže okolo padesátky, přísného vzhledu, jemuž byl podřízen.

V jedenáct hodin se stále ještě nic nedělo, ale krátce před polednem k němu první koncipient přistoupil: "Máte vyúčtování příruční pokladny, Chabote?"

Od rána si Jean chystal odpověď, kterou odříkal s odvráceným pohledem.

"Promiňte, pane Hosay, vzal jsem si dnes jiný oblek a nechal jsem doma sešitek i peníze. Předložím vám vyúčtování odpoledne..."

Byl zsinálý. První koncipient si toho všiml.

"Nejste nemocný?"

"Ne... Nevím... Možná trochu..."

Příruční pokladna se v kanceláři vyúčtovala zvláště, byly v ní peníze na známky, na poplatky za doporučená psaní a všeobecně na všechny běžné malé výdaje. Dvakrát do měsíce, patnáctého a třicátého, dostával Jean určitou částku a zapisoval vydání do sešitku.

Zaměstnanci odcházeli. Když se octl venku, rozhlížel se mladík po Delfossovi a spatřil ho, jak si pokuřuje cigaretu se zlatým filtrem poblíž výlohy tabáku.

"Tak co?"

"Tady jsem zaplatil!"

Vykročili. Potřebovali cítit okolo sebe proudění davu.

"Pojď do Pelikánu. Byl jsem u strýce. Měl jsem na to jen pár vteřin. Tak jsem tam hrábl... Nechtěl jsem, ale vzal jsem moc..."

"Kolik?"

"Skoro dva tisíce."

Ta částka Chabota vyděsila.

"Tady máš tři sta franků do kasičky. O zbytek se rozdělíme."

"Nepotřebuju ty peníze."

"Já taky ne."

Pohlédli bezděčně na kamenný balkón v prvním patře jednoho domu, kde byl zařízený podnájem, v němž bydlela Adéla, tanečnice z Veselého mlýna.

"Nešel jsi tamtudy?"

"Šel jsem ulicí Pot-d'Or. Dveře byly otevřené, jako vždycky po ránu... Victor a Joseph zametali..."

Jean si tiskl prsty, až praštěly.

"Ale přece jsi dnes v noci dobře viděl, ne...?"

"Jsem si jistý, že to byl ten Turek!" vyřázel ze sebe Delfosse s chvěním.

"A v ulici nebyla policie?"

"Nic! Všechno bylo normální... Victor, když mě zahlédl, mě pozdravil..."

Vešli do Pelikánu, posadili se ke stolku vpředu, objednali si anglické pivo. A Jean si okamžitě všiml jednoho hosta, skoro přímo naproti sobě.

"Neotáčej se... Podívej se do zrcadla... Byl v noci ve... Víš, co chci říct..."

"Tloušťák...! Ano, je to on..."

Byl to host, který přišel do Veselého mlýna jako poslední, silný a statný člověk, který pil pivo.

"Ten nebude z Lutychu."

"Kouří francouzský tabák. Pozor! Dívá se na nás."

"Pane vrchní!" zvolal Delfosse. "Kolik to dělá? Myslím, že jsme vám zůstali dlužní dva a čtyřicet franků?"

Vytáhl stotfrankovou bankovku a nechal zahlédnout další.

"Započítejte si to!"

Nikde se necítili dobře. Sotva se posadili, už vstávali a odcházeli, a neklid nutil Chabota ohlédnout se.

"Ten člověk jde za námi! Každopádně ho máme v patách..."

"Mlč! Ještě mě vyděsíš. Proč by nás sledoval?"

"Přece jen museli najít toho... toho Turka. Anebo nebyl mrtvý..."

"Tak buď přece zticha!" vrčel Delfosse stále ostřeji.

Ušli mlčky tři sta metrů.

"Myslíš, že tam máme jít dnes večer?"

"Samosebou! Nevypadalo by to přirozeně, kdyby..."

"Poslyš! Třeba Adéla něco ví?"

Jean byl rozrušený. Nevěděl, kam s očima, co říci, neodvažoval se ohlédnout a cítil v zádech přítomnost muže se širokými rameny.

"Jestli přejde Meusu za námi, tak nás určitě sleduje!"

"Jdeš domů?"

"Musím... Matka je naštvaná..."

Byl by schopen rozplakat se zčistajasna tady uprostřed ulice.

"Jde na most... Vidíš, že jde po nás...!"

"Buď zticha! Večer na shledanou... Jsem doma..."

"René!"

"Copak?"

"Nechci si nechat všechny ty peníze... Poslyš...!"

Delfosse zašel s pokrčením ramen do domu. Jean přidal do kroku a pokukoval do výloh, aby zjistil, zda je stále sledován.

V klidných ulicích čtvrti za Meusou už o tom nemohlo být pochyb. Nohy se mu podlomily. Zatočila se mu hlava a málem zůstal stát. Ale vykročil naopak rychleji, jako by ho strach poháněl kupředu.

Když došel domů, matka se vyptávala: "Copak je to s tebou?"

"Nic..."

"Jsi celý bledý... Spíš zelený bych řekla..." A dopáleně: "To je mi pěkné, jen co je pravda. V tvém věku se takhle zřít. Kdepak ses zase dneska v noci potloukal...? A v jaké společnosti...? Nechápu otce, že není trochu přísnější... No tak! Jez..."

"Nemám hlad."

"Zase?"

"Nech mě, maminko, buď tak hodná... Není mi dobře... Nevím, co to se mnou je..."

Ale pronikavý pohled pani Chabotové se nedal obměkčit. Byla to malá nervózní sušinka, poletující od rána do večera.

"Jestli jsi nemocný, zavolám doktora..."

"Ne! Prosím tě..."

Kroky na schodišti. Skleněnými dveřmi kuchyně bylo vidět hlavu studenta. Zaklepal, strčil dovnitř neklidný, nedůvěřivý obličej.

"Znáte toho člověka, co se tu prochází po ulici, paní Chabotová?"

Měl silný slovanský přízvuk. Ohnivé oči. Vzrušoval se při sebemenší příležitosti.

Překročil už obvyklý studentský věk. Ale byl zapsán řádně na univerzitě, jejíž přednášky vůbec nenavštěvoval.

Věděl se o něm, že je Gruzínek, že se ve své zemi zabýval politikou. Tvrdil, že je šlechtic.

"Jaký člověk, pane Bogdanowski?"

"Pojďte..."

Vlekl ji do jídelny, jejíž okno vedlo na ulici. Jean váhal, má-li jít za nimi. Nakonec tam šel také.

"Přechází tady už dobře čtvrt hodiny... Já se v tom vyznám... Určitě bude od policie..."

"Ale co vás nemá!" namítla paní Chabotová optimisticky. "Vy vidíte všude policii. Prostě tu má schůzku..."

Gruzínek na ni přesto vrhl pohled plný podezření, zabručel něco v rodném jazyku a šel do svého pokoje. Jean poznal muže se širokými rameny.

"A ty pojď jíst! A žádné cavyky, slyšíš! Jinak šup do postele a okamžitě doktora..."

Pan Chabot nechodil v poledne domů. Jedlo se v kuchyni, kde si paní Chabotová nikdy nesedla, pobíhala bez ustání mezi stolem a sporákem.

Zatímco se Jean se svěšenou hlavou pokoušel polknout pár soust, prohlížela si ho a najednou si všimla detailu v jeho oblečení.

"Odkud je zas tahle kravata?"

"Já... tu mi dal René..."

"René... pořád René. Copak nemáš kouska hrdosti? Stydím se za tebe! Lidi, kteří jsou možná zazobaní, ale nejsou jaksepatří! Vždyť jeho rodiče nejsou ani oddáni..."

"Maminko!"

Obyčejně říkal máti. Ale chtěl na ni zapůsobit. Byl v koncích. Nepřál si nic než klid po těch pár hodin, které musil strávit doma. V duchu viděl neznámého, jak přechází naproti, přímo před zdí školy, do které chodil první roky.

"Ne, synu! Jde to s tebou z kopce, to ti povídám! Je na čase, aby se to změnilo, jestli nechceš skončit jako tvůj strýc Henry..."

To byla můra, ta připomínka strýce, kterého občas vidali namol opilého, nebo někde na lešení, jak opravuje domovní fasádu.

"A to, prosím, studoval! Mohl si troufnout na nevímjaké postavení..."

Jean vstal s plnými ústy, strhl doslova klobouk z věšáku a utekl.

V Lutychu mají některé noviny ranní vydání, ale hlavní vychází ve dvě hodiny odpoledne. Chabot šel ke středu města v jakémsi sluncem prozářeném mraku, který mu zastíral zrak, a probral se, až když přešel přes Meusu a zaslechl vyvolávání:

"Žádejte Gazette de Liège... Gazette de Liège, která právě vyšla... Mrtvola v proutěném koši... Hrůzné podrobnosti... Žádejte Gazette de Liège..."

Kousek od něho, ve vzdálenosti stěží dvou metrů, si muž se širokými rameny kupoval noviny a čekal, až mu vrátí drobné. Jean prohrábl kapsu a našel v ní bankovky, které tam halabala nastrkal, marně hledal drobné. Pokračoval tedy v cestě a chvíli nato otevřel dveře kanceláře, kde už byli ostatní zaměstnanci.

"Máte pět minut zpoždění, pane Chabote," podotkl první koncipient. "Není to mnoho, ale opakuje se to příliš často."

"Promiňte... Tramvaj totiž... Přinesu vám příruční pokladnu."

Byl si dobře vědom, že nevypadá jako obvykle. Tváře mu hořely. A oči ho štípaly.

Pan Hosay listoval v sešitku, ověřoval si součty dole na konci stránek.

"Sto osmnáct padesát... To vám zbývá?"

Jean zalitoval, že nerozměnil bankovky. Slyšel druhého koncipienta a sekretářku, jak se baví o proutěném koši.

"Graphopoulos. To že je turecké jméno?"

"Zdá se, že to je Řek..."

Jeanovi hučelo v uších. Vytáhl z kapsy dvě sto frankové bankovky. Pan Hosay mu chladně naznačil, že mu něco upadlo na zem: třetí bankovka.

"Tak se mi zdá, že zacházíte s penězi příliš lehkově. Copak nemáte náprsní tašku?"

"Prosím za prominutí..."

"Kdyby vás šéf viděl, že strkáte bankovky takhle rovnou do kapsy... Dobrá! Nemám drobné... Zaneste znovu těch 118 franků 50 centimů... Až tu částku vyčerpáte, řekněte si o peníze... Dnes odpoledne roznesete po novinách úřední vyhlášky... Spěchá to! Musí být zítra uveřejněny

Turek! Turek! Turek!...

Venku si Jean koupil noviny a zdržel se hezkou chvíli v kruhu zevlounů, protože prodavač mu sháněl drobné. Četl v chůzi a vrážel do chodců:

TAJEMSTVÍ PROUTĚNÉHO KOŠE

Dnes ráno okolo deváté hodiny, právě když otvíral vrata Botanické zahrady, všiml si hlídač obrovského proutěného koše stojícího na trávníku. Marně se ho pokoušel otevřít. Koš byl uzamčen pomocí tyčky zajištěné velkým visacím zámekem. Zavolal tedy strážníka Leroye, který podal zprávu policejnímu komisaři čtvrté divize...

Teprve v deset hodin byl koš otevřen zámečnickem. Avšak jaká nepředstavitelná podívaná se naskytla vyšetřovatelům! Byla tam zkroucená mrtvola, a aby se tam vešla, neváhali ji zlomit krční obratle. Byl to muž okolo čtyřicítky, vysloveně cizího typu, jehož náprsní tašku marně hledali. V kapsičce u vesty se však našly vizitky na jméno Ephraim Graphopoulos. Musil přijet do Lutychu krátce předtím, protože není zapsán v seznamu cizinců ani v knihách městských hoteliérů. Soudní lékař provede pitvu až dnes odpoledne, ale už teď se předpokládá, že k smrti došlo během noci a že byla způsobena velmi těžkým předmětem, např. gumovým obuškem, železnou tyčí, pytlíkem písku nebo okovanou holí. V příštím vydání přineseme veškeré podrobné informace o této mimořádné události.

S novinami v ruce došel Jean k přepážce deníku La Meuse, odevzdal tam úřední vyhlášky a počkal si na stvrzenku. Město se hemžilo ve slunci. Byly to poslední krásné podzimní dny a na bulvárech začínali stavět stánky na velké říjnové posvícení.

Marně se ohlížel po svém ranním pronásledovateli. Když šel okolo Pelikánu, přesvědčil se, že Delfosse, který neměl odpoledne přednášky, tam není.

Šel oklikou ulicí Pot-d'Or. Dveře Veselého mlýna byly dokořán. V sále bylo přítmí a bylo sotva vidět granátové lavice. Victor umýval okna a Chabot přidál do kroku, aby ho nezahlédl.

Zašel ještě do Expressu a Journalu de Liege.

Adélin balkón ho fascinoval. Zaváhal. Jednou ji už navštívil, byl tomu měsíc. Delfosse mu přísahal, že byl milencem tanečnice. A tak jednou k polednímu zaklepal na její dveře pod hloupou záminkou. Přijala ho v ušmudlaném županu, pokračovala před ním v oblékání a přitom si s ním povídala jako dobrá kamarádka.

O nic se nepokusil. Přesto byl šťastný, že mohl být s ní.

Otevřel dveře v přízemí vedle hokynářství, vystoupil po temném schodišti, zaklepal.

Nikdo se neozval. Ale brzy bylo slyšet šouravé kroky po podlaze. Dveře se pootevřely a jimi se protáhl silný zápach petroleje.

"To jsi ty! Myslela jsem, že je to tvůj přítel."

"Pročpak?"

Adéla už byla obrácena k malému niklovému vaříči, na němž měla želízka na vlasy.

"Jen tak mě to napadlo! Nevím! Zavři honem! Je tu průvan..."

V té vteřině pocítil Chabot touhu svěřit se jí, říci jí všechno, požádat ji o radu, v každém případě nechat se utěšovat touto ženou s unavenými očima, s trochu povadlou pleť, ale tak lákavou pod župánkem, s pantoflíčky z červeného atlasu, ve kterých přecházela po neuklizeném bytě.

Na rozestlané posteli zahlédl výtisk Gazette de Liège.

III. Muž se širokými rameny

Právě vstala a vedle vaříče stála plechovka kondenzovaného mléka.

"Tvůj přítel není s tebou?" vyptávala se.

Chabot se rázem zamračil a mrzutě odvětil: "Proč by měl být se mnou?"

Nevšimla si ničeho, otevřela skříň, z které vyndala hedvábnou lososově růžovou košili.

"Je to pravda, že jeho otec je velký průmyslník?"

Jean se neposadil, ani si nesundal klobouk. Díval se na ni, jak přechází sem a tam, a zmocňoval se ho zmatený pocit, v němž byla špetka melancholie, špetka touhy, instinktivní úcta k ženě i zoufalství.

Nebyla krásná, zvlášť ne v sešlapaných pantofličkách a pomačkaném župánku. Ale možná že pro něho právě touto nenucenou intimitou měla o to větší půvab.

Bylo jí pětadvacet nebo třicet let? Každopádně toho hodně prožila. Často hovořila o Paříži, Berlíně, Ostende. Uváděla jména proslulých nočních podniků.

Ale bez vzrušení, bez pýchy, bez pózy. Naopak! Význačným rysem její povahy byla jakási únava, která vyzařovala z jejích zelených očí, z nenuceného způsobu, jakým držela v ústech cigaretu, z pohybu a úsměvů.

Úsměvná únava.

"Co vyrábí?"

"Velocipédy..."

"To je švanda! V Saint-Etienne jsem znala taky jednoho konstruktéra kol. Kolik mu je?"

"Otcí?"

"Ne, Renému..."

Kvůli tomuto křestnímu jménu na těchto rtech se zakabonil ještě víc.

"Osmáct..."

"Vsadila bych se, že je pěkně zkažený!" Důvěrnost byla naprostá. Jednala s Jeanem Chabotem jako rovný s rovným. Naopak když mluvila o Reném Delfossově, ozýval se v jejím hlase jakýsi nádech úcty.

Vytušila, že Chabot není bohatý, že pochází z přibližně stejné rodiny jako ona?

"Posad' se...! Nevadí ti, že se oblékám? Podej mi přece cigarety!"

Hledal je okolo sebe.

"Na nočním stolku! To je ono..."

A Jean, celý bledý, se sotva odvážil dotknout pouzdra, které včera viděl v rukou cizince. Pohlédl na svou partnerku, která si natahovala punčochy s rozhaleným županem na nahém těle.

Pocítil ještě větší zmatek než v první chvíli. Zrudl, možná kvůli pouzdru na cigarety, možná kvůli této nahotě, ale s největší pravděpodobností z obou důvodů současně.

Adéla nebyla jen žena. Byla to žena, která byla zapletena do dramatu, žena, která bezpochyby měla nějaké tajemství.

"Copak?"

Podal jí pouzdro.

"Máš oheň...?"

Ruka se mu chvěla, když jí podával rozžatou zápalku. Tu se dala do smíchu.

"Poslyš! Tys asi ještě neviděl ve svém životě moc ženských..."

"Měl jsem milenky..."

Smích zesílil. Dívala se mu zpříma do tváře, přivírajíc oči.

"Ty jsi dobrý... Divný ptáček... podej mi pás..."

"Vrátila jste se dnes v noci pozdě?"

Pozorovala ho se špetkou vážnosti.

"Že bys byl zamilovaný? A ještě ke všemu žárlivý? Teď už chápu, proč ses tak tvářil, když jsem s tebou mluvila o

Reném... No tak! Otoč se ke zdi..."

"Nečetla jste noviny?"

"Přelítla jsem jen fejeton."

"Ten chlapík ze včerejška byl zabit."

"Vážně?"

Nijak zvlášť se jí to nedotklo. Byla jen zvědavá.

"Kdo ho zabil?"

"To se neví. Našli jeho mrtvolu v proutěném koši."

Župan byl odhozen na postel. Jean se obrátil ve chvíli, kdy si spustila košili a hledala ve skříni šaty.

"Zase historie, z které budu mít jen mrzutosti"

"Odešla jste z Veselého mlýna s ním?"

"Ne! Odešla jsem sama..."

"Aha!"

"Člověk by řekl, že mi nevěříš... Nemyslíš si snad náhodou, že si sem vodím všechny hosty podniku?... Jsem tanečnice, chlapečku... Jako taková mám nutit k útratě... Ale jakmile se zavřou dveře, šmytec!"

"Přesto s Reném..."

Uvědomil si, že to byla hloupost.

"No tak, copak..."

"Nic... Řekl mi..."

"Ten pitomeček! Já ti povídám, že mě tak akorát políbil... Dej mi ještě cigaretu..."

Nasadila si klobouk a: "Hybaj! Musím jít nakoupit... Pojd'!... Zavři dveře..."

Sešli za sebou po temném schodišti.

"Kterým směrem jdeš?"

"Jdu zpátky do kanceláře."

"Přijdeš dnes večer?"

Po chodníku se valily davy. Rozešli se a pár vteřin nato už Jean seděl u svého stolu, před hromádkou obálků k ofrankování.

Aniž vlastně věděl proč, převažoval teď spíš smutek než strach. Rozhlížel se znechuceně po kanceláři ověšené notářskými vyhláškami.

"Máte stvrzenky?" zeptal se ho první koncipient.

Podal mu je.

"A z Gazette de Liège? Vy jste zapomnel na Gazette de Liège?"

Tragédie! Katastrofa! Tón prvního koncipienta byl tragický.

"Poslyšte, Chabote, musím vám říct, že takhle to dál nejde! Práce je práce. Povinnost je povinnost. Budu nucen o tom promluvit se šéfem. Kromě toho jsem si vzpomněl, že vás je po nocích vídat na pochybných místech, kam já osobně jaktěživ nevstoupil. Mám-li být upřímný, jde to s vámi z kopce. Dívejte se na mě, když s vámi mluvím! A netvařte se tak ironicky! Slyšíte? To vám jen tak neprojde..."

Dveře práskly. Mladík osaměl a lepil dál obálky.

To byla chvíle, kdy Delfosse asi seděl na terase Pelikánu nebo někde v kině. Hodiny ukazovaly pět. Jean Chabot sledoval, jak se ručička posunula šedesátkrát za minutu, vstal, vzal klobouk a zamkl zásuvku.

Muž se širokými rameny venku nebyl. Bylo chladno. Soumrak zahaloval ulice velikými závoji namodralé mlhy, kterou prorážela světla výloh a okna tramvají.

"Žádejte Gazette de Liège..."

Delfosse v Pelikánu nebyl. Chabot ho hledal po ostatních kavárnách v centru města, kde se obvykle scházivali. Měl nohy jak z olova a hlavu tak prázdnou, že si řekl, že si půjde lehnout.

Když přišel domů, vytušil okamžitě jakýmsi šestým smyslem, že se stalo něco mimořádného. Dveře do kuchyně byly dokořán. Slečna Pauline, polská studentka, která bydlila v podnájmu v jednom pokoji v domě, se skláněla nad někým, koho mladík hned nezahlédl. Tiše vstoupil. Náhle se ozvalo vzlyknutí. Slečna Pauline k němu obrátila svou nehezskou tvář, na níž byl přísný výraz.

"Podívejte se na matku, Jeane!"

A paní Chabotová, v zástěře, s lokty na stole, prolévala horké slzy.

"Co se stalo?"

A Polka pokračovala:

"To byste měl vědět vy..."

Paní Chabotová si otřela zčervenalé oči, pohlédla na syna a spustila nanovo: "On mě přivede do hrobu... To je hrůza!"

"Co jsem udělal, máti?"

Jean promluvil bezbarvým, příliš jasným hlasem. Měl takový strach, že byl jako ochromený od hlavy až po paty.

"Nechte nás o samotě, slečno Pauline... Jste moc hodná... To muselo potrefit zrovna nás, kteří jsme vždycky byli radši chudí, ale poctiví..."

"Nechápu..."

Studentka se vytratila. Bylo slyšet, jak jde po schodišti. Ale dveře svého pokoje nechala otevřené...

"Co jsi to udělal...? Pověz mi to upřímně... Tatínek přijde co nevidět. Když si pomyslí, že to budou vědět v celé čtvrti..."

"Přisahám ti, že vůbec nechápu..."

"Lžeš! Dobře víš, že lžeš. Od té doby, co jsi pořád s tím Delfosseem a všemi těmi courami... Před půlhodinkou přiběhla paní Veldenová, zelinářka, celá udýchaná... Slečna Pauline byla zrovna tady... A před ní mně paní Veldenová řekla, že za ní přišel nějaký člověk, aby se informoval na tebe a na nás... Člověk, který je určitě od policie...! A musel se obrátit zrovna na paní Veldenovou, největší drbnu v celé čtvrti...! V tuhle chvíli už o tom asi všichni vědí..."

Vstala. Automaticky nalila vařící vodu na filtr kávové konvice. Pak vytáhla ze skříně ubrus.

"Nač jen já přinášela všechny ty oběti, abych tě vychovala...! A teď se o nás zajímá policie a přijde možná do domu...!

Nevím, co tomu řekne otec... Ale vím dobře, že můj táta by tě byl vyhodil z domu... Když si pomyslí, že ti není ještě ani sedmnáct...! Tím je vinen otec...! To on tě nechává toulat se až do tří do rána... A když se zlobím, zastává se tě..."

Aniž věděl proč, Jean si byl jist, že takzvaným policistou je muž se širokými rameny. Hleděl upřeně, zaraženě do země.

"No, nic mi nepovíš? Nechceš se přiznat, cos provedl?"

"Neudělal jsem nic, máti..."

"A policie by se o tebe zajímala, kdybys byl nic neproved?"

"To není jisté, že to je policie!"

"Kdo by to tedy byl?"

Najednou dostal odvalu zalhat, aby skoncoval tuhle trapnou scénu.

"Třeba lidi, kteří by mě chtěli zaměstnat a kteří shánějí informace... Platí mi málo tam, co pracuju... Obrátil jsem se na různá místa, abych si našel jiné zaměstnání..."

Ostře na něho pohlédla:

"Lžeš!"

"Přisahám ti, máti..."

"No dobrá! V tom případě by bylo dobré, kdybys šel za paní Veldenovou. Není třeba, aby kdekomu vykládala, že tě hledá policie!"

V domovních dveřích cvakl klíč. Pan Chabot svékl svrchník, pověsil ho na věšák, vešel do kuchyně a uvelebil se ve svém proutěném křesle.

"Ty už jsi doma, Jeane?"

Podívil se červeným očím své ženy a mladíkovu zamračenému výrazu.

"Copak se děje?"

"Nic! Hubovala jsem Jeana... Byla bych ráda, kdyby už nechodil domů v nemožnou dobu... Jako kdyby mu nebylo dost dobře tady doma..."

A pokládala na stůl přibory, nalévala do šálků.

Při jídle četl pan Chabot noviny a pronášel poznámky.

"Zase jeden případ, který vzbudí rozruch! Mrtvola v proutěném koši... Cizinec, přirozeně! A bezpochyby špión..."

Náhle přiskočil na něco jiného:

"Pan Bogdanowski už zaplatil?"

"Ještě ne. Řekl mi, že čeká peníze ve středu!"

"Na ty už čeká tři týdny! Tím hůř! Ve středu mu řekneš, že takhle to dál nejde..."

Byla tu těžká atmosféra, plná známých pachů, s odlesky na měděných kastrolech, s pestrými skvrnami reklamního kalendáře, visícího na zdi už tři roky a sloužícího jako stojánek na noviny. Jean jedl automaticky a pomalu se ho zmocňovala otupělost. V tomhle každodenním prostředí začínal pochybovat o realitě událostí venku. A tak si stěží dovedl představit, že před dvěma hodinami byl v pokoji u tanečnice, která si před ním natahovala punčochy, s župánkem odhalujícím bledé, masité, mírně povadlé tělo.

"Ptal ses na ten dům?"

"Jaký dům?"

"V ulici Féronstrée..."

"Já... Totiž... Zapomněl jsem..."

"Jako vždycky!"

"Doufám, že dnes večer si půjdeš lehnout. Vypadáš příšerně."

"Ano. Nepůjdu nikam..."

"To bude tenhle týden poprvé!" vložila se do toho paní Chabotová, která se ještě úplně neuklidnila a sledovala bedlivě, jak se syn tváří.

Ozvalo se klapnutí schránky na dopisy. Jean věděl s určitostí, že to je pro něho, a vyřítil se do chodby, aby otevřel.

Pan a paní Chabotovi se dívali skleněnými dveřmi.

"Zas už ten Delfosse!" poznamenala paní Chabotová. "Nemůže Jeana nechat na pokoji. Když to takhle půjde dál, zajdu za jeho rodiči..."

Bylo je vidět, jak si tiše povídají ve dveřích. Chabot se několikrát ohlédl, aby se ujistil, že je nikdo neposlouchá.

Vypadalo to, že odolává naléhání. A najednou křikl, aniž se vrátil do kuchyně: "Hned se vrátím!"

Paní Chabotová vstala, aby mu zabránila v odchodu. Ale on už s pohyby, které spěch činil horečnými, popadl klobouk z věšáku, vyšel na ulici a zabouchl hlučně dveře.

"A ty ho necháš tohle provádět?" hodila po svém muži. "Pěkně si tě váží! Kdybys měl jen kapku autority..."

Pokračovala v tomto proslovu pod lampou, při jídle, zatímco pan Chabot pošilhával po novinách, které se neodvážil vzít znovu do ruky, dokud nebude konec jejím jízlivostem.

"Víš to určitě?"

"Určitě... Poznal jsem ho dobře... Byl kdysi inspektorem v naší čtvrti..."

Delfosse měl hlavu ještě protáhlejší než obvykle, a když procházel pod plynovým světlem, všiml si jeho druh, že má zsinanou barvu. Kouřil rychlými horečnatými tahy.

"Já už dál nemůžu... Už to trvá čtyři hodiny... Hele! Rychle se otoči... Slyším ho sotva sto metrů za námi..."

Bylo vidět jen obyčejnou siluetu muže krácejícího podél domů ulice de la Loi.

"Začalo to hned po obědě... Snad dřív... Ale všiml jsem si toho, až když jsem se usadil na terase Pelikánu... Posadil se k vedlejšímu stolu... Poznal jsem ho... Už dva roky je u tajné policie. Můj otec ho potřeboval kvůli krádeži kovového materiálu na stavbě... Jmenuje se Gérard nebo Girard... Nevím, proč jsem šel pryč... Šlo mi to na nervy... Šel jsem ulicí de la Cathedrale a on se pustil za mnou... Vešel jsem do jiné kavárny... Čekal na mě sto metrů odtamtud... Šel jsem do kina Mondain a objevil jsem ho tři řady za sebou... Nevím už, co jsem ještě dělal... Chodil jsem... Jezdil tramvajemi... Kvůli těm penězům, co mám v kapse...! Chtěl bych se jich zbavit, protože jestli mi udělá prohlídku... Nebudu moci vysvětlit, odkud je mám... Nechtěl bys říct, že patří tobě? Například že ti je svěřil šéf, abys..."

"Ne!"

Delfosse měl zpcené čelo, v pohledu tvrdost a neklid zároveň.

"Ale přesto musíme něco udělat... Nakonec nás bude vyslýchat... Šel jsem za tebou, protože jsme přece spolu..."

"Ty jsi nevečeřel?"

"Nemám hlad... Co kdybych hodil ty peníze do Meusy, až půjdeme přes most?"

"Všiml by si toho!"

"Mohl bych jít někde v kavárně na toaletu... Nebo spíš... Poslouchej! Půjdeme si někam sednout a ty půjdeš na toaletu, zatímco mě bude dál hlídat..."

"A co když půjde za mnou?"

"Nepůjde... Nehledě na to, že máš právo se tam zamknout..."

Byli stále ve čtvrti za Meusou, bloudili v jejím středu po špatně osvětlených ulicích.

Za sebou slyšeli pravidelné kroky policisty, který se zřejmě nemínil skrývat.

"Co kdybychom šli radši do Veselého mlýna? Bude to vypadat přirozeněji... Chodíme tam skoro každý večer... A kdybychom toho Turka zabili, tak bychom tam už nevzkročili..."

"Ještě je moc brzy!"

"Počkáme..."

Už nemluvíli. Prešli Meusu, bloudili v ulicích centra, čas od času si ověřili, že Girard je jim stále v patách.

V ulici Pot-d'Or uviděli světelnou reklamu nočního podniku, který zrovna otevřel.

"Půjdeme tam?"

Vzpomněli si na svůj útěk minulé noci a stálo je značnou námahu vykročit. Victor stál ve dveřích s ubrouskem přes paži, což znamenalo, že uvnitř nejsou žádní hosté.

"Tak jdeme!"

"Dobrý večer, pánové! Nepotkali jste Adélu?"

"Ne. Ještě nepřišla?"

"Ještě ne! To je divné, protože ta chodí vždycky včas. Pojdte dál... Portské?"

"Ano, portské!"

Sál zel prázdnotou. Hudebníci se nenamáhali hrát. Bavili se a hlídali přitom dveře sálu. Majitel, v bílé vestě, rovnal americké a anglické vlaječky za barem.

"Dobrý večer, pánové!" křičel z dálky. "Jak se vede?"

"Dobře!"

Vešel policista. Byl to ještě mladý člověk, který se trochu podobal druhému koncipientovi. Odmítl dát klobouk vrátnému a usadil se u dveří.

Majitel dal znamení hudebníkům a ti spustili džez a profesionální tanečník, který seděl docela vzadu v sále a psal dopis, přistoupil k jediné tanečnici, která tam byla.

"Jdi!"

Delfosse vsunul kamarádu něco do ruky a Jean zaváhal, má-li to vzít. Policista je pozoroval. Ale předání proběhlo pod stolem.

"Teď je vhodná chvíle..."

Chabot se rozhodl vzít usmolené bankovky. Držel je v ruce, aby nedělal zbytečné pohyby, a vstal.

"Hned přijdu..." řekl nahlas.

Delfosse stěží skryl pocit úlevy a proti své vůli vrhl na svého pronásledovatele vítězný pohled.

Majitel Jeana zastavil.

"Počkejte, dám vám klíč! Šatnářka nepřišla... Nevím, co to dnes s těmi ženskými je, že mají zpoždění..."

Dveře do sklepa byly pootevřené a linuly se odtamtud závaný vlhkého vzduchu, z nichž mladíka zamrazilo.

Delfosse vypil své portské naráz. Měl dojem, že mu dělá dobře, a tak vyzunkl hned nato i přítelovu sklenici. Inspektor se nehýbal. Povedlo se to! Za několik vteřin spláchne voda kompromitující bankovky.

V této chvíli vešla Adéla, oblečená do černého atlasového pláště lemovaného bílou kožesinou. Pozdravila hudebníky, stiskla ruku Victorovi.

"Vida!" řekla Delfossovi. "Tvůj přítel tu není? Viděla jsem ho dnes odpoledne. Přišel ke mně. To je divný ptáček!

Dovolíš, abych si odložila..."

Nechala plášť za pultem, kde prohodila pár slov s majitelem, vrátila se k mladíkovi a posadila se vedle něho.

"Dvě skleničky... Ty tu s někým jsi?"

"S Jeanem."

"Kde je?"

"Tamhle."

Ukázal očima na dveře.

"Aha, dobrá. Čím je jeho otec?"

"Účetním u nějaké pojišťovny, myslím..."

Neřekla nic. Stačilo jí to. Bylo to přesně to, co si myslela.

"Pročpak už nejedíš vozem?"

"Je to otcovo auto. Nemám řidičský průkaz. A tak si je беру, jen když je na cestách. Příští týden pojede do Vogéz.

Kdybyste... Kdyby sis chtěla se mnou vyjet... Například až do Spa...?"

"Kdopak je to tamhle, ten chlápek...? Snad není od policie?"

"Nevím," koktal červenaje se.

"Nějak se mi nezdá... Pověz! Viš určitě, že tvůj přítel tam neomdlel? Victore! Sherry!... Ty netančíš? Ne že bych o to právě stála, ale šéf má rád, když je tu živo..."

Bylo to už dvacet minut, co Chabot zmizel. Delfosse tančil tak špatně, že uprostřed tance se Adéla ujala právem vedení.

"Dovolíš...? Podívám se, co je s ním..."

Otevřel dveře na toaletu. Jean tam nebyl. Byla tam však Šatnářka, která rovnala na ubrousku toaletní potřeby.

"Neviděla jste mého přítele?"

"Ne... Právě jsem přišla..."

"Dvířky?"

"Jako vždycky!"

Otevřel je. Ulička byla liduprázdná, zvlhlá deštěm a studená a jediné mrkající plynové světlo ji kropilo mihotavými záblesky.

IV. Kuřáci dýmek

Byli čtyři v rozlehlé místnosti, kde stoly pokryté pijavým papírem sloužily za psací stoly. Lampy měly stínidla ze zeleného kartónu. Dveře zely dokořán do prázdných místností.

Byl večer. Byli tu jen příslušníci Bezpečnosti, kteří si krátili čas pokuřováním dýmek. Velký zrzek, komisař Delvigne, seděl na kraji stolu a čas od času si nakroutil kníry. Jeden mladý inspektor si čmáral po pijáku. Ten, co hovořil, byl ramenatý mužiček, který očividně pocházel z venkova a zůstal venkovánem od hlavy po paty.

"Sedm franků kus, když jich vezmete tučet. Dýmky, za jaké byste zaplatili v kterémkoliv obchodě dvacet franků... A bez jediného kazu! Od mého švagra, co je v továrně v Arlonu."

"Mohli bychom jich objednat dva tučty pro celou brigádu."

"Právě to jsem švagrovi napsal. Jo, a jelikož je od fochu, dal mi náramnou radu, jak dýmky zakouřit..."

Komisař pohupoval nohou. Všichni pozorně poslouchali. Všichni kouřili. V ostrém světle lamp bylo vidět rozlézající se oblaka namodralého kouře.

"Místo abyste nácpli halabala, jak vás napadne, vezmete pěkně takhle hlavičku..."

Dveře se otevřely. Vešel muž, který před sebou někoho strkal. Komisař pohlédl na přichozí a zeptal se na dálku:

"To jsi ty, Perronete?"

"To jsem já, šéfe!"

A k znalci dýmek: "Pospěš si..."

Nechal mladíka stát u dveří a ten musil vyslechnout celou přednášku o způsobu, jak zakouřit dýmky.

"Chceš taky jednu?" zeptali se Perroneta. "Dýmky z pravého vřesovcového kořene za sedm franků, zásluhou mého švagra, který je mistrem v Arlonu..."

A komisař, aniž se pohnul, zavolal: "Pojď blíž, chlapče!"

Byl to Jean Chabot, mrtvolně bílý, s očima tak strnulýma, že to vzbuzovalo obavu z nervového záchvatu. Ostatní se na něho dívali, pokuřovali a prohodili navzájem ještě pár vět. Dokonce se zasmáli nějakému žertu.

"Kdepak jsi ho sbalil, Perronete?"

"Ve Veselém mlýně... a v pravou chvíli... Zrovna když se chystal hodit do klozetu sto frankové bankovky..."

Nikoho to neudivilo. Komisař šmátral okolo sebe.

"Kdo chce vyplnit papíry?"

Nejmladší z nich se usadil k jednomu stolu a vytáhl předtištěný papír.

"Jméno, křestní jména, věk, povolání, adresa, dřívější tresty... No tak! Odpovídejte..."

"Chabot, Jean-Joseph-Emile, úředník, ulice de la Loi 53..."

"Dosud netrestán?"

"Ne."

Slova těžko vycházela z příliš sevřeného hrdla.

"Otec?"

"Chabot Emile, účetní..."

"Taký nebyl dosud trestán?"

"Nikdy!"

"Matka?"

"Elizabeth Doyen, 42 roky..."

Nikdo neposlouchal. To byla administrativní součást výsledku. Komisař se zrzavými kníry si pomaloučku zapálil pěnovku, vstal, udělal pár kroků sem a tam a zeptal se někoho:

"Postarali jste se o tu sebevraždu na nábřeží Coronmeuse?"

"Je tam Gerbert!"

"Dobrá! A pokud jde o vás, mladý muži... A chcete-li dobrou radu, nesnažte se chytračit... Byl jste včera večer ve Veselém mlýně ve společnosti jistého Delfosse, jímž se budeme zabývat později... Neměli jste na útratu a dlužili jste za předchozí dny... Je to tak?"

Jean Chabot otevřel ústa a zase je beze slova zavřel.

"Vaši rodiče nejsou zámožní. A mnoho nevydělávají. Navzdory tomu si však žijete na vysoké noze. Dlužíte peníze kdekomu... Je to tak?"

Mladík sklopil hlavu, přesto dál cítil upřené pohledy pěti mužů. Komisařův tón byl shovívavý, se špetkou pohrdání.

"Dokonce i v trafikce! Protože včera jste jim ještě byl dlužen... To známe! Cápkové, kteří si chtějí hrát na flamendry a nemají na to. Kolikrát jsi štípl peníze z tátovy náprsní tašky?"

Jean zrudl. Tahle věta byla horší než facka. A nejstrašnější na ní bylo, že byla jak pravdivá, tak nepravdivá.

V podstatě všechno, co komisař říkal, byla pravda. Avšak pravda takto vyslovená, v tak surovém světle, bez sebemenšího odstínu, už téměř nebyla pravdou.

Chabot začal popíjet s přáteli pivo v Pelikánu. Zvykl si pít večer co večer, protože se tam setkávali a vytvářelo to vřelou kamarádkou atmosféru.

Jednou platil rundu ten, podruhé onen. Přišlo to tak na šest až deset franků.

Čas tak příjemně ubíhal! Po kanceláři, po kázáních prvního koncipienta, být tady, v nejluxusnější kavárně z celého města, dívat se na hemžení lidí na ulici Pont-d'Avroy, tisknout ruce, vidět hezké ženy, které si někdy přisedly k témuž stolu.

Nepatřil jim celý Lutych?

Delfosse platil víc rund než ostatní, protože měl v kapse víc peněz.

"Půjdeme dnes večer do Veselého mlýna...? Je tam ohromná tanečnice."

To bylo ještě opojnější. Granátové lavice. Těžká, horká atmosféra, plná vůní... s hudbou, Victorova důvěrnost, a především důvěrnosti žen s nahými rameny, které si nadzvedávaly šaty, aby si narovnaly punčochy.

A tak se to pomaloučku polehoučku stávalo potřebou. Jednou jedinkrát, protože nechtěl nechat stále platit ostatní, vzal Jean peníze, ne domů, ale z příruční pokladny. Zaúčtoval víc za několik doporučených zásilek... Stěží dvacet franků!

"Nikdy jsem otce neokradl!"

"No pravda, jemu asi není co ukrást...! Vráť se k včerejšímu večeru... Jste oba ve Veselém mlýně... Nemáte ani sou..."

A ještě hostíte tanečnici...! Dejte mi vaše cigarety..."

Mladík mu podal nechápavě balíček.

"Luxorky s filtrem. Je to ono, Duboisi?"

"Ty samé!"

"Dobrá! V podniku je muž, který se zdá být zámožný, pije šampaňské a asi má pěkně nabitou náprsní tašku... Proti svému zvyku odejdete dvířky... Dnes se totiž našly na schodech do sklepa, poblíž tohoto východu, dva nedopalky a stopy kroků, které dokazují, že místo abyste opravdu odešli, schovali jste se tam... Cizinec byl zabit... Ve Veselém mlýně nebo někde jinde... Jeho náprsní taška zmizela... Zrovna tak ostatně jeho zlaté cigaretové pouzdro... Dneska platíte dluhy... A dnes večer, když jste cítil, že jste sledován, pokusil jste se hodit peníze do klozetu..." To všechno bylo řečeno neutrálním tónem, jako kdyby komisař nebral celou záležitost vážně.

A k ostatním, když zavěsil sluchátko: "To bylo ohledně té služičky, co spáchala sebevraždu... Zaměstnavatelé se nemůžou dočkat, kdy jim odvezou mrtvolu..."

Chabot zíral upřeně do špinavé podlahy. Svíral čelisti tak silně, že by mu je byli nerozevřeli ani ostřím nože.

"Kde jste přepadli Graphopoulou? V nočním podniku? U východu?"

"To není pravda!" zachroptěl Jean. "Přísahám vám na hlavu svého otce..."

"Dobrá, dobrá! Nechte otce na pokoji! Jemu už nebude do smíchu..."

Tahle slova vyvolala křečovitě chvění. Jean se rozhlížel kolem dokola s hrůzou. Teprve teď mu došlo, v jaké je situaci. Uvědomil si, že za hodinu za dvě budou jeho rodiče všechno vědět!

"To není možné! To není pravda! Já nechci!" řval.

"Tíše, mladíku!"

"Já nechci! Já nechci! Já nechci!"

A vrhl se na inspektora, který stál mezi ním a dveřmi. Zápas trval krátce. Mladík ani nevěděl, co chce. Byl bez sebe. Křičel. Škytal. A nakonec se válel po zemi, nepřestával vzlykat a lomit rukama.

Ostatní se na něj dívali, kouřili a vyměňovali si pohledy.

"Sklenici vody, Dubois! Kdo má tabák?"

Sklenice vody byla vychrtnuta Chabotovi do obličeje a jeho nervový záchvat přešel v záchvat pláče. Pokoušel se zarýt si prsty do krku.

"Já nechci...! Já nechci...!"

Komisař pokrčil rameny, zabručel: "Jeden jako druhý, zatracení uličníci... A za chvíli budu muset promluvit s otcem a matkou!"

Prostředí se dalo přirovnat jedině k nemocnici, kde lékaři jsou shromážděni u pacienta, zápasícího se smrtí.

Bylo jich pět okolo mladíka, chlapce. Pět zralých mužů, kteří takových už viděli a bránili se soucitu.

"No tak! Vstaň!" řekl komisař netrpělivě.

A Chabot poslechl jako ovečka. Jeho odpor byl zlomen. Nervový záchvat ho úplně vyčerpal. Rozhlížel se kolem sebe s hrůzou, jako zvíře, které se přestalo bránit.

"Snažně vás prosím..."

"Radši nám pověz, kdes vzal peníze!"

"Nevím... Přisahám... Já..."

"Nepřísahej pořád!"

Černý oblek měl zaprášený, a jak si otíral špinavými rukama obličej, rozmazal si po tvářích šedivé šmouhy.

"Otec je nemocný... Se srdcem... Loni měl záchvat a lékař mu doporučil, aby se vyhýbal rozčilení..." Mluvil jednotvárným hlasem. Byl úplně otupělý.

"Neměls tropit neplechu, chlapečku! A teď bys udělal nejlíp, kdybys kápl božskou... Kdopak ho praštil? Byls to ty?..."

Nebo Delfosse?... S tím to taky nemohlo jinak dopadnout! Stejně, jestli je to komu přisít, tak to bude asi on..."

Vešel další policista, pozdravil vesele ostatní a šel si sednout ke svému stolu, kde zalistroval v nějakém spise.

"Vidíte, mladíku, jak se člověk dostává na scestí... vyklopte, co víte! To je to nejlepší, co můžete udělat... Třeba vám to budeme moci přičíst k dobru..."

Zazvonění telefonu. Všichni zmlkli, kromě inspektora, který zvedl sluchátko.

"Haló! Ano... Dobrá... Řekněte mu, že pohřební vůz tam bude co nevidět."

"Já jsem ho nezabil... Já ani nevěděl..."

"Dobrá! Připouštím, že ho nezabil..."

Teď, když mládenci tykal, jednal komisař spíše otcovsky.

"Přinejmenším něco víš... Peníze nepřišly do tvé kapsy samy od sebe... Včera jsi žádné neměl a dneska jsi při penězích... Podejte mu někdo židli..."

Protože bylo jasné vidět, že Chabot vrávorá. Sotva stál na nohou. Dopadl ztěžka na židli vyplétanou slámou a sevřel hlavu v rukou.

"Nepospíchej s odpovědí... Rozvaž si to... Řekni si, že je to pořád nejlepší způsob, jak se z toho dostat... Ostatně, není ti ještě sedmnáct... Půjdeš před soud pro mladistvé... A nehrozi ti víc než polepšovna..."

Chabotovi bleskl hlavou nápad a rozhlédl se kolem sebe jasnějšíma očima. Prohlédl si své katy jednoho po druhém.

Neviděl mezi nimi nikoho, kdo by se podobal muži se širokými rameny...

Nespletl se? Byl neznámý opravdu od policie? Nebyl to spíš vrah? Byl večer předtím ve Veselém mlýně. A zůstal tam po nich!

A jestliže je sledoval, nebylo to právě proto, že se snažil, aby byli zatčeni místo něho?

"Myslím, že už vím..." vykřikl, třesa se radostí. "Ano, myslím, že znám vraha... Veliký, velice silný muž s vyholenou tváří..."

Komisař pokrčil rameny. Ale Chabot se nedal odradit.

"Přišel do Veselého mlýna skoro hned po Turkovi... Byl sám... Dneska jsem ho viděl, sledoval mě... A vypytał se na mě zelinářky..."

"Co to povídá?"

Inspektor Perronet zabručel: "Nevím přesně. Ale včera byl ve Veselém mlýně opravdu host, kterého nikdo neznal..."

"Kdy odešel?"

Komisař pohlédl pozorně na Chabota, který znovu nabyt naděje. Pak si ho už nevšímal. Obrátil se teď na ostatní.

"V jakém pořadí odešli?"

"Nejdříve oba mládenci... Přinejmenším předstíraný odchod, protože je prokázáno, že byli schovaní ve sklepě... Potom tanečník a hudebníci... Zavíralo se... Muž, o něhož jde, odešel s Adélou, která patří k podniku..."

"Zůstal tam tedy majitel, Graphopoulos a oba číšníci..."

"Promiňte, jeden z číšníků, ten, co mu říkají Joseph, odešel současně s hudebníky..."

"Tedy majitel, jeden číšník a Řek..."

"A ti dva mládenci ve sklepě..."

"Co říká majitel?"

"Že host odešel v té chvíli a že spolu s Victorem zhasil světla a zamkli dveře..."

"Toho, co o něm mluví Chabot, jste už neviděli?"

"Ne! Popsali mi ho také jako velkého muže s širokými rameny... Myslí, že je Francouz, protože nemá zdejší přízvuk..."

Komisař si zívá a ve způsobu, jakým vyklepal dýmku, bylo znát jistou netrpělivost.

"Zavolejte tedy do Veselého mlýna a zeptejte se Girarda, co se tam děje..."

Chabot čekal s úzkostí. Bylo to ještě strašnější než předtím, protože teď tu byla jiskřička naděje. Ale bál se, aby se nemýlil. Ten strach přímo bolel. Ruce položené na kraji stolu se mu třáslly. Těkal očima od jednoho ke druhému, a

zejména se díval na telefonní aparát.

"Haló!... Prosím Veselý mlýn, slečno..."

A policista s dýmkami se zeptal ostatních:

"Tak platí, napíšu švagrovi...? A jaké vlastně chcete radši? S rovnou troubelí nebo zahnutou?"

"Rovné!" odpověděl komisař.

"Tak teda dva tucty rovných dýmek... Řekněte, už mě nepotřebujete? Kluk má spalničky a..."

"Můžeš jít."

Než odešel, pohlédl policista naposled na Jeana Chabota a zeptal se šéfa: "Necháme si ho tady?"

A mladík, který to slyšel, se snažil zaslechnout i odpověď, všechny smysly ve střehu.

"Ještě nevím... Každopádně do zítřka... Státní zastupitelství rozhodne..."

Všechna naděje byla tatam. Jeanovy svaly ochably. Pustí-li ho zítra, bude pozdě. Jeho rodiče se to dovědí. Už teď ho čekají a dělají si starosti. Ale nemohl už plakat. Byl úplně vyčerpaný. Nejasně vnímal telefonický rozhovor.

"Girard? Tak co, co tam dělá? Cože? Namol opilý...? Ano, je stále tady. Ne! Zapírá, samosebou... Počkej! Zeptám se šéfa..."

Obrátil se na komisaře:

"Girard se ptá, co má dělat? Ten mladík je namol... Objednal šampaňské a pije s tanečnicí, která na tom není o nic líp než on... Máme ho zatknout?"

Šéf pohlédl s povzdechem na Jeana:

"Máme už jednoho... Ne! Ať ho nechá na pokoji... Možná, že se dopustí nějaké nepředloženosti... Ale ať ho Girard nespustí z očí... Jen ať nám za chvíli zase zavolá..."

Komisař se uvelebil v jediném křesle, které v místnosti bylo, zavřel oči a zdálo se, že spí. Ale pramínek kouře, stoupající z jeho dýmky, dokazoval, že tomu tak není.

Jeden z inspektorů přepisoval načisto výslech Jeana Chabota, jiný rázoval po místnosti a netrpělivě čekal, až budou tři hodiny a bude si moci jít lehnout.

Ochladilo se. I kouř se zdál být studený. Mladík nespál, v hlavě měl zmatek. S oběma lokty na stole zavíral a otvíral oči a zase je přivíral. A pokaždé když rozevřel víčka, viděl týž papír s hlavičkou, na němž bylo napsáno krásnou anglickou antikvou:

Protokol s panem Josephem Dumouroisem, nádeníkem, bydlícím ve Flémalle-Haute, o krádeži králíků ku škodě...

Zbytek zakrývala podložka.

Zazvonění telefonu. Přecházející inspektor zvedl sluchátko.

"Ano... Dobrá... Platí! Řeknu mu to... Ten se nudit nebude, to tedy ne..."

Přistoupil k šéfovi.

"To je Girard... Delfosse a tanečnice si vzali taxi a dali se odvézt do Adélina bytu v ulici Régence... Vešli spolu dovnitř... Girard hlídá..."

V narůžovělé mlze, která zaplavovala jeho mozek, představil si Jean Adélin pokoj, postel, kterou viděl rozestlanou, tanečnici, jak se svléká, jak zapaluje petrolejový vaříč...

"Pořád ještě mi nemáte co říct?" zeptal se ho šéf z křesla.

Neodpověděl. Neměl k tomu sílu, stěží pochopil, že otázka platí jemu.

Komisař si vzdychl a řekl inspektorovi: "Můžeš jít... Nech mi tu jen trochu tabáku..."

"Myslíte, že z něho něco dostanete?"

A ukázal na shrbenou černou siluetu Jeana, ležícího hlavou na stole.

Nové pokrčení ramen.

A velká díra v Chabotově paměti. Černá díra, v níž se to hemží nejasnými postavami a tím vším přeletují rudé jiskry, které nic neozařují.

Vztyčil se, když zaslechl naléhavé vyzvánění telefonu. Spatřil tři velká bílá okna, zažloutlé lampy, komisaře, který si mnul oči, popadl mechanicky se stolu svou vyhaslou dýmku a šel ztěžka, se ztuhlými nohama k telefonu.

"Haló! Ano... Haló! Bezpečnost, ano!... Ale ne, kamaráde... Je tady... Cože? Ať se na něho přijde podívat, když mu to udělá radost..."

A komisař, s pachutí v ústech, si zapálil dýmku, vtáhl několikrát hořký kouř a pak se postavil před Chabota: "To byl tvůj otec, který ohlásil na komisařství šesté divize, že jsi zmizel... Myslím, že přijde."

Nad sousední střechou vystřelily surově paprsky slunce, zapálily jednu z okenních tabulí a objevili se zřizenci s kbelíky a smetáky, aby uklidili kanceláře.

Z trhu, který byl asi dvě stě metrů odtud, proti radnici, sem doléhal zmatený ruch. První tramvaje se rozjížděly a vyzváněly, jako by jejich posláním bylo probudit město.

Jean Chabot s kalnými očima si prohrábl pomalu vlasy.

V. Konfrontace

Chraptivý dech ustal v okamžiku, kdy Delfosse otevřel oči, ihned se vztyčil na posteli a rozhlédl se ustrašeně kolem sebe.

Záclony v pokoji nebyly zataženy a žárovka stále svítila, mísíc své žluté paprsky s denním světlem. Z ulice bylo slyšet rámusení plného městského provozu.

Poblíž se ozýval pravidelný dech. To byla Adéla, jen zpola oblečená, ležící na břiše, s hlavou v polštáři. Z jejího těla se linulo vlhké teplo. Na jedné noze měla ještě stěvíc a vysoký podpatek byl zabořený do peřiny se zlatým hedvábným

povlakem.

René Delfossovi bylo špatně. Kravata ho škrtila. Vstal, aby si donesl vodu, našel ji v karafě, ale neviděl nikde skleničku. A tak se napil hltavě vlažné vody přímo z karafy a podíval se na sebe do zrcadla toaletky.

Mozek mu pracoval pomalu. Vzpomínky se vynořovaly jedna po druhé a v paměti byly díry. Nepamatoval si například, jak se dostal do tohoto pokoje. Pohlédl na hodinky. Zastavily se, ale ruch venku naznačoval, že je nejméně devět hodin ráno. Banka naproti měla otevřeno.

"Adéle...!" zavolal, aby už nebyl sám.

Pohnula se, otočila na bok, schoulila se do klubíčka, ale neprobudila se.

"Adéle...! Musím s tebou mluvit..."

Hleděl na ni bez touhy. Možná že si dokonce v téhle chvíli trochu ošklivil bílou ženinu pleť.

Potevřela jedno oko, pokrčila rameny a znovu usnula. Jak Delfosse postupně přicházel k sobě, stupňovala se jeho nervozita. Jeho neklidný pohled nenašel nikde spočinutí. Šel k oknu a poznal na protějším chodníku policejního inspektora, jak tam přechází a nespouští oči ze dveří.

"Adéle...! Probud' se, pro lásku boží..."

Měl strach. Příšerný strach! Zdvihl sako, které se válelo na zemi, a když si je oblékl, prohledal automaticky kapsy.

Nebyl v nich ani centim.

Znovu se napil, ale voda byla pro jeho bolavý žaludek příliš těžká, příliš nechutná. Na chvíli se mu zazdalo, že bude zvracet, že by se mu tím ulevilo, ale nešlo to.

Tanečnice spala dál, s rozcuchanými vlasy, zpoceným obličejem. Zarputilý spánek, do něhož jako by se divoce nořila.

Delfosse si nazul střevíce a na stole zahlédl kabelku své družky. Vnuklo mu to nápad. Šel se přesvědčit, zda policista je ještě venku. Pak počkal, až se Adélin dech stal pravidelnějším.

Potichu otevřel kabelku. Mezi rtěnkou, pudrem a starými dopisy bylo pohozeno asi devět set franků, které si strčil do kapsy.

Ona se ani nepohnula. Po špičkách došel ke dveřím. Sešel po schodišti, ale místo na ulici zamířil na dvůr. Byl to dvůr patřící k hokynářství, zarovnaný bednami a sudy. Malá vrátka vedla do jiné ulice, kde parkovala nákladní auta.

Delfosse se musel krotit, aby se nedal do běhu. Půl hodiny nato došel celý zpocený k nádraží des Guillemins.

Inspektor Girard stiskl ruku kolegovi, který k němu přistoupil.

"Co se děje?"

"Komisař chce, abys přivedl toho mladíka a tanečnici. Tady jsou předvolání."

"Ten druhý se přiznal?"

"Zapírá! Nebo spíš vykládá nevím jakou báchorku o penězích, které jeho přítel ukradl v cukrárně. Je tam jeho otec. Není to veselé..."

"Půjdeš se mnou?"

"Šéf neřikal... Pročpak ne?"

A tak vešli do činžovního domu, zaklepali na dveře pokoje. Nikdo se neozval. Inspektor Girard otočil knoflíkem a dveře se otevřely.

Jako by ucítila nebezpečí, Adéla se naráz probudila, nadzvedla se na loktech a rozespalým hlasem se zeptala: "Co se děje?"

"Policie! Mám pro vás dva předvolání."

"Ale hrom do toho! Kampak se poděl ten mladík..."

Hledala ho očima a přitom se soukala z postele. Jakýsi instinkt přitáhl její pohled k otevřené kabelce, vrhla se na ni, horečně ji přehrabala a zaječela:

"Syčák! Upláchl mi s prachama!"

"Vy jste nevěděla, že odešel?"

"Spala jsem... Ale to mu přijde draho... Vidíte, co je to za lumpy, tihle synáčkové z nóbl rodin..."

Girard zahlédl na nočním stolku zlaté cigaretové pouzdro.

"Či je to?"

"To tu asi zapomněl... Včera večer je měl v rukou..."

"Oblečte se!"

"Zatýkáte mě?"

"Mám v každém případě rozkaz předvést Adélu Bosquetovou, povoláním tanečnici. Předpokládám, že to jste vy?"

"Tak dobrá!"

Nerozčilovala se. Jak se zdálo, více než toto zatčení jí ležela v hlavě krádež, již se stala obětí. Upravovala si vlasy a přitom dvakrát třikrát opakovala:

"Rošťák... A já si klidně spala..."

Oba policisté se okolo sebe znalecky rozhlíželi, vyměňující si pohledy.

"Myslíte, že tam budu dlouho?" zeptala se ještě. "Protože to abych si vzala rezervní prádlo..."

"Nemáme tušení. Dostali jsme rozkaz..."

Pokrčila rameny, vzdychla: "Když mám čisté svědomí."

A zamířila ke dveřím.

"Čekám na vás... Máte tu aspoň vůz? Ne? Tak to půjdu radši sama... Jděte za mnou..."

Zaklapla zlostně uzávěr kabelky, kterou si vzala s sebou, a inspektor zatím vsunul do kapsy cigaretové pouzdro.

Venku zamířila přímo k policejní budově, kam vkročila bez zaváhání, a zůstala stát až na široké chodbě.

"Tudy!" řekl Girard. "Okamžik! Zeptám se šéfa, jestli..."

Falešný manévř. Byla už tady! A okamžitě jí byla situace jasná. Bezpochyby na ni čekali, protože se nic nedělo.

Komisař se zrzavými kníry přecházel po rozlehlé místnosti. Opřen loktem o stůl, Chabot se pokoušel sníst obložený chléb, který mu přinesli. Jeho otec stál v koutě se svěřenou hlavou.

"A ten druhý?" prohodil šéf, když spatřil Adélu vcházet v Girardově doprovodu.

"Odešel! Musel pláchnout zadním východem! Podle slečny jí vybral kabelku..."

Chabot se neodvažoval na nikoho pohlédnout. Položil obložený chléb, který sotva nakouzl.

"Pěkní syčáci, komisaři! Ach, jen ať se někdo opovází chtít po mně ještě někdy, abych je obskakovala, takové povedené ptáčky..."

"Pomalů, pomalů! Odpovídejte jen na otázky..."

"A že mně sebral všechno, co jsem měla, to nic?"

"Prosím vás, buďte zticha."

Girard šeptal něco komisaři a předal mu zlaté cigaretové pouzdro.

"Nejdřív mi řekněte, jak se tahle věc dostala do vašeho pokoje. Předpokládám, že ji poznáváte. Strávila jste s Graphopoulosem jeho poslední večer. Několikrát měl v rukou toto pouzdro, kterého si všimla řada lidí. To on vám je dal?"

Pohlédla na Chabota, potom na komisaře a řekla s důrazem:

"Ne!"

"Tak jak to, že bylo u vás?"

"To Delfosse..."

Chabot zvedl živě hlavu, chtěl se k ní vrhnout, spustil:

"To není pravda... Ona..."

"Vy si jděte sednout... Říkáte, slečno, že to pouzdro měl u sebe René Delfosse... Uvědomujete si závažnost tohoto obvinění?"

Zasmála se uštěpačně: "A jak! Ukradl mi přece peníze, které jsem měla v kabelce..."

"Znáte ho už dlouho?"

"Asi tři měsíce... Od té doby, co chodí skoro denně do Veselého mlýna s tímhle ptáčkem... Ubožáci! Měla jsem si na ně dát bacha... Ale však víte, jak to chodí! Jsou mladí! Člověku dělá dobře, když si s nima popovídá... Jednala jsem s nima jako s kamarády... A když mi nabídli skleničku, tak jsem ještě koukala, aby to nebylo nic moc drahého..." V jejím pohledu byla tvrdost.

"Byla jste milenkou obou?"

Propukla ve smích. "Co vás nemá... O to jim zřejmě šlo... Ale chodili okolo horký kaše a neodvážili se ani ceknout..."

Chodili ke mně, každý zvlášť pod různými záminkami, čuměli, jak se oblékám..."

"Toho večera, kdy se stala vražda, jste pila s Graphopoulosem šampaňské. Byli jste domluveni, že s ním potom půjdete?"

"Za koho mě máte? Jsem tanečnice..."

"Přesněji řečeno animírka... Víme, co to znamená... Odešla jste spolu s ním?"

"Ne!"

"Dělal vám návrhy?"

"Jo a ne. Mluvil o tom, abych za ním přišla do hotelu, nevím už kterého. Nedávala jsem pozor..."

"Neodešla jste sama."

"To je pravda. V momentě, kdy jsem byla ve dveřích, jiný host, kterýho neznám, asi to bude Francouz, se mě zeptal, kde je náměstí Saint-Lambert. Řekla jsem mu, že jdu tím směrem. Doprovodil mě kousek, pak najednou prohlásil: 'Vida! Zapomněl jsem si v baru tabák...' A vrátil se..."

"Hodně silný muž?"

"To je ono!"

"Šla jste rovnou domů?"

"Jako každou noc..."

"A o zločinu jste se dověděla ráno z novin?"

"Tehle mladík byl u mě... On mi to řekl..."

Už dvakrát třikrát chtěl Chabot zasáhnout, ale komisař ho pohledem zarazil. Otec stál stále na téže místě.

"Co si o té vraždě myslíte?"

Neodpověděla hned.

"Mluvte! Chabot se přiznal, že byl toho večera spolu s přítelem schovaný na schodech do sklepa Veselého mlýna."

Uštěpačně se zasmála.

"Tvrdí, že oběma šlo jen o pokladnu. Když asi čtvrt hodiny po uzavření vešli do sálu, uviděli Graphopoulosovu mrtvolu..."

"Ale jděte!"

"Kdo, podle vás, mohl tu vraždu spáchat? Počkejte! Máme tu omezený počet možných viníků. Tak především Génaro, majitel podniku... Říkal, že odešel hned po vás spolu s Victorem. Tvrdí, že Graphopoulos byl už pryč."

Pokrčila rameny, zatímco Chabot na ni upíral tvrdý a zároveň prosebný pohled.

"Nevěříte ve vinu Génara nebo Victora?"

"To je hloupost!" poznamenala lhostejně.

"Zbývá neznámý host, o kterém říkáte, že jste šla kousek s ním. Mohl se vrátit sám, nebo s vámi..."

"A jak by se tam byl dostal?"

"Jste u podniku už dost dlouho na to, abyste si obstarala načerno klíč!"

Nové pokrčení ramen.

"To nic nemění na tom, že to byl Delfosse, kdo měl cigaretové pouzdro," odsekla. "A že se tam schoval!"

"To není pravda! Pouzdro bylo druhý den v poledne u vás!" vykřikl Chabot. "Já je viděl! Přisahám na to..."

Opakovala: "Měl je Delfosse."

A chvíli se tu rozléhal nesrozumitelný křik, přerušil ho teprve příchod policisty, který pošeptal něco komisaři.

"Ať jde dál!"

Vešel zachovalý měšťan okolo padesátky, s vystouplým břichem obepnutým tlustým řetězem od hodinek. Pociťoval potřebu tvářit se důstojně, ba vznešeně.

"Byl jsem požádán, abych se tu zastavil..." začal, rozhlížeje se udiveně kolem sebe.

"To jste vy, pane Lesnier!" zasáhl komisař. "Račte se posadit. Prominete mi jistě, že jsem vás obtěžoval, ale chtěl bych vědět, jestli jste si během včerejška nevšiml, že ve vaší pokladně chybějí peníze."

Majitel cukrárny z ulice Leopold vykulil očka a opakoval:

"V mé pokladně?"

A pan Chabot otec ho pozoroval s úzkostí, jako kdyby na jeho odpovědi závisel jeho názor na celý případ.

"Domnívám se, že kdyby z ní někdo, vzal například dva tisíce franků, že by se to poznalo?"

"Dva tisíce franků? Opravdu, nechápu..."

"Na tom nesejde. Odpovězte na mou otázku! Zjistil jste v pokladně manko?"

"Vůbec ne!"

"Byl u vás včera váš synovec?"

"Počkejte... Ano, myslím, že se tam zastavil, jak je občas jeho zvykem... Ani ne tak proto, aby mě navštívil, jako aby se zásobil čokoládou..."

"Nevšiml jste si nikdy, že váš synovec bere z pokladny peníze?"

"Pane!"

Obchodník se rozhořčil a zdálo se, jako by bral ostatní za svědky urážky, jíž se dostalo jeho rodině.

"Můj švagr je dost bohatý, aby mohl dát synovi vše, co potřebuje..."

"Promiňte, pane Lesnier. Děkuji vám..."

"To je všechno, nač jste se mě..."

"Všechno, na co jsem se vás chtěl zeptat, ano."

"Ale co vás přivedlo na myšlenku..."

"Prozatím vám nemohu nic říct... Girarde! Doprovodte pana Lesniera..."

A komisař se jal znovu přecházet, zatímco Adéla se drze zeptala: "Potřebujete mě tu ještě?"

Pohlédl na ni natolik výmluvně, že zmlkla. A téměř deset minut tu panovalo ticho. Zřejmě se na někoho nebo na něco čekalo. Pan Chabot se neodvažoval zakouřit si. Neodvažoval se pohlédnout na syna. Byl vůči němu v takových rozpacích asi jako chudý pacient v čekárně proslulého lékaře.

Jean, ten nespouštěl z komisaře oči, a kdykoliv šel okolo něho, měl trháni oslovit ho.

Konečně tylo slyšet kroky v chodbě. Na dveře bylo zaklepáno.

"Dále!"

Vešli dva muži: Génaro, malý a ramenatý, ve světlém obleku s dragounem, a Victor, kterého Chabot nikdy neviděl ve vycházkovém oblečení, celý v černém, vypadal jako duchovní.

"Dostal jsem před hodinou vaše předvolání a..." spustil Ital jako kolovrátek.

"Já vím! Já vím! Radši mi laskavě řekněte, jestli jste dnes večer viděl Graphopoulosovo cigaretové pouzdro v rukou René Delfosse?"

Génaro se omluvně uklonil.

"Osobně se hosty příliš nezabývám, ale Victor vám bude moci říct..."

"Výborně! Tak odpovězte vy!"

Jean Chabot hleděl číšníkovi do očí. Dech měl zrychlený.

Ale Victor sklopil úlisně víčka a zamumlal: "Nerad bych ublížil těmhle mladým lidem, kteří byli ke mně vždycky velice milí. Ale předpokládám, že musím říct pravdu, že ano?"

"Odpovězte ano, nebo ne!"

"Nuže tedy ano! Měl je... Málem jsem mu dokonce poradil, aby byl opatrný..."

"No tohle!" rozhořčil se Jean. "To je trochu moc! Nestydíte se, Victore?... Poslyšte, pane komisaři..."

"Ticho! A teď mi povězte, co soudíte o finanční situaci těchto mladých lidí."

A Victor, v rozpacích, s povzdechem, jakoby nerad: "Samosebou, že mi zůstávali pořád viset... A nejen za pití! Stávalo se, že si ode mne půjčovali menší částky..."

"Jaký dojem na vás udělal Graphopoulos?"

"Bohatý cizinec, který projíždí městem. To jsou nejlepší zákazníci. Hned si objednal šampaňské, ani se nezeptal na cenu. A dal mi padesát franků spropitného..."

"A vy jste zahlédl v jeho náprsní tašce několik tisícifrankových bankovek..."

"Ano... Měl ji pěkně naditou... Zvlášť francouzskými bankovkami... Žádné belgické..."

"To je všechno, čeho jste si všiml?"

"Vkravatě měl neobyčejně krásnou perlu."

"V kterou dobu odešel?"

"Chvilku po Adéle, která šla s jiným hostem. Tloušťkem, který pil jen pivo a mně dal dvacet franků spropitného. Francouz! Kouřil šedivý tabák."

"Zůstal jste sám se šéfem?"

"Jen co jsme zhasli a zamkli dveře."

"A šel jste přímo domů?"

"Jako vždycky. Pan Génaro mě opustil dole v ulici Haute-Sauvinière, kde bydlí."

"Když jste ráno nastoupil do práce, nevšiml jste si v sále žádného nepořádku?"

"Žádného... Nikde nebyla krev... Byly tam uklízečky a já na ně dohlížel..."

Génaro roztržitě poslouchal, jako by se ho to vůbec netýkalo.

Komisař se ho zeptal: "Je pravda, že obvykle necháváte tržbu v zásuvce?"

"Kdo vám to řekl?"

"Na tom nesejde! Odpovězte na otázku!"

"Vůbec ne. Beru si peníze s sebou, kromě drobných."

"To znamená?"

"Průměrně asi tak padesát franků v drobných, které nechávám v zásuvce."

"Ale to není pravda!" doslova zařval Jean Chabot. "Desetkrát, dvacetkrát jsem ho viděl odejít a nechat..."

A Génaro: "Jakže? To on tvrdí, že...?" Jeho tvář vyjadřovala nelíbený údiv. Obrátil se na mladou ženu. "Ať vám to řekne Adéla."

"Je to tak!"

"Co například nechápu, je to, jak tihle mladí lidé mohou tvrdit, že viděli mrtvolu uvnitř podniku. Graphopoulos odešel dříve než já. Nemohl se vrátit. Vražda byla spáchána venku, nevím kde... Lituji, že musím být tak kategorický... Jsou to také zákazníci... A dokonce jsem k nim pociťoval jistou sympatii... Nejlepším důkazem toho je, že jsem jim dával na dluh. Ale pravda je pravda a případ je dost vážný, než..."

"Děkuji vám!"

Chvilka zaváhání. Potom se Génaro zeptal: "Mohu odejít?"

"Vy i váš číšník, ano! Budu-li vás ještě potřebovat, dám vám vědět."

"Doufám, že není námitek, aby podnik zůstal otevřený?"

"Žádné."

A Adéla se zeptala: "A co já?"

"Vraťte se domů."

"Jsem volná?"

Komisař neodpověděl. Tvářil se ustaraně. Hladil zaujatě hlavičku své dýmky. Když ti tři byli venku, bylo cítit prázdnotu.

Zbyl tu už jen komisař, Jean Chabot a jeho otec. A všichni mlčeli.

Byl to pan Chabot, který se ozval první. Dlouho váhal. Nakonec si odkašlal a začal: "Promiňte... Ale opravdu si myslíte..."

"Co?" odvětil komisař nabručeně.

"Já nevím... Zdá se mi..."

A naznačil gesto, aby doplnil svou nejasnou myšlenku. Neurčité gesto, které znamenalo: "...zdá se mi, že tady v tom všem je něco divného, nejasného... Něco podezřelého!"

Jean vstal. Nabyl znovu špetky energie. Odvážil se pohlédnout na otce.

"Všichni lžou!" řekl jasně. "To odpřisáhnou! Věříte mi, pane komisaři?"

Žádná odpověď.

"Věříš mi, tati?"

Pan Chabot začal odvracet hlavu. Pak zakoktal: "Já nevím..."

Ale potom poslechl zdravý rozum.

"Bylo by třeba najít toho Francouze, o kterém mluví."

Komisař byl asi na vahách, protože rázoval velkými vzteklymi kroky.

"Každopádně Delfosse zmizel!" zavrčel spíše sám pro sebe než k posluchačům.

Rázoval dál a po chvíli řekl: "A dva svědci potvrzují, že měl u sebe cigaretové pouzdro."

Stále přecházel, rozbíraje svou myšlenku.

"A oba jste byli ve sklepě... A dnes v noci jste se pokusil hodit do WC sto frankové bankovky a..."

Zůstal stát, pohlédl na jednoho po druhém: "Ani ten cukrář nepřipouští, že mu byly ukradeny peníze!"

Odešel a nechal je samotné. Ale nevyužili toho. Když se vrátil, otec a syn byli na svých původních místech, pět metrů jeden od druhého, každý uzavřený v zarputilém mlčení.

"Tím hůř! Právě jsem telefonoval vyšetřujícímu soudci. Od této chvíle řídí vyšetřování on. Nechce ani slyšet o prozatímním propuštění na svobodu... Chcete-li o něco požádat, obraťte se na soudce Connincka..."

"François?"

"Myslím, že se tak jmenuje."

A otec zamumlal tiše, zahanbeně: "Chodili jsme spolu do školy."

"No dobrá, jděte za ním, jestli si myslíte, že to bude k něčemu dobré. Ale pochybuju o tom, protože ho znám. Zatím mi nařídil, abych dal vašeho syna odvézt do vězení Saint-Léonard..."

Ta slova zazněla zlověstně. Až do této chvíle nic nebylo definitivní.

Vězení Saint-Léonard! Šeredná černá budova naproti Pont-Magerin, zohyzďující celou čtvrť, se středověkými věžemi,

střílnami, mřížemi...

Jean, celý zsinálý, mlčel.

"Girarde...!" zavolal komisař do dveří, které otevřel. "Vezměte si dva strážníky, vůz..."

Tato slova stačila. Čekali.

"Nic neriskujete, když pana Connincka navštívíte," povzdechl si komisař, jen aby něco řekl. "Když jste spolu chodili do školy..."

Ale z jeho výrazu bylo jasné, co si myslí: porovnával rozdíl mezi soudcem, potomkem vysokých úředníků, spřízněným s nejvýznamnějšími lidmi v městě, a účetním, jehož syn se sám přiznal, že chtěl vykrást noční podnik.

"Je to připraveno, šéfe...!" přišel mu oznámit inspektor. "Máme...?"

V rukou se mu něco lesklo. Komisař přikývl.

A byl to rituální úkon, provedený tak rychle, že si ho otec uvědomil, až když byl proveden. Girard popadl Jeana za ruce. Ocel zachřestila.

"Tudy!"

Želízka! A dva strážníci v uniformě, kteří čekali venku u auta!

Jean udělal pár kroků. Vypadalo to, že odejde beze slova. Ale ve dveřích se přece jen obrátil. Jeho hlas bylo s těžší poznat.

"Přisahám ti, otče!"

"Poslyšte, ohledně těch dýmek, dneska ráno mě napadlo, že kdybychom jich vzali tři tucty..."

To byl inspektor s dýmkami, který právě vcházel a nic neviděl, až náhle zahlédl mladíkova záda, zápěstí, odlesk železek, a zeptal se:

"Tak je to hotový?"

Gesto naznačovalo: "Zabásnutej?"

Komisař ukázal na pana Chabota, který se posadil, svíral si hlavu rukama a vzlykal jako žena.

Druhý pokračoval potichu: "... vždycky se další tučet šikne pro divize... Za tu cenu!"

Bouchnutí dvířek. Zavrčení startéru...

Komisař řekl panu Chabotovi v rozpacích: "Víte... Nic není ještě definitivní..." Lhal: "... a zvláště když jste přítel pana de Connincka!"

A odcházející otec se pokusil o slabý děkovný úsměv.

VI. Úprchlík

V jednu hodinu vycházely místní noviny a všechny měly na prvních stranách senzační titulky. Gazette de Liège, správně smýšlející noviny, vytiskly:

Případ proutěného koše

Zločin byl spáchán dvěma zvrhlými mladíky

La Wallonie naopak psala:

Zločin buržoazních mladíků

Bylo oznámeno zatčení Jeana Chabota, rovněž útěk Delfossův. Dům v ulici de la Loi byl už fotografován.

A četli jsme:

... Ihned po patetickém setkání se synem v budově Bezpečnosti pan Chabot se zavřel doma a odmítá učinit jakékoliv prohlášení. Paní Chobotová, velice otřesená, musila ulehnout...

Podařilo se nám zastihnout pana Delfosse v okamžiku, kdy se vracel z Huy, kde má továrny. Je to energický muž okolo padesátky, jehož jasný zrak se ani na chvíli nezastře. Čelil šoku chladnokrevně. Nevěřil ve vinu svého syna a prohlásil, že je rozhodnut zabývat se případem osobně...

Ve vězení Saint-Léonard nám sdělili, že Jean Chabot je velmi klidný. Očekává návštěvu svého advokáta, než předstoupí před vyšetřujícího soudce de Connincka, který byl případem pověřen...

V ulici de la Loi vládl poklid jako obvykle. Bylo vidět děti trousící se na dvůr školy, kde si hrály, dokud nezazvonilo.

Mezi dlažebními kostkami vyrůstaly trsy trávy a u čísla čtyřicet osm drhla nějaká žena práh rýžovým kartáčem.

Jediným zvukem bylo pomalé bušení kováře na kovadlinu.

Ale mnohem častěji než obvykle se otvíraly dveře. Sem tam povystrčil někdo hlavu a mrkl směrem k číslu padesát tři.

Od prahu k prahu poletovala slova.

"Není možné, že by to byl udělal... Vždyť je to ještě kluk! Když si pomyslím, že to není tak dávno, co si hrál na chodníku s mými caparty..."

"Já to hned říkala manželovi, když jsem ho podvkrát viděla přijít domů namol... v jeho věku!"

Přibližně každou čtvrt hodinu zařinčel v chodbě Chabotových zvonek. Dveře otvírala polská studentka.

"Pán a paní Chabotovi nejsou tady..." říkala se silným cizím přízvukem.

"Gazette de Liège... Řekla byste jim laskavě..."

A reportér si div krk nevykroutil, jen aby mohl nahlédnout dovnitř. Viděl matně kuchyň a záda sedícího muže.

"Není třeba... Nejsou tady."

"Přesto..."

Zavřela dveře. Novinář se spokojil s vyptáváním u sousedů.
Jedny noviny uveřejnily podtitulek, který udal jiný tón než ostatní:

Kde je muž se širokými rameny?

A pokračovaly:

Všichni až dosud věří, jak se zdá, ve vinu Delfosse a Chabota. Nechceme vystupovat na jejich obhajobu, respektující objektivitu faktů, přesto nám však budiž dovoleno podívat se nad zmizením důležitého svědka: hosta se širokými rameny, který byl ve Veselém mlýně v noc vraždy.

Podle číšníka jde o Francouze, který byl spatřen poprvé a naposled toho večera. Opustil už město? Nechce být vyslýchán policií?

Stopa není možná zanedbatelná a v případě, že by oba mladí lidé byli nevinní, mohlo by jasno vzejít bezpochyby z této strany.

Soudíme ostatně, že komisař Delvigne, který pokračuje v pátrání v úzké spolupráci s vyšetřujícím soudcem, dal brigádě a dopravní policii potřebné příkazy, aby pátrali po tajemném hostu z Veselého mlýna...

Noviny vyšly krátce před druhou hodinou. Ve tři hodiny se dostavil na policii korpulentní muž s trudovitým obličejem, ptal se po panu Delvignovi a prohlásil: "Jsem ředitel hotelu Moderne, v ulici Pont-d'Avroy. Právě jsem si přečetl noviny a myslím, že vám mohu poskytnout informace o muži, kterého hledáte."

"Francouzi?"

"Ano. A taky o oběti. Většinou moc nedám na novinářské tlachy, a proto jsem si všiml tak pozdě toho, co vám hned povím. Tak... Kolikátého máme dneska? Pátek... Bylo to tedy ve středu... Vražda byla spáchána ve středu, že ano...? Nebyl jsem v hotelu... Byl jsem obchodně v Bruselu... Přišel host, který měl silný cizí přízvuk a jeho jediné zavazadlo byl kufřík z vepřovice... Požádal o velký pokoj do ulice a šel hned nahoru... Pár minut nato si jiný host vzal sousední pokoj..."

Obyčejně vyplníme přihlášku hned při příchodu... Nevím, proč se to nestalo... Vrátil jsem se o půlnoci. Podíval jsem se na desku s klíči...

„Máte přihlášky?“ zeptal jsem se pokladní.

„Kromě dvou hostů, kteří odešli hned po příchodu.“

Ve čtvrtek ráno tam byl jen jeden. Neznepokojoval jsem se kvůli tomu druhému, řekl jsem si, že se mu třeba poštěstilo nějaké galantní setkání. Během dne jsem neměl příležitost se s tím mužem setkat a dnes ráno mi řekli, že zaplatil účet a odjel.

Když ho pokladní žádala o vyplnění přihlašovacího lístku, pokrčil rameny a zabručel, že už to není třeba."

"Promiňte," skočil mu komisař do řeči. "To je ten, který odpovídá popisu muže se širokými rameny?"

"Ano. Odjel se svým kufříkem okolo deváté..."

"A ten druhý?"

"Když se nevracel, otevřel jsem si ze zvědavosti jeho pokoj pomocí paklíče, který musíme mít pro naléhavé případy. A na vepřovicovém kufříku jsem si přečetl vyražené jméno: Ephraim Graphopoulos. Tak jsem se dověděl, že ten, co ho našli v proutěném koši, byl můj host..."

"Jestliže vám dobře rozumím, přijeli ve středu odpoledne pár hodin před vraždou, jeden po druhém, jako kdyby vystoupili ze stejného vlaku!"

"Ano, z pařížského rychlíku."

"A večer jeden po druhém odešli."

"A nevyplnili přihlášky!"

"Vrátil se jen Francouz a ten dnes ráno zmizel."

"Tak je to! Byl bych radši, jestli je to možné, kdyby jméno hotelu nebylo v tisku uváděno, protože na některé hosty to špatně působí."

Jenže v téže chvíli vykládal jeden z číšníků hotelu Moderne přesně totéž, jednomu novináři. A v pět hodin, v posledních vydáních všech listů, bylo lze číst:

Výšetřování vzalo nový obrat. Je muž se širokými rameny vrahem?

Byl krásný den. V sluncem zalitých ulicích města bylo živo. Skoro všude se strážníci pokoušeli najít mezi chodci hledaného Francouze. Na nádraží stál za každým zaměstnancem vydávajícím či kontrolujícím jízdenky inspektor a cestující byli zkoumáni od hlavy až po paty.

V ulici Pot-d'Or vykládalo nákladní auto naproti Veselému mlýnu bedny se šampaňským, které odnášeli postupně do sklepa přes sál, v němž vládlo chladné, příšeří. Génaro, v košili, s cigaretou v ústech, dohlížel na vykládání. A krčil rameny, když viděl, že se chodci zastavují a vzrušeně si šeptají:

"Tady je to...!"

Pokoušeli se nahlédnout dovnitř do šera, kde bylo vidět jen lavice z granátového sametu a mramorové stolky.

V devět hodin rozsvítily světla a hudebníci začali ladit nástroje. Ve čtvrt na deset bylo u baru šest novinářů, a když se usadili, pustili se do vášnivé debaty.

V půl desáté byl sál víc jak z poloviny plný, což se nestávalo ani jednou do roka. Nejenže tam byla všechna mládež navštěvující bary a dancingy, ale i vážené osobnosti, které poprvé v životě vkročily do lokálu s pochybnou pověstí. Chtěli vidět. Nikdo netančil. Dívali se střídavě na majitele, na Victora, na profesionálního tanečníka. Hrnuli se k

toaletám, aby se podívali na proslulé schody do sklepa.

"Rychle, rychle!" popoháněl Génaro oba číšníky, kteří byli na roztrhání.

A orchestru dával znamení; jedné ženy se potichu zeptal:

"Nevidělas Adélu? Už by tu měla být!"

Protože Adéla byla velkou atrakcí. Zvědavci chtěli vidět zblízka především ji.

"Pozor!" zašeptal jeden novinář do ucha svému kolegovi. "Jsou tady..."

A ukázal na dva muže sedící u stolu vedle sametového závěsu. Komisař Delvigne pil pivo a pěna mu ulpávala na zrzavých knírech. Vedle něho se rozhlížel po hostech inspektor Girard.

V deset hodin tu vládla zvláštní atmosféra. Nebyl to už obvyklý Veselý mlýn s několika stálými hosty a obchodními cestujícími, hledajícími společníci na jeden večer.

Zejména přítomností novinářů to připomínalo velký proces před porotním soudem nebo slavnostní večer.

Byli tu totiž stejní lidé. Nejen reportéři, ale i kronikáři. Dostavil se osobně ředitel jedné novin. Potom všichni, kteří mají ve zvyku scházet se ve velkých kavárnách, světáci, jak se jim na venkově dosud říká, a hezké ženy.

Na ulici parkovalo na dvacet vozů. Od stolu ke stolu se nesly pozdravy. Vstávali, aby si stiskli ruce.

"Bude se něco dít?"

"Pst! Ne tak nahlas! Ten zrzek tamhle, to je komisař Delvigne. Když ten se obtěžoval, tak..."

"Která je Adéla? Ta silná blondýna?"

"Nepřišla!"

Přišla. Byl to senzační vstup. Měla široký plášť z černého atlasu, podšitý bílým hedvábím. Popošla nejdřív pár krůčků, zastavila se, rozhlédla kolem dokola, potom zamířila nenuceně k orchestru, podala ruku majiteli.

Magnéziový záblesk. Fotograf si udělal snímek pro své noviny a mladá žena pokrčila rameny, jako kdyby jí tato popularita byla lhostejná.

"Pětkrát portské, pětkrát!"

Victor a Joseph, kteří byli na pokraji zhroucení, se proplétali mezi stoly.

Řeklo by se slavnost, ale slavnost, na níž byl každý jen proto, aby pozoroval ostatní. Na parketu kroužili jen profesionální tanečníci.

"Není to zas tak nic zvláštního," říkala jedna žena, kterou manžel vzal poprvé do kabaretu. "Nechápu, proč se to odsuzuje."

Génaro přistoupil k policistům.

"Promiňte, pánové. Rád bych vás požádal o radu. Mají vystoupení probíhat jako obvykle? Ted' by měla tančit Adéla..."

Komisař pokrčil rameny a hleděl jinam.

"Říkám to jen proto, abych se nedotkl..."

Mladá žena byla u baru, obklopená novináři, kteří se jí vyptávali.

"Delfosse vám tedy ukradl, co bylo v kabelce. Byl dlouho vaším milencem?"

"Nebyl totiž vůbec mým milencem!"

Bylo na ní vidět rozpaky. Musila se přemáhat, aby vydržela palbu všech těch pohledů.

"Pila jste šampaňské s Graphopoulosem. Jaký to byl podle vašeho názoru člověk?"

"Prima chlap. Ale nechte mě..."

Šla si do šatny svléci kabát a o něco později přistoupila ke Génarovi.

"Mám tančit?"

Nevěděl. Pozoroval celé to shromáždění s trochou neklidu, jako by se bál, že nezvládne situaci.

"Tak si říkám, na co čekají."

Zapálila si cigaretu, opřela se o bar s nepřítomným pohledem, neodpovídala na otázky, s kterými na ni reportéři nepřestávali dotírat.

Tělnatá matrona poznamenala pěkně nahlas: "To je k smíchu, platit deset franků za limonádu! A není tu vůbec nic k vidění."

A přece tu bylo něco k vidění, ovšem jen pro ty, kteří znali hlavní představitele dramatu. Vrátný v červeném nadzvedl v jisté chvíli závěs u dveří a bylo vidět muže okolo padesátky se stříbřitým knírkem, kterého překvapilo, když spatřil tolik lidí.

Byl v pokušení couvnout. Ale jeho oči zachytily pohled novináře, který ho poznal a strčil loktem do svého souseda.

Vešel tedy dovnitř s nenuceným výrazem, oklepáváje popel z cigarety.

Působil vybraně. Byl oblečen s pozoruhodnou elegancí. Bylo znát, že je to člověk zvyklý na blahobyt i noční život.

Kráčel přímo k baru, zahlédl Génara.

"Vy jste majitel podniku?"

"Ano, pane."

"Jsem Delfosse! Zdá se, že můj syn vám zůstal dlužen nějaké peníze?"

"Victore!"

A Victor přiběhl.

"To je otec pana Reného a ptá se, kolik je ti jeho syn dlužen."

"Počkejte, podívám se do notýsku... Jen pan René, nebo pan René a jeho přítel?... hm... sto padesát a sedmdesát pět... a deset a sto dvacet ze včerejška..."

Pan Delfosse mu podal tisícifrankovou bankovku a poznamenal suše: "Nechte si to celé!"

"Děkuji, pane! Děkuji mnohokrát! Nedáte si něco?"

Ale pan Delfosse už mířil k východu a na nikoho ani nepohlédl. Šel kolem komisaře, kterého neznal. Když procházel závěsem, minul těsně nového příchozího, nevšiml si ho a nastoupil do svého vozu.

A přesto to byla hlavní událost večera, ke které se schylovalo. Muž, který vešel, byl vysoký, široký v ramenou, s obtloustlým obličejem, klidným pohledem.

Adéla, která ho uviděla první, snad proto, že nespouštěla pohled ze dveří, vyvalila oči a vypadala jako tělo bez ducha.

Nový příchozí šel přímo k ní, podal jí svou silnou ruku.

"Jak jste se měla od včerejšího večera?"

Pokusila se o chabý úsměv.

"Děkuji. A vy?"

Novináři si špitali, pozorující ho.

"Vsad' se, oč chceš, že je to on!"

"Nepřišel by sem dnes večer!"

Jakoby jim navzdory vytáhl muž z kapsy paklík šedého tabáku a ujal se úkolu nacpat si dýmku.

"Jedno pivo!" řekl Victorovi, když ho míjel s plným tácem.

Victor přikývl, šel dál, přitočil se k oběma policistům a rychle zašeptal: "To je on!"

Jak jen se ta novinka rozletěla? Minutu nato však byly všechny pohledy upřeny na muže se širokými rameny, který seděl jednou nohou na vysoké barové židličce, druhou nechával viset, malými doušky upíjel své anglické pivo a pozoroval přítomné skrze orosenou sklenici.

Třikrát musil Génaro lusknout prsty, aby přiměl džez zahrát další kousek. Dokonce ani profesionální tanečník, vodící svou partnerku po navoskovaném parketu, nespustil z muže oči.

Komisař Delvigne a inspektor si dávali malá znamení. Novináři je pozorovali.

"Jdeme na to?"

Vstali oba naráz a zamířili nenuceným krokem k baru.

Komisař se zrzavými kníry se opřel o lokty před mužem. Girard stál za ním, přichystán popadnout ho v pase.

Hudba nepřestala hrát. A přesto všichni měli dojem nezvyklého ticha.

"Promiňte! Vy jste se ubytoval v hotelu Moderne?"

Těžký pohled spočinul na tazateli.

"No a...?"

"Myslím, že jste zapomněl vyplnit přihlašovací lístek."

Adéla stála na tři kroky odtud, očima visela na neznámém. Génaro vytahoval zátku z láhve šampaňského.

"Kdyby vás to neobtěžovalo, byl bych rád, kdybyste ji šel vyplnit do mé kanceláře. Pozor! Žádný skandál..."

Komisař Delvigne si prohlížel zkoumavě partnerovy rysy a marně si lámal hlavu, co jen to v něm je, čím mu tak imponuje.

"Půjdete za mnou?"

"Okamžitě..."

Vsunul ruku do kapsy. Inspektor Girard myslel, že z ní chce vytáhnout revolver, a provedl hloupost, že vytáhl svou zbraň.

Lidé vstávali. Jedna žena zaječela hrůzou. Ale muž chtěl jen vyndat drobné, které položil na pult se slovy: "Jdu za vámi!"

Odchod nebyl zdaleka nenápadný. Pohled na revolver hosty vyděsil, jinak by asi byli utvořili špalír. Komisař šel první, za ním muž. Pak Girard, který byl celý rudý kvůli svému omylu.

Nějaký fotograf cvakl bleskem.

Přede dveřmi čekalo auto.

"Nastupte si laskavě..."

Do budovy policie to byly jen tři minuty jízdy. Inspektoři, kteří měli noční službu, hráli piket a popíjeli pivo, které si dali donést ze sousední kavárny.

Muž vešel jako domů, sundal buřinku a zapálil si velkou dýmku, která se dobře hodila k jeho obtloustlé tváři.

"Máte doklady?"

Delvigne byl nervózní. V celé téhle historii bylo něco, co se mu nezdálo, a nevěděl, co to je.

"Vůbec žádné!"

"Kde jste nechal zavazadlo, když jste odešel z hotelu Moderne?"

Ostrý komisařův pohled zneklidněl, protože měl dojem, že jeho partner se královsky baví.

"Nemám poněti!"

"Vaše jméno, křestní jména, povolání, bydliště..."

"Tam vedle, to je vaše kancelář?"

Bylo vidět dveře vedoucí do malé neosvětlené kanceláře.

"Co má být?"

"Pojďte!"

Muž se širokými rameny byl první, kdo vešel, cvakl vypínačem a zavřel za sebou dveře.

"Komisař Maigret z pařížské kriminální policie!" řekl nato, bafaje krátkými tahy z dýmky. "No tak, vážený kolego, myslím, že dnes večer jsme udělali kus dobré práce. A vy máte moc krásnou dýmku..."

VII. Neobvyklá cesta

"Snad nám sem nevtrhnou novináři? Zamkněte dveře, buďte tak hodný. Bude lepší, když si popovídáme v klidu."

Komisař Delvigne vzhlížel k svému kolegovi s onou bezděčnou úctou, jakou na venkově, a zejména v Belgii, pocítují ke

všemu, co přichází z Paříže. Navíc se styděl za hloupost, které se dopustil, a chtěl se omluvit.

"Není vůbec za co!" zarazil ho Maigret. "Chtěl jsem být stůj co stůj zatčen! Ba co víc: za chvíli mě dáte převézt do vězení a zůstanu tam tak dlouho, dokud bude zapotřebí. I vaši inspektoři si musí myslet, že jsem byl doopravdy zatčen."

Bylo to nad jeho síly! Propukl ve smích, tak směšně se tvářil Belgičan. Koukal nedůvěřivě na Maigreta a kladl si otázku, jaký postoj má zaujmout. Bylo znát, že se bojí, aby se nezesměšnil. A marně se snažil zjistit, zda si jeho společník dělá legraci nebo to myslí vážně.

Maigretův smích ho nakazil.

"No tak! No tak! Vy ale máte nápady! Strčit vás za mříže...! Ha! Ha!"

"Přisahám vám, že na tom rozhodně trvám."

"Ha! Ha!"

Dlouho odolával. A když viděl, že jeho společník to myslí vážně, byl z toho celý pryč.

Seděli teď naproti sobě. Mezi nimi byl stůl s hromadami spisů. Ještě teď se Maigret občas zadíval s obdivem na kolegovu pěnovku.

"Všechno pochopíte..." řekl. "Prosím vás za prominutí, že jsem vás neinformoval dříve, ale hned uvidíte, že to nebylo možné. K vraždě došlo ve středu, že ano? Dobrá! No a v pondělí jsem byl ve své kanceláři na Zlatnickém nábřeží, když mně přinesli vizitku nějakého Graphopoulose. Jako obyčejně, než jsem ho přijal, zavolał jsem na zahraniční oddělení, abych se o něm něco dověděl. Nic! Graphopoulos právě přijel do Paříže..."

V mé kanceláři na mě dělal dojem člověka, kterého něco vyplašilo. Vysvětlil mi, že hodně cestuje, že má důvody domnívat se, že mu ukládají o život... A skončil tím, že se mě zeptal, kolik by ho to stálo, kdyby ho ve dne v noci hlídali některý inspektor..."

To je běžné. Sděliš jsem mu sazbu. Naléhal, abych mu dal někoho skutečně na výši, ale naopak odpovídal vyhýbavě na mé otázky, jaké nebezpečí mu hrozí a kdo jsou jeho případní nepřátelé. Dal mi adresu v Grandhotelu a ještě téhož večera jsem za ním poslal žádaného inspektora.

Druhý den ráno jsem se na něho informoval. Řecké velvyslanectví mi sdělilo, že je synem velkého athénské bankéře a že vede zahálčivý život velkého pána na různých místech po Evropě.

Vsadil bych se, že jste ho pokládal za dobrodruha?"

"Máte pravdu. Víte určitě, že..."

"Počkejte! V úterý večer inspektor pověřený hlídáním mého Graphopoulose mi zděšeně oznámil, že náš muž trávil čas tím, že se ho pokoušel setřást. Malé úskoky, jaké zná kdekdo, jako domy se dvěma východy, měnění taxíků. A dodal, že Graphopoulos si koupil letenku do Londýna na středu ráno.

Mohu se vám přiznat: pomyšlení na výlet do Londýna, obzvlášť letadlem, se mi docela zamlouvalo a tak jsem se ujal osobně sledování.

Ve středu ráno odešel Graphopoulos z Grandhotelu. Ale místo na letiště le Bourget se dal zavézt na Severní nádraží, kde si koupil jízdenku do Berlína...

Cestovali jsme ve stejném vagónu. Nevím, jestli mě poznal. Ale neoslovil mě.

V Lutychu vystoupil a já hned za ním. Najal si pokoj v hotelu Moderne a já si vzal sousední pokoj.

Večeřeli jsme v jedné restauraci za Královským divadlem."

"U sluky!" vskočil mu do řeči pan Delvigne. "Tam se dobře jí!"

"Zvlášť ledvinky po lutyšsku, to je pravda! Všimněte si, že jsem měl dojem, že Graphopoulos je v Lutychu poprvé v životě. To na nádraží mu poradili hotel Moderne. V hotelu ho poslali ke Sluce. A byl to vrátný v restauraci, který mu řekl o Veselém mlýnu."

"Kam tedy zapadl čirou náhodou!" řekl zasněně komisař Delvigne.

"Přiznávám, že nevím. Vešel jsem do kabaretu krátce po něm. U jeho stolu už seděla barová tanečnice, což je dost přirozené. Po pravdě řečeno, příšerně jsem se nudil, protože nesnáším tyhle noční podniky. Nejdřív jsem si pomyslel, že sbalí tu ženskou. Když jsem viděl, že ta se chystá odejít sama, doprovodil jsem ji kousek cesty, abych se jí zeptal na dvě tři věci. Potvrdila mi, že toho cizince viděla prvně v životě, že si s ní dal schůzku, na kterou nepůjde, a dodala, že je otrava.

To je všechno. Vrátil jsem se zpátky. Majitel podniku odcházel spolu s číšníkem. Pomyslel jsem si, že Graphopoulos odešel, když jsem se zrovna nedíval, a chvíli jsem ho hledal v okolních ulicích.

Šel jsem až do hotelu, abych se přesvědčil, že se nevrátil. Když jsem přišel zpátky k Veselému mlýnu, byly dveře zavřené a uvnitř nebylo světlo.

Zkrátka výsledek tak negativní, že horší už nemohl být. Přesto jsem případ nebral tragicky. Zeptal jsem se jednoho strážníka, jestli jsou ještě otevřené nějaké noční podniky. Uvedl mi asi čtyři pět, které jsem svědomitě obešel, ale svého Řeka jsem neobjevil."

"To je neobyčejné!" zašeptal pan Delvigne.

"Počkejte! Mohl jsem jít za vámi a pokračovat v pátrání v sauladu s lutyšskou policií. Ale protože mě viděli ve Veselém mlýnu, nechtěl jsem vraha poplašit. Celkem vzato přichází v úvahu moc málo podezřelých. Začal jsem těmi dvěma mládenci, jejichž neklid mi neušel. To mě přivedlo k Adéle a k cigaretovému pouzdru mrtvého.

Vy jste věci příliš úspěchal. Zatčení Jeana Chabota, útěk Delfosse. Všeobecná konfrontace. To všechno jsem zjistil z novin.

A zároveň jsem se stejnou cestou dověděl, že jsem hledán jako pravděpodobný vrah.

To je všechno! Využil jsem toho!"

"Využil?"

"Napřed otázku. Věříte ve vinu těch dvou chlapců?"

"Upřímně řečeno..."

"Dobrá! Vidím, že tomu nevěříte. Nikdo tomu nevěří a vrah dobře cítí, že pátrání se co nevidět obrátí jiným směrem. A proto je ve střehu a nemůžeme počítat s tím, že provede nějakou hloupost. Naopak je silné podezření vůči muži se širokými rameny, jak píší noviny. A tak se muž se širokými rameny dal zatknout za dost teatrálních okolností. Pro všechny je to pravý pachatel, kterého dnes večer sbalili."

Tenhle názor je třeba posílit. Zítřka se lidé dovědí, že jsem ve věznici Saint-Léonard a že se očekává, že se co nevidět přiznám."

"Půjdete opravdu do vězení?"

"Pročpak ne?"

Pan Delvigne se s touto myšlenkou nemohl smířit.

"Samozřejmě se budete moci volně pohybovat..."

"To ne! Žádám vás naopak, aby se se mnou zacházelo co nejpřísněji!"

"Vy ale máte v té Paříži divné metody!"

"Ani ne. Ale jak jsem vám řekl, je třeba, aby si pachatelé mysleli, že jim už nehrozí žádné nebezpečí. Je-li vůbec nějaký pachatel..."

Tentokrát komisař se zrzavými kníry nadskočil.

"Co tím chcete říct? Nechcete snad tvrdit, že Graphopoulos si sám rozbil hlavu obuškem, pak že se zavřel do proutěného koše a dopravil do Botanické zahrady?"

Veliké Maigretovy oči byly prostoduchost sama.

"Kdopak ví?"

A nacípává si dýmku: "Bude na čase, abyste mě dal odvézt do věznice. Napřed by snad ale bylo dobré, kdybychom se dohodli na některých bodech. Poznamenal byste si laskavě...?"

Byl velmi prostý. V tónu, jakým hovořil, byla dokonce pokora. Přesto se však zkrátka a dobře ujal skutečného řízení vyšetřování, i když to na sobě nedával znát.

"Poslouchám..."

"1. V pondělí žádá Graphopoulos o ochranu pařížskou policii.

2. V úterý se pokouší pláchnout inspektorovi, který je pověřen hlídat ho.

3. Ve středu, poté co si koupil letenku do Londýna, zakoupí jízdenku do Berlína a vystoupí v Lutychu.

4. Zdá se, že město nezná, a octne se ve Veselém mlýně, kde nedělá nic mimořádného.

5. Ve chvíli, kdy odcházím ve společnosti tanečnice, jsou v kabaretu čtyři lidé: Chabot a Delfosse, schovaní na schodech do sklepa, majitel a Victor v sále.

6. Když se vrátím, majitel a Victor odcházejí a zamykají dveře. Chabot a Delfosse, podle výpovědi, jsou stále tam.

7. Mladí lidé tvrdí, že vyšli ze sklepa čtvrt hodiny po zavření podniku a že v té chvíli byl Graphopoulos mrtev.

8. Je-li tomu tak, pak mohla být vražda spáchána v době, kdy jsem šel kousek cesty s tanečnicí. V tom případě by vrahy byli Génaro a Victor.

9. Není-li tomu tak, mohla být vražda spáchána v tom okamžiku Delfosse a Chobotem.

10. Chabot možná lže a v tom případě nic nedokazuje, že k vraždě došlo ve Veselém mlýně.

11. Vrah mohl mrtvolu odvézt sám, ale je možné, že se o odvoz postaral někdo jiný.

12. Druhý den má Adéla cigaretové pouzdro, ale tvrdí, že jí je dal Delfosse.

23. Svědectví Génara, tanečnice a Victora souhlasí a vyvracejí tvrzení Chabotovo."

Maigret zmlkl, zabířal párkrát z dýmky a jeho společník k němu pozdvihl neklidné oči.

"To je neslýchané..." zamumlal.

"Co je neslýchané?"

"Složitost tohoto případu, když se na něj podíváme zblízka."

Maigret vstal.

"Půjdeme spát! Mají v Saint-Léonardu dobré postele?"

"Chcete jít doopravdy tam do..."

"Abych nezapomněl, měl bych rád celu vedle toho chlapce. Zítřka vás asi požádám, abyste mě s ním konfrontoval."

"Třeba se do té doby najde jeho přítel Delfosse?"

"To není důležité!"

"Myslíte, že jsou z toho definitivně venku? Soudce nechce o jejich propuštění ani slyšet. Vlastně vždyť já mu budu muset říct pravdu o vás..."

"Co nejpozději, buďte tak hodný. Co se to děje vedle?"

"Určitě novináři. Budu jim muset dát nějaké prohlášení. Jakou totožnost vám mám dát?"

"Žádnou! Neznámý! Nenašli jste u mě žádné doklady."

Komisař Delvigne ještě stále nebyl ve své kůži. Nepřestával Maigreta pokradmu pozorovat se znepokojením smíšeným s obdivem.

"Vůbec tomu nerozumím!"

"Já taky ne!"

"Člověk by věřil, že si Graphopoulos přišel do Lutychu pro smrt. Vlastně je na čase, abych vyrozuměl jeho rodinu. Zítřka ráno navštívím řeckého konzula."

Maigret popadl svou buřinku. Byl připraven k odchodu.

"Dejte pozor, abyste se mnou nejednal před novináři příliš v rukavičkách," radil.

Komisař už otvíral dveře. Ve velké kanceláři inspektorů bylo vidět půl tuctu reportérů, kteří obléhali muže, kterého pan Delvigne poznal.

Byl to ředitel hotelu Moderne, který tu byl už odpoledne. Řečnil se zápalem k novinářům, kteří si dělali poznámky.

Náhle se otočil, spatřil Maigreta, zrudl a ukázal na něho prstem.

"To je on!" vykřikl. "Mýlka vyloučena!"

"Já vím! Právě se přiznal, že se ubytoval ve vašem hotelu."

"A přiznal se taky, že sebral koš?"

Pan Delvigne nechápal.

"Jaký koš?"

"Proutěný koš, k čertu! S personálem, jaký člověk dneska má, bych na to nemusel hezky dlouho přijít..."

"Vysvětlíte mi to..."

"No to je tak. V každém patře je na chodbě proutěný koš, který slouží k odkládání špinavého prádla. A právě před chvílí přijeli z prádelny a tak jsem si všiml, že jeden koš chybí: ze třetího patra. Ptal jsem se pokojské. Tvrdí, že si myslela, že byl dán do opravy, protože se víko špatně zavíralo..."

"A co prádlo?"

"To je vrchol! Prádlo, které v něm bylo, se našlo v koši ve druhém patře."

"Víte určitě, že je to váš koš, který posloužil k přepravě mrtvoly?"

"Jdu právě z márnice, kde mi ho ukázali." Lapal po dechu. Nemohl se vzpamatovat z toho, že je tak úzce zapleten do téhle historie.

Ale největší pobouření pociťoval komisař Delvigne, který se ani neodvážil otočit k Maigretovi. Zapomněl v rozčilení na přítomnost novinářů a jejich vzájemnou dohodu. "Co tomu říkáte?"

"Neříkám tomu nic!" odpověděl Maigret klidně.

"Víte," ujal se znovu slova ředitel hotelu Moderne, "mohl koš klidně odnést a nikdo ho přitom nemusel vidět. Když se chcete v noci dostat dovnitř, je třeba zazvonit, a vrátný stiskne tlačítko a ani nevyleze z postele. Když ale chcete jít ven, stačí otočit knoflíkem."

Jeden novinář, který měl kreslířské nadání, načrtl rychle skicu Maigreta, kterého vypodobnil s přehrávkami tvářemi a co nejstrašidelnější hlavou.

Pan Delvigne si prohrábl vlasy a zakoktal: "Pojďte laskavě na okamžik do mé kanceláře." Nevěděl, kam s očima.

Jeden reportér se ho zeptal: "Přiznal se?"

"Dejte mi pokoj!"

A Maigret poznamenal klidně: "Upozorňuji vás, že už neodpovím na žádnou otázku..."

"Girarde, ať předjede vůz!"

"Nemám podepsat svou výpověď?" ptal se ředitel.

"Za chvíli..."

Zavládl chaos. Jen Maigret vážně bafal z dýmky a prohlížel si přítomné, pěkně jednoho po druhém.

"Želízka?" zeptal se vracející se Girard.

"Ano... Ne... Vy pojdte tudy..."

Měl naspěch, aby už byl ve voze sám s komisařem.

Když jeli vylištěnými ulicemi, zeptal se téměř prosebně: "Co to má znamenat?"

"Co?"

"Ta historie s košem. Ten člověk vás obvinil, že jste z hotelu odnesl proutěný koš. Koš, ve kterém byla nalezena mrtvola!"

"Přesně to měl zřejmě na mysli."

To "měl na mysli" zaznělo po vášnivých tvrzeních ředitele se šťavnatou ironií.

"Je to pravda?"

Místo odpovědi se Maigret pustil do rozboru.

"Celkem vzato, koš odnesl buď Graphopoulos, nebo já. Jestli to byl Graphopoulos, uznejte, že je to neslýchané.

Člověk, který se postará o transport vlastní rakve..."

"Promiňte... Ale prve, když jste mi prozradil svou totožnost, nepomyslel jsem na to, požádat vás... hm... o důkaz..."

Maigret hrábl do kapes. Za chvíli podal svému společníku svůj komisařský odznak.

"Ano. Prosím za prominutí. Ta historka s košem..."

A najednou sebral odvalu, snad díky přítomí ve voze.

"Víte, že i kdybyste mi byl nic neřekl, byl bych nucen vás zatknout po tom kategorickém prohlášení toho muže?"

"Samosebou!"

"Čekali jste to obvinění?"

"Já? Ne!"

"A myslíte si, že Graphopoulos ten koš odnesl sám?"

"Nemyslím si ještě nic."

Pan Delvigne, znervóznělý, s rozpálenými tvářemi, zmlkl, zabořil se do svého rohu. Když dojeli do věznice, vyřídil rychle formality spojené s příjmem vězně a střežil se pohlédnout svému společníku do tváře.

"Dozorce vás odvede..." řekl místo rozloučení.

Musil z toho ostatně ihned udělat otázku svědomí. Na ulici si položil otázku, zda nebyl vůči svému kolegovi příliš

odměřený.

"Sám po mně chtěl, abych byl navenek ostrý!"

Ano, ale ne mezi čtyřma očima! Ostatně to bylo před výpovědí ředitele hotelu Moderne. Co když se Maigret, protože byl z Paříže, bavil na jeho účet?

"V tom případě tím hůř pro něho..."

Girard čekal v kanceláři a pročítal si odstavce nadiktované komisařem Maigretem.

"Hýbe se nám to!" zaliboval si, když šéf vstoupil.

"Ach, tak tobě se zdá, že se to hýbe!"

A tón byl takový, že Girard vykulil oči.

"... to zatčení a koš, který..."

"Koš... který... Ano! Doporučuji ti vykládat o koši, který... Zavolej mi telegraf..."

A když dostal spojení, nadiktoval následující telegram:

Ředitelství kriminální policie, Paříž

Zašlete obratem podrobný popis a pokud možno daktyloskopickou kartu komisaře Maigreta. Bezpečnost Lutych.

"Co to má znamenat?" odvážil se zeptat Girard. Udělalo se mu z toho nanic. Ten druhý na něho divoce pohlédl.

"To znamená starou bačkoru, slyšíš! To znamená, že už mám po krk tvých pitomých dotazů! To znamená, že chci, abyste mi dali pokoj... To znamená..."

A protože si uvědomil, jak je jeho hněv směšný, skončil náhle jediným slovem: "Hergot!"

Pak se zavřel ve své kanceláři s třinácti body komisaře Maigreta.

VIII. "U Jeanne"

"Nehýbej se!" řekla baculatá dívka s uličnickým smíchem. "Uviděj nás..."

Vstala, zamířila k velkému oknu, které zastírala síťovaná záclona, a zeptala se: "Čekáš na vlak z Bruselu?"

Byla to kavárnička za nádražím des Guillemins. Místnost, dost rozlehlá, byla čistá, světlé dlaždice na podlaze byly důkladně vydrhnuté, stolky pečlivě vyleštěné.

"Pojď si sednout," mumlal muž sedící u sklenice piva.

"Budeš hodný?"

A žena se posadila, vzala ruku muže z lavice a položila ji na stůl.

"Jsi obchodní cestující?"

"Proč si to myslíš?"

"Pro nic... Nevím... Ne! Jestli nepřestaneš, půjdu si stoupnout do dveří... Radši mi řekni, co piješ...? Dáš si ještě? Pro mě taky?"

To, co dělalo kavárnu podezřelou, byla možná její čistota, pořádek, který tu vládl, a něco nedefinovatelného, čím připomínala spíš domácnost než veřejný podnik.

Výčepní pult byl miniaturní, bez pumpy na pivo, a na policice za ním stálo sotva dvacet skleniček. Na stolku u okna bylo rozloženo šití, na jiném stál košík zelených fazolek, z nichž už někdo začal stahovat vlákna.

Bylo to útulné. Vonělo to tu polévkou, ne nápoji. Když sem člověk vešel, měl dojem, že narušuje domácí soukromí.

Žena, které mohlo být pětatřicet, byla k nakousnutí. Bylo v ní něco spořádaného a mateřského zároveň.

Celou dobu odstrkovala ruku, kterou jí nesmělý host kladl co chvíli na koleno.

"Z potravinářské branže?"

Najedpou natáhla uši. Přímou z lokálu vedlo schodiště do prvního patra. Nahoře bylo slyšet hluk, jako když někdo vstává.

"Dovolíš na okamžik?"

Naslouchala; potom vyšla do chodby a zavolala: "Pane Henry!"

Když se vrátila k hostu, dával najevo znepokojení, zmatek, tím spíš, že zezadu z krámu vyšel muž jen v košili bez límce a potichu začal stoupat po schodech. Bylo vidět jen jeho nohy, potom už vůbec nic. "Co se děje?"

"Nic... Jeden mládenec, který se tu včera večer opil a kterého jsme uložili nahoře..."

"A... pan Henry... je váš manžel?"

Zasmála se, její měkké plné hrdlo se otřásl. "To je šéf... Já jsem jen servírka... Pozor! Přisahám, že vás uvidí..."

"Přesto... já bych chtěl..."

"Co?"

A muž byl celý červený. Nevěděl už, co si smí či nesmí dovolit. Hleděl na svou kyprou, svěží partnerku a oči se mu leskly.

"Nemohli bychom být chvíli sami...?" zašeptal.

"Zbláznil ses...? A načpak? Tohle je slušný podnik, tady..."

Zmlkla, opět naslouchala. Nahoře se ozývaly hlasy. Pan Henry odpovídal klidným, odměřeným hlasem někomu, kdo mu činil prudké výtky.

"Učiněný kluk..." vysvětlovala kyprá dívka. "K politování... Není tomu ani dvacet a zlíská se to... A to platil pítí kdekomu, naparoval se a spousta jich toho využila..."

Nahoře se otevřely dveře... Hlasy se staly jasnější.

"Povídám vám, že jsem měl po kapsách stovky franků!" ječel mladík. "Ukradli mi je! Chci svoje peníze..."

"Pomalů! Pomalů! Tady nejsou žádní zloději. Kdybyste se nebyl zlískal pod obraz..."

"Vy jste mně naléval..."

"Když lidem nalévám, tak předpokládám, že mají dost rozumu, aby si ohlíželi náprsní tašku... A vůbec! Musel jsem vám to zarazit... To vy jste šel shánět holky na ulici pod záminkou, že servírka se k vám nemá... A chtěl jste pokoj... A já nevím co ještě..."

"Vraťte mi moje peníze..."

"Nemám vaše peníze, a jestli nepřestanete vyvádět, tak zavolám policii..."

Pan Henry se ani v nejmenším nevzrušoval. Rozčilený byl mladý muž, který sestupoval pozpátku po schodech a nepřestával ječet. Měl ztrhanou tvář, kruhy pod očima, zkřivená ústa.

"Jste všichni zloději!"

"Řekněte to ještě jednou..." A pan Henry seběhl několik schodů a popadl mladíka za límec.

Zčistajasna z toho byla málem tragédie. Chlapec vytáhl z kapsy revolver a zařval: "Pusťte mě, nebo..."

Obchodní cestující se přimáčkli k lavici a stiskl ustrašeně paži děvčete, které chtělo vyskočit.

Marná námaha, pan Henry, jakožto muž zvyklý na rvačky, udeřil svého protivníka do předloktí a revolver mu vypadl z ruky.

"Otevři dveře...!" nařídil, přece jen udýchaně, ženě.

A když se tak stalo, vyhodil chlapce na chodník, kde se překulil. Potom sebral revolver a vyhodil ho za ním.

"Takový usmrkanec a bude člověka urážet v jeho vlastním domě! Včera se to naparovalo a ukazovalo to peníze kdekomu na potkání..."

Uhladil si vlasy, mrkl po dveřích a zahlédl uniformu městského strážníka.

"Dosvědčíte mi, že mě ohrožoval!" řekl rozpačitému hostu. "Ostatně policie můj podnik zná..."

Na chodníku René Delfosse, už na nohou, se špinavými šaty, skřipějící vzteky zuby, odpovídal městskému strážníkovi, aniž věděl, co vlastně vykládá.

"Říkáte, že jste byl okraden? Tak napřed, kdo jste? Ukažte mi doklady... A komu patří ta zbraň?"

Utvořil se hlouček, i z dveří tramvaje se vykláněli lidé. "Ale co! Pojďte se mnou na komisařství..."

Když tam dorazili, popadl Delfosse takový záchvat vzteku, že kopl policistu několikrát do nohy. Při výsledku začal komisaři vykládat, že je Francouz a že přijel včera do Lutychu.

"A v té kavárně mě opili a sebrali mi všechny peníze..."

Ale jeden strážník, sedící v koutě, ho upřeně pozoroval. Pošeptal něco komisaři. Ten se spokojeně usmál.

"Nejmenujete se spíš René Delfosse?"

"Po tom vám nic není..."

Zřídka kdy tu měli takového vztekouna. Měl hlavu úplně nakřivo, ústa zkroucená.

"A peníze, které vám sebrali, nebyly to peníze ukradené jistě tanečnici?"

"To není pravda!"

"Pomalů! Pomalů! Vysvětlíte to na Bezpečnosti. Ať někdo zavolá komisaři Delvignovi a zeptá se ho, co máme udělat s tímhle povedeným ptáčkem..."

"Mám hlad!" vrčel Delfosse stále s tím svým vzezřením vzteklého dítěte.

Pokrčení ramen.

"Nemáte právo nechat mě o hladu... Budu si stěžovat... Já..."

"Zajdi mu vedle pro obložený chleba..."

Delfosse z něho ukousl dvě sousta, zbytek hodil s odporem na zem.

"Haló! Ano... je tady... Velmi dobře... Okamžitě vám ho dám přivést... Ne... Nic..."

Ve voze, mezi dvěma strážníky, Delfosse zarputile mlčel. Potom, aniž se ho ptali, zamumlal: "Stejně jsem ho nezabil já... To Chabot..."

Jeho společníci si ho nevšimli.

"Otec si bude stěžovat guvernérovi, který patří k jeho přátelům... Nic jsem neprovedl! Ukradli mi náprsní tašku a dnes v poledne mě majitel kavárny chtěl vyhodit bez jediného sou..."

"Ale revolver je váš?"

"Jeho... Vyhrožoval mi, že střelí, když budu dělat rámus... Jen se zeptejte hosta, co tam byl..."

Když vcházel do budovy Bezpečnosti, vztyčil hlavu a snažil se tvářit důležitě, sebejistě.

"Aha! Tady máme toho filutu!" prohodil jeden z inspektorů, tiskna ruku svým kolegům a prohlížeje si Delfosse od hlavy k patám. "Jdu to říct šéfovi..."

Vrátil se za okamžik nato a utrousil: "Ať počká..."

A z tváře mladíka, který odmítl židli, na kterou mu ukázali, se dala vyčíst zlost a znepokojení. Chtěl si zapálit cigaretu., Vzali mu ji z ruky.

"Tady ne..."

"Ale vy kouříte!"

A zaslechl, jak vzdalující se inspektor mumlá něco jako: "... divný bojovný kohoutek..."

Všichni okolo něho kouřili, psali, listovali ve spisech a občas prohodili pár vět.

Zazvonění. Inspektor se nenamáhal vstát a řekl Delfossovi:

"Můžete jít k šéfovi... Ty dveře vzadu."

Kancelář nebyla velká. Vzduch byl modrý dýmem a kamna, v kterých zatopili poprvé letos na podzim, při každém závanu větru mocně zahučela.

Komisař Delvigne trůnil ve svém křesle. Vzadu u okna, zády ke světlu, seděl někdo na židli.

"Dá! Posadte se..."

Sedící postava se vztyčila. Bylo lze vytušit špatně osvětlený, bledý obličej Jeana Chabota, natočený k příteli. Delfosse prohodil uštěpačně: "Copak po mně chcete?"

"Ale vůbec nic, mladý muži! Jen abyste mi zodpověděl pár otázek..."

"Nic jsem neproved."

"Vždyť vás taky z ničeho neviním..."

Obrácen k Chabotovi, René zavrčel:

"Copak vám napovídal? Určitě lhal..."

"Pomalu! Pomalu! A pokuste se odpovédět na moje otázky... Vy zůstaňte sedět..."

"Ale..."

"Povídám, abyste zůstal sedět... A teď, milý Delfossi, mi povězte, co jste dělal u Jeanne..."

"Okradli mě."

"Ale ne, zase?... Přišel jste tam včera odpoledne a to jste měl už pěkně v hlavě... Chtěl jste odvést servírku do prvního patra, a protože to odmítla, šel jste shánět nějakou ženskou na ulici..."

"Na to mám právo!"

"Platil jste pítí kdekomu... Po dlouhé hodiny jste byl středem pozornosti... Až do chvíle, kdy jste se, namol opilý, skutálel pod stůl. Majiteli vás bylo líto a tak vás uložil do postele."

"Okradl mě..."

"Vy jste totiž rozhazoval nazdařbůh peníze, které vám nepatřily... Přesně ty peníze, které jste vzal ráno Adéle z kabelky..."

"To není pravda!"

"Z těch peněz jste si ze všeho nejdřív koupil tenhle revolver. Pročpak?"

"Protože jsem zkrátka a dobře chtěl mít revolver!"

Na Chabota byla vzrušující podívaná. Zíral na svého přítele s nevýslovným zděšením, jako by nemohl uvěřit svým uším. Zdálo se mu, že najednou objevil jiného Delfosse, který mu naháněl strach. Byl by rád zasáhl, řekl mu, aby mlčel.

"Pročpak jste ukradl Adéle peníze?"

"Dala mi je sama."

"Uvedla přesně pravý opak. Obviňuje vás!"

"Lže! Dala mi je na jízdenky, protože jsme měli spolu odjet..."

Bylo znát, že plácá, co ho napadne, bez přemýšlení, a nedbá, že si odporuje.

"Popřete možná i to, že předvčerejší noc jste byli schovaní na schodech do sklepa Veselého mlýna..."

Chabot se naklonil kupředu, jako by chtěl říct: "Pozor! Nedalo se to zapít... Bylo třeba..."

Ale to už stál Delfosse na nohou, obrátil se k svému kamarádovi a zaječel: "To vám jistě nabulíkoval on...! Lhal! Chtěl, abych zůstal s ním! Já peníze nepotřebuju! Mám bohatého otce. Stačí, abych si mu řekl... To on přišel na ten nápad..."

"Takže vy jste rovnou odešel?"

"Ano."

"Šel jste domů?"

"Ano..."

"Ale napřed jste si dal smažené brambůrky a slávky v ulici Pont-d'Avroy?"

"Ano... myslím..."

"Jenže tam jste byl se Chabotem! Číšník to potvrdil."

Chabot lomil rukama a jeho pohled zůstal prosebný.

"Přesto jsem nic neudělal!" vyřázel ze sebe Delfosse.

"Neřekl jsem, že jste se něčeho dopustil."

"Tak co?"

"Tak nic."

Delfosse se uklidnil, pohled však měl nedůvěřivý.

"To vy jste dal znamení k odchodu ze sklepa?"

"To není pravda."

"Každopádně jste vy šel první a jako první uviděl mrtvolu..."

"To není pravda!"

"René!..." vykřikl Chabot, který to už nemohl vydržet.

Komisař ho znovu donutil usednout a mlčet.

Přesto však chvíli nato vykřikl, jako by se mu už nedostávalo sil: "Nechápu, proč lže... Nezabili jsme... Neměli jsme ani čas něco ukrást... Šel první... Škrkl zápalkou... Já Turka sotva zahlédl... Vytušil jsem jen něco na zemi... Pak mi řekl, že měl jedno oko otevřené a ústa..."

"To je zajímavé!" poškleboval se Delfosse. V této chvíli se Chabot zdál být o pět let mladší než jeho přítel a o tolik labilnější! Nevěděl, co si má myslet. Cítil, že se mu nedaří být přesvědčivý, že je slabší.

A pan Delvigne koukal z jednoho na druhého: "Dohodněte se, milá dívka. Protože jste měli pořádně nahnáno, upalovali jste pryč tak rychle, že jste za sebou ani nezavřeli dveře... Šli jste na slávky a brambůrky..."

A najednou se zadíval Delfossovi od očí: "Řekněte mi! Sáhl jste si na mrtvolu?"

"Já? Nikdy!"

"Byl poblíž proutěný koš?"

"Ne... Nic jsem neviděl..."

"Kolikrát jste vzal strýci z pokladny peníze?"

"To vám řekl Chabot?" A se zaťatými pěstmi: "Pitomec!... Kde bere tu drzost... Vymýšlí si! Protože on kradl peníze z příruční kasičky! A já mu peníze dával, aby je tam mohl vrátit."

"Mlč!" prosil ho Chabot se sepjatýma rukama. "Víš moc dobře, že lžeš!"

"Tys to byl... Poslyš, René... Vrah... je..."

"Co to povídáš?"

"Povídám, že vrah je... je zatčen... ty..."

Delfosse pohlédl na pana Delvigne a zeptal se zmateně: "Co to povídá? Vra... vrah..."

"Nečetl jste noviny... Pravda, vyspával jste opici... Povíte mi, jestli poznáte muže, který byl toho večera ve Veselém mlýně a druhého dne vás sledoval na ulici..."

Tu René schlípl a neodvážil se už pohlédnout do kouta, kde byl jeho přítel.

V sousední kanceláři se ozvalo zazvonění. Bylo třeba dojít pro Maigreta do vedlejší místnosti. Dveře se otevřely. Vešel v doprovodu inspektora Girarda,

"Tak pohyb, pohyb! Postavte se, prosím, do světla... No tak, Delfossi, poznáváte ho?"

"Je to on!"

"Nikdy předtím jste ho neviděl?"

"Nikdy."

"A neoslovil vás?"

"Myslím, že ne..."

"Například když jste vyšli z Veselého mlýna, nepotloukal se okolo? Přemýšlejte... Snažte se vzpomenout si..."

"Počkejte! Ano... Možná... Někdo byl v jednom rohu a teď si myslím, že to možná byl on..."

"Možná..."

"Určitě... Ano..."

Maigret, stojící v maličké kanceláři, vypadal obrovský. Ale když promluvil, ozval se téměř křehký, tichý hlas: "Neměl jste baterku, že ne?"

"Ne... Proč?"

"A nerozsvítil jste v sále... Spokojil jste se tedy s rozškrtnutím zápalky... Řekl byste mi laskavě, v jaké vzdálenosti jste byl od mrtvoly?"

"Ale... Já nevím..."

"Ve větší vzdálenosti, než je v téhle kanceláři od zdi ke zdi?"

"Asi tak..."

"Tedy ve vzdálenosti čtyř metrů... A byl jste rozčilený... Bylo to vaše první opravdické vloupání... Zahlédl jste ležící postavu a hned jste si řekl, že to je mrtvola... Nešel jste blíž... Nesáhl jste si na ni... Takže nevíte určitě, jestli ten muž už nedýchal... Kdo držel zápalku?"

"Já!" přiznal Delfosse. "Hořela dlouho?"

"Hned jsem ji upustil..."

"Takže slavná mrtvola byla osvětlena jen pár vteřin! Víte určitě, Delfossi, že to byl Graphopoulos?"

"Viděl jsem černé vlasy..." Udiveně se rozhlédl kolem dokola. Uvědomil si jen, že je podrobován opravdickému výslechu a že se sebou nechal manévrovat. Zavrčel: "Budu odpovídat jen komisaři!"

Ten už držel v ruce telefonní sluchátko.

Delfosse se zachvěl, když zaslechl žádané číslo.

"Haló! U aparátu pan Delfosse? Chci jen vědět, zda jste stále ochoten složit kauci padesáti tisíc franků... Mluvil jsem o tom s vyšetřujícím soudcem a ten to oznámil státnímu zastupitelství... Ano... Domluveno... Ne! Neobtěžujte se..."

Bude lepší, když to proběhne přímo..."

René Delfosse stále nic nechápal. Jean Chabot se ve svém koutku ani nepohnul.

"Trváte na tom, Delfossi, že to všechno udělal Chabot?"

"Ano."

"No dobrá! Jste oba volní... Jděte domů... Váš otec mi slíbil, že vám nebude nic vyčítat... Okamžik! Vy, Chabote, trváte na tom, že peníze, které jste se pokusil nechat zmizet, ukradl Delfosse?"

"Byl to on... Já..."

"V tom případě je to vaše věc mezi vámi dvěma... Vypadněte oba! Snažte se jen nevyvolat žádný skandál a být pokud možná co nejméně nápadní..."

Maigret vytáhl automaticky z kapsy dýmku. Ale nezapálil si. Hleděl na mládence, kteří v rozčilení nevěděli, co udělat, co říci. Komisař Delvigne musil vstát a vystrčit je za dveře.

"Žádné hádky, slyšíte! Nezapomeňte, že zůstáváte k dispozici spravedlnosti..."

Rychlými kroky prošli kanceláři inspektorů, ale ještě nebyli za dveřmi, když se Delfosse vztekle obrátil ke kamarádu a spustil prudký proslov, který nebylo slyšet.

Zvonění telefonu...

"Haló! Komisař Delvigne? Promiňte, že vás obtěžuji, pane komisaři... Tady Chabot otec... Mohu se vás zeptat, jestli je něco nového?"

Komisař se usmál, odložil pěnovku na stůl a mrkl na Maigreta.

"Právě odtud odešel Delfosse spolu s vaším synem..."

"..."

"Ale ano! Budou bezpochyby doma za pár minut... Haló! Dovolte mi radu, nebudte na něho příliš přísný."

Pršelo. Chabot a Delfosse šli rychle ulicemi podél chodníků, razíce si cestu davem, který je neznal. Nevedli souvislý rozhovor. Ale každých sto metrů jeden z nich obrátil hlavu k příteli a pronesl kousavou poznámku, která vyvolala podrážděnou odpověď.

Na rohu ulice Puitsen Soc se rozdělili, jeden napravo, druhý nalevo, každý směrem k svému domovu.

"Je volný, pane! Uznali, že je nevinen!"

Pan Chabot odešel z kanceláře, počkal na tramvaj číslo čtyři, nastoupil vedle řidiče, který ho znal léta letoucí.

"Pozor! Žádnou poruchu! Můj syn je na svobodě! Sám komisař mi telefonoval, aby mi řekl, že se zmýlil." Nedalo se poznat, jestli se směje nebo pláče. Ať tak či onak, měl před očima mlhu, která mu zabraňovala vidět známé ulice, kterými projížděli.

"Budu možná doma dříve než on... Bylo by to tak lepší, protože moje žena je schopná ho špatně uvítat... Jsou věci, které ženské nechápu... Uvěřil jste vy třeba jen na okamžik, že je vinen...? Mezi námi..."

Byl dojemný. Žadonil, aby elektrikář řekl ne.

"Víte, já..."

"Přece jste měl nějaký názor..."

"Od ty chvíle, co si dcera musela vzít toho budižkničemu, který jí udělal dítě, nemám vo dnešní mládeži zrovna valný mínění..."

Maigret se usadil v křesle, které právě opustil Jean Chabot, naproti stolu komisaře Delvigne, a nabral si jeho tabák, ležící na stole.

"Dostal jste odpověď z Paříže?"

"Jak to víte?"

"Ale jděte! Byl byste to uhodl jako já... A co ten koš? Podařilo se zjistit, jak se dostal z hotelu Moderne?"

"Vůbec ne!"

Pan Delvigne byl nabručený. Zlobil se na svého pařížského kolegu. "Mezi námi, děláte si z nás legraci, co! Přiznejte se, že něco víte..."

"Je na mě, abych vám řekl: vůbec nic! A to je pravda! Mám k dispozici přibližně stejná fakta jako vy! Na vašem místě bych byl postupoval stejně a byl bych ty dva kluky pustil! Pokusil bych se například zjistit, co mohl Graphopoulos ve Veselém mlýně ukrást..."

"Ukrást?"

"Nebo se pokusit ukrást!"

"On? Mrtvý?"

"Nebo koho mohl zabít?"

"Ničemu už nerozumím!"

"Počkejte! Zabít, nebo se pokusit zabít..."

"Tak vidíte, že máte informace, kterých se mně nedostalo..."

"Tak málo! Hlavní rozdíl mezi námi je, že vy jste prožil rušné hodiny, běžel odtud na státní zastupitelství, přijímal lidi, vyřizoval telefonické rozhovory, zatímco já se těšil naprostému klidu ve své cele v Saint-Léonardu..."

"A přemýšlel o svých třinácti bodech!" odsekl pan Delvigne trochu nakysle.

"Ještě ne o všech... O některých..."

"Například o proutěném koši."

Maigret se blaženě usmál.

"Zase už? No tak! Bude lepší, když vám povím hned teď, že ten koš jsem odnesl z hotelu já..."

"Prázdný?"

"Kdepak! S mrtvolou uvnitř!"

"Takže vy tvrdíte, že vražda..."

"... byla spáchána v hotelu Moderne v Graphopoulosově pokoji. A to je na celém tom případu to nejzapeklitější... Nemáte zápalky?"

IX. Informátor

Maigret se uvelebil v křesle a na chvíli se zamyslel, jak bylo jeho zvykem, než se pustil do obšírného výkladu; zvolil ten nejprostší tón.

"Pochopíte jako já a přestanete se na mě zlobit za můj malý podvod. Tak vezměme napřed Graphopoulosovu návštěvu na pařížské prefektuře. Žádá policii o ochranu. Nedá žádné vysvětlení. Den nato si počíná, jako kdyby své žádosti litoval.

První hypotéza je, že je blázen nebo maniak, člověk posedlý stihomamem...

Druhá, že se cítí doopravdy ohrožen, ale po zralé úvaze se necítí pod ochranou policie o nic bezpečnější...

Třetí, že v určité chvíli potřeboval být pod dohledem...

Hned to vysvětlím. Tady máme muže zralého věku, který má úctyhodné jmění a zdánlivě veškerou svobodu. Může nastoupit do letadla nebo do vlaku a ubytovat se v nevím jakém paláci.

Jaká hrozba je schopna ho vystrašit do té míry, že se obrátí na policii? Žárlivá žena, prohlašující, že ho zabije? Tomu

nevěřím. Stačilo by mu položit mezi ni a sebe určitý počet kilometrů.
Osobní nepřítel? Člověk jako on, syn bankéře, má na to, aby se ho zbavil!
Nejenže má strach v Paříži, ale má strach ve vlaku a má strach i v Lutychu.
Z čehož jsem usoudil, že proti němu nestojí jednotlivci, ale organizace, a to organizace mezinárodní.
Opakuji, že je zámožný.
Zloději, kterým by šlo o jeho peníze, by mu nevyhrožovali zabitím, a každopádně by se mohl dát před nimi účinně ochránit, kdyby je udal.
On se však nepřestává bát ani s policií v zádech...
Visí nad ním hrozba, která existuje v kterémkoliv městě, do kterého zavítá, za jakýchkoliv okolností.
Přesně jako kdyby byl členem nějaké tajné společnosti, a protože ji zradil, odsoudila ho k trestu smrti...
Například mafie...! Nebo špiónážní služba... Ve špiónážních službách je hodně Řeků... Druhé oddělení nám poví, co dělal Graphopoulosův otec za války...
Dejme tomu, že syn zradil, nebo ho to prostě omrzelo a dal najevo úmysl nabýt zase své svobody. Vyhrožují mu trestem smrti. Upozorní ho, že rozsudek bude dříve či později vykonán. Přijde za mnou, ale na druhý den pochopí, že je to k ničemu, znervózní a chová se jako blázen... Možný je i opak..."
"Opak?" podivil se pan Delvigne, který pozorně poslouchal. "Přiznám se, že vůbec nic nechápu."
"Graphopoulos je to, čemu říkáme synáček z bohaté rodiny. Nic nedělá! Na svých cestách se zaplete s nějakou bandou, mafií nebo špiónážní službou jako amatér, z čiré touhy po dobrodružství... Zaváže se, že bude slepě poslouchat své šéfy... Jednoho dne mu nařídí zabít..."
"A on jde na policii?"
"Sledujte mě pozorně! Nařídí mu například, aby zabil někoho tady v Lutychu. Je v Paříži. Nikdo ho nepodezřívá. Hnuší se mu uposlechnout, a aby se tomu vyhnul, obrátí se na policii, dá se jí sledovat. Telefonuje svým komplicům, že nemůže úkol splnit, protože mu jsou v patách policajti. Jenže na komplice to neplatí a nařídí mu, aby úkol přesto splnil... To je druhé vysvětlení. Buď je jedno z nich správné, nebo je náš člověk blázen, a jestliže to je blázen, pak tu není důvod, aby byl doopravdy zabit!"
"Je to divné!" přitakal komisař Delvigne bez přesvědčení.
"Shrnu-li to, tedy když opustil Paříž, přijel do Lutychu buď někoho zabít, nebo se dát zabít."
V Maigretově dýmce to zapraskalo. Vykládal to všechno co nejpřirozenějším hlasem.
"Nakonec byl zabit on, ale to nic nedokazuje. Probereme si znovu události toho večera. Odebere se do Veselého mlýna a stráví tam večer ve společnosti tanečnice Adély. Ta ho opustí a jde se mnou ven. Když se vrátím, odchází šéf a Victor. Podnik je zdánlivě prázdný. Myslím si, že Graphopoulos odešel, a hledám ho po ostatních kabaretech ve městě..."
Ve čtyři hodiny ráno přijdu do hotelu Moderne. Než se odeberu do svého pokoje, jdu se ze zvědavosti přesvědčit, jestli se můj Řek nevrátil. Dám ucho na dveře a neslyším ho dýchat. Pootevřu a najdu ho, oblečeného, u nohou postelu, s lebkou rozraženou obuškem.
To je ve zkratce všechno, z čeho vycházím. Náprsní taška je pryč. V pokoji není ani papírek, ani zbraň, ani stopa, z které bych něco vydedukoval..."
Ale komisař Maigret nepočkal na kolegovu odpověď.
"Zmínil jsem se na počátku o mafií a špiónáži, v každém případě o nějaké mezinárodní organizaci, jediné takové, jak cítím, mohla být na počátku tohoto případu. Byl spáchán dokonalý zločin. Obušek zmizel. Není ani nejmenší náznak stopy, sebemenší jiskřička, která by dala vyšetřování rozumný směr.
Bude-li zahájeno v hotelu Moderne, za obvyklých podmínek, je téměř jisté, že nepovede k ničemu.
Lidé, schopní provést tohle, se pojistili. Předvídali všechno!
A protože jsem přesvědčen, že předvídali všechno, zamíchal jsem karty. Nechali mrtvolu v hotelu Moderne? Výborně! Já ji přemístím v proutěném koši do Botanické zahrady, za spolupráce taxikáře, který, mezi námi, se zavázal, že bude mlčet, za sto franků, což opravdu není moc..."
Nazítí se mrtvola našla tam. Dovedete si představit, jak se vrah asi tvářil? Dovedete si představit jeho znepokojení?
A protože je dočista vyvedený z míry, není v tom šance, že provede něco nepředloženého?
Já jsem tak opatrný, že zůstávám neznámý dokonce místní policii. Nesmí dojít k žádné indiskreci.
Byl jsem ve Veselém mlýně. Podle vši pravděpodobnosti tam byl vrah taky. Mám seznam hostů z toho večera a prošetřuji je, začal jsem těmi dvěma mládenci, kteří byli pěkně vyjukani.
Počet možných viníků je malý: Jean Chabot, René Delfosse, Génaro, Adéla a Victor...
V nejhorším některý z hudebníků, nebo ten druhý číšník, Joseph. Ale napřed jsem chtěl vyloučit ty mládence...
A v okamžiku, kdy jsem to chtěl s nimi skoncovat, jste zasáhl vy! Zatčení Chabota, útěk Delfosse! Noviny, které rozhlašují, že zločin byl spáchán přímo ve Veselém mlýně!
V jedné chvíli jsem si už myslel, že mě doběhli! Nestydím se to přiznat! Ta jistota, s jakou Chabot tvrdil, že mrtvola byla v kabaretu čtvrt hodiny po zavření..."
"Přece ji viděl!" namítl komisař Delvigne.
"Pardon! Viděl nejasně, ve světle zápalky, která hořela jen pár vteřin, postavu ležící na zemi. To Delfosse tvrdí, že mrtvolu poznal... Jedno oko otevřené, druhé zavřené, jak říká... Nezapomínejte ale, že vyšli ze sklepa, kde dlouho nehybně stáli, že měli strach, že to bylo jejich první vloupání..."
Delfosse mu to nakukal. On strhl kamaráda. A on se také první dal na útěk, když uviděl na zemi tělo!
Neurotický, neduživý, perverzní chlapec! Jinými slovy chlapec s bujnou fantazií.
Nesáhl si na tělo! Nepřiblížil se k němu! Neposvítíl si na ně ještě jednou! Oba vzali do zaječích a na pokladnu ani

nesáhli...

Proto jsem vám radil, abyste pátral po tom, co přišel Graphopoulos dělat do Veselého mlýna, když napřed předstíral, že z něho odešel...

Nemáme co dělat s vraždou z vášně ani z vilnosti ani s obyčejnou krádeží. Je to právě ten druh případu, který se policii obvykle nepodaří objasnit, protože má co dělat s lidmi příliš inteligentními a příliš dobře organizovanými.

A to je důvod, pro který jsem se dal zatknout. Vždycky pěkně zamíchat karty! Vzbudit ve vinících přesvědčení, že nic neriskují, že vyšetřování je na špatné koleji. Vyprovokovat tak nějakou nepředloženost."

Pan Delvigne ještě stále nevěděl, co si má myslet. Nepřestával hledět dotčeně na Maigreta a vypadal tak směšně, že Maigret propukl ve smích a řekl tónem nakvašené bodrosti: "No tak! Netvařte se tak dotčeně... Byl to ode mne podvod, to je pravda! Neřekl jsem vám hned, co vím... Nebo spíš utajil jsem vám jen jedno: historku s proutěným košem... Naproti tomu existuje jedna věc, kterou víte vy a kterou neznám já..."

"Kterou?"

"V této chvíli možná tu nejcennější. Do té míry, že jen proto, abych se ji dověděl, jsem vám to všechno řekl. Koš se našel v Botanické zahradě. Graphopoulos měl u sebe jen jednu vizitku bez adresy. A přesto jste už odpoledne byl ve Veselém mlýně a věděl jste, že Chabot a Delfosse se schovali na schodech. Od koho?"

Pan Delvigne se usmál. Teď triumfoval on. Místo aby hned promluvil, zapálil si zdoluhavě dýmku, přimáčkl popel ukazováčkem.

"Přirozeně mám své informátory..." řekl úvodem.

A ještě chvíli otálel, pocítil dokonce potřebu přerovnat nějaké papíry.

"Předpokládám, že v Paříži to máte po téhle stránce také tak zařízené. V zásadě všichni majitelé kabaretů jsou mými informátory. Za to přivíráme oči nad jistými malými přestupky..."

"Takže to byl Génaro?"

"Osobně!"

"Génaro vám přišel říct, že Graphopoulos strávil večer v jeho podniku?"

"Tak jest!"

"To on našel popel z cigarety na schodech do sklepa?"

"Na tenhle detail ho upozornil Victor a tak mě požádal, abych se na ty stopy přišel podívat."

Maigret se začínal kabonit tou měrou, jakou se stupňoval optimismus jeho kolegy.

"Mělo to spád, uznejte!" pokračoval pan Delvigne. "Chabot byl zatčen. A bez intervence pana Delfosse by oba mladíci seděli ještě ve vězení. Jestli nezabili, což není ještě prokázáno, tak se přinejmenším přece jen pokusili podnik vykrást..."

Pozoroval svého druha se špatně skrývaným ironickým úsměškem.

"Zdá se, že vás to znepokojilo?"

"Ono to totiž nic nezjednodušuje!"

"Co nic nezjednodušuje?"

"Génarův zásah."

"Přiznejte se, že jste za vraha považoval jeho..."

"O nic víc než ostatní. A navíc jeho zásah nic nedokazuje. Nanejvýš snad jen to, že je velice silný v kramflecích..."

"Chcete zůstat ve vězení?"

Maigret si pohrával s krabičkou zápalek. Nespěchal s odpovědí. A když promluvil, vypadalo to, jako by mluvil sám k sobě.

"Graphopoulos přišel do Lutychu, aby někoho zabil, nebo se dal zabít..."

"To není dokázáno!"

A Maigret najednou, vztekla: "Zatracení kluci!"

"O kom to mluvíte?"

"O těch klucích, kteří všechno pokazili! Ledaže by..."

"Ledaže co?"

"Nic!"

Dopáleně vstal a přecházel po místnosti, jejíž atmosféru učinili spojenými silami nedýchatelnou, protože oba kouřili dýmku.

"Kdyby byla mrtvola zůstala v hotelovém pokoji a bylo možno provést běžné ohledání, snad by..." začal pan Delvigne. Maigret na něho divoce pohlédl.

Ve skutečnosti byl jeden jako druhý v tak prachmizerné náladě, že tím trpěl jejich vzájemný vztah. Pro sebemenší slůvko byli připraveni častovat se líbeznostmi a neměli zřejmě daleko k tomu obvinít se navzájem z neúspěchu vyšetřování.

"Nemáte tabák?"

Maigret to řekl, jako by pronesl: "Jste hlupák!"

A vzal z kolegových rukou váček a nacpal si dýmku.

"Hej! Počkat! Nestrkejte si ho do kapsy, prosím vás..."

Napětí povolilo. Nebylo třeba víc. Maigret se podíval na váček, potom na svého partnera se zrzavými kníry, marně se pokusil potlačit úsměv, pokrčil rameny.

A pan Delvigne se rovněž usmál. Rozuměli si. Tvářili se stále nakvašeně, ale už jen naoko.

První se zeptal Belgičan, zjihlým hlasem, který svědčil o rozpacích: "Co budeme dělat?"

"Všechno, co vím, je, že Graphopoulos byl zabit."

"Ve svém pokoji v hotelu!"

To bylo poslední dloubnutí.

"Ve svém pokoji v hotelu, ano! Ať už Génarem, Victorem, Adélou, nebo jedním z těch kluků! Ani jeden, ani druhý nemá nejmenší alibi. Génaro a Victor tvrdí, že se rozešli na rohu ulice Haute-Sauvenière a že oba šli domů. Adéla prohlašuje, že si šla sama lehnout! Chabot a Delfosse jedli slávky a smažené brambůrky..."

"Zatímco vy jste obíhal kabarety!"

"A vy spal!"

Tón neměl teď daleko k žertování.

"Jediná indicie," zabručel Maigret, "je, že se Graphopoulos dal zavřít ve Veselém mlýně, aby tam něco ukradl, nebo někoho zabil. Když zaslechl hluk, předstíral, že je mrtvý, aniž tušil, že hodinu nato bude doopravdy po smrti..."

Netrpělivé zaklepání a dveře se otevřely. Vešel jeden z inspektorů a ohlásil: "Je tu pan Chabot a chce vám něco říct. Ptá se, jestli neruší..."

Maigret a Delvigne na sebe pohlédli.

"Přivedte ho!"

Účetní byl dojatý. Nevěděl, jak má držet svůj klobouk, a zaváhal, když spatřil v kanceláři Maigreta.

"Omlouvám se, že..."

"Chcete mi něco říct?"

Přišel nevhod. Nebyl čas na zdvořilůstky.

"Totiž... Prosím za prominutí... Chtěl jsem vám ze srdce poděkovat za..."

"Váš syn je doma?"

"Vrátil se před hodinou... Řekl mi..."

"Copak vám řekl?"

Bylo to pošetilé a žalostné zároveň. Pan Chabot chtěl být slušný. Byl plný dobré vůle. Ale ostré otázky ho vyváděly z míry, takže nakonec zapomněl řeč, kterou si připravil.

Dojemně ubohý proslov, který selhal vinou atmosféry.

"Řekl mi... Totiž já jsem vám chtěl poděkovat za vaši dobrotu, s jakou... V jádru to není zlý chlapec... Ale kamarádi a určitá slabost charakteru... Přísahal... Jeho matka leží, a u jejího lože... Slibuji vám, pane komisaři, že od této chvíle už ne... Je nevinný, že ano...?"

Slova vázla účetnímu v hrdle. Ale velice se snažil zachovat klid a důstojnost.

"Je to můj jediný syn a chtěl bych... Asi jsem byl příliš slabý..."

"Příliš slabý, ano!"

Pan Chabot nevěděl kudy kam.

Maigret odvrátil tvář, protože cítil, že tenhle čtyřicátník s uzoučkými ramínky, s knírkem naondulovaným želízem se dá do pláče.

"Slibuji vám, že napříště..." A protože už nevěděl, co říci, zakoktal: "Myslíte, že bych měl napsat poděkování vyšetřujícímu soudci?"

"Ale ovšem, ovšem," bručel pan Delvigne a strkal ho ke dveřím. "To je výborný nápad."

Sebral klobouk, který spadl na zem, strčil ho do ruky jeho majiteli, který dlouho couval pozpátku.

"Delfosse otce ani nenapadne, aby nám poděkoval," poznamenal komisař Delvigne, když se dveře konečně zavřely. "Je pravda, že večer každý týden u guvernéra provincie a že si tyká s královským prokurátorem... No tak..."

Tohle "no tak" bylo plné únavy a znechucení, právě tak jako pohyb, jakým shrnul všechny papíry roztroušené po stole.

"Co budeme dělat?"

V tuto dobu Adéla ještě spala ve svém neuklizeném pokoji, prostoupeném vůní alkovny a kuchyňskými výpary. Ve Veselém mlýně to byla chvíle, kdy Victor a Joseph přecházeli lenivě od stolu ke stolu, otírajíce mramorové desky a leštiny zrcadla plavenou křídou.

"Pane komisaři... Je tu redaktor z Gazette de Liège, kterému jste slíbil..."

"Ať počká!"

Maigret si šel znovu mrzutě sednout do koutku.

"Jisté je jen to," prohlásil náhle pan Delvigne, "že Graphopoulos je po smrti!"

"To je nápad," odvětil Maigret.

Druhý na něho pohlédl v domnění, že jde o ironii.

Ale Maigret pokračoval: "Ano! To je pořád ještě to nejlepší, co můžeme udělat. Kolik je tu v téhle chvíli inspektorů?"

"Dva nebo tři. Proč?"

"Dá se tahle kancelář zamknout?"

"Samozřejmě."

"Předpokládám, že jste si svými inspektory jistý víc než dozorcí ve vězení?"

Pan Delvigne stále nechápal.

"No dobrá...! Dejte mi váš revolver... Nebojte se... Vystřelím... Chvilku nato vyjdete ven a oznámíte, že muž se širokými rameny spáchal sebevraždu, což představuje doznání, a že vyšetřování je uzavřeno..."

"Vy chcete...?"

"Pozor! Vystřelím... Hlavně dbejte potom na to, aby mně sem nikdo nevpadl... Dá se v případě potřeby vylézt tímhle oknem?"

"Co chcete dělat?"

"Mám nápad... Chápete?"

A Maigret se posadil do křesla, zády ke dveřím, a vystřelil do vzduchu. Nepomyslel ani na to, aby vyndal z úst dýmku.

Ale na tom nezáleželo. Protože ze sousedních kanceláří se sbíhali lidé, pan Delvigne zasáhl a zamumlal nepřesvědčivě: "To nic... Vrah se zabil... Přiznal se..."

A vyšel z kanceláře, zamkl ji, zatímco Maigret si cuchal vlasy s tváří rozradovaného dítěte.

"Adéla... Génaro... Victor... Delfosse a Chabot..." odříkával jako litanii.

Ve velké kanceláři si reportér z Gazette de Liege dělal poznámky.

"Říkáte, že se ke všemu přiznal...? A nepodařilo se zjistit jeho totožnost...? Výborně! Mohu si od vás zatelefonovat? Za hodinu je burzovní vydání..."

"Tak co říkáte?" zvolal od dveří triumfálně jeden inspektor. "Dýmky už jsou tady! Račte si jít vybrat..."

Ale komisař Delvigne se popotahoval bez elánu za knírek. "Hned..."

"Víte, že jsou ještě o dva franky levnější, než jsem myslel?"

"Opravdu?"

A prozradil, co mu vrtá hlavou, když procedil skrze zuby: "Ten s tou svou mafií..."

X. Dva muži v temnotě

"Jste si jistý svými lidmi?"

"Každopádně nikdo nepozná, že jsou od policie, protože doopravdy nejsou. Do baru Veselý mlýn jsem poslal švagra, který žije ve Spa a přijel na dva dny do Lutychu. Adélu hlídá daňový výběrčí. Ostatní jsou dobře schovaní nebo v dobrém přestrojení..."

Noc byla chladná a jemný déšť činil asfalt kluzkým. Maigret si zapnul svůj těžký černý svrchník až ke krku a obličej měl do poloviny zahalený šálem. Navíc se neodvažoval opustit tmou uličky, odkud bylo v dálce vidět světelnou reklamu Veselého mlýna.

Komisař Delvigne, jehož smrt nemusily noviny oznámit, nepotřeboval být tak opatrný. Neměl dokonce ani svrchník, a když začalo pršet, nevrle zabručel jakousi nadávkou, které nebylo rozumět.

Byli na stráži od půl deváté, kdy dveře kabaretu nebyly ještě otevřené. Postupně bylo vidět přijít jako prvního Victora, pak Josepha, pak šéfa. Ten rozsvítil osobně neon ve chvíli, kdy se z ulice Pont-d'Avroy vynořili hudebníci.

Přesně v devět hodin bylo slyšet tlumený hluk džezu a malý vrátný se postavil na stráž u dveří a počítal drobné, které měl v kapse.

Pár minut nato vešel do podniku Delvignův švagr a brzy po něm daňový výběrčí.

A komisař shrnul strategickou situaci takto: "Kromě těchtole dvou a dvou strážníků hlídajících v uličce druhý vchod je jeden u Adéliných dveří v ulici Régence, jeden muž u dveří Delfosse a další u Chabotových. Také pokoj, v kterém bydlel Graphopoulos v hotelu Moderne, je hlídán."

Maigret neřekl nic. Byl to jeho nápad. Noviny oznámily sebevraždu Graphopoulosova vraha. Uvedly, že vyšetřování bylo uzavřeno a že šlo o velmi všední případ.

"Teď s tím buď skončíme dnes v noci," řekl kolegovi, "nebo není důvod, abychom se s tím nebabrali celé měsíce."

Přecházel, pomalý a těžký, sem a tam, tam a sem, pobařoval krátkými rychlými tahy z dýmky, záda nahnětená, a na kolegovy pokusy o konverzaci odpovídal jen bručením.

Pan Delvigne, který nebyl flegmatik jako on, cítil potřebu mluvit, třeba jen pro ukrácení času.

"Z které strany myslíte, že se něco stane?"

Ale jeho partner se spokojil tím, že na něho vyjeveně pohlédl, jako by chtěl říci: "Co tím uspíšíte, když víříte zbytečně vzduch?"

Bylo krátce před desátou, když přišla Adéla, sledovaná zpovzdálí siluetou, kterou byl příslušník Bezpečnosti. Přešel okolo šéfa a prohodil: "Nic..."

A procházel se dál v okolí. V dálce bylo vidět, ulici Pont-d'Avroy, jasně ozářenou, s tramvajemi, které jí projížděly sotva každé tři minuty, a navzdory dešti pomalu proudící dav lidí.

Je to tradiční promenáda Lutyšanů. Na velké tepné davy: rodiny, dívky vedoucí se pod paží, hloučky mladíků prohlížejících si děvčata a sem tam nějaký ten elegán, vykračující si pomalým krokem, tak strnule, jako by byl oblečen do zlata.

V postranních uličkách kabarety víceméně pochybné pověsti, jako Veselý mlýn. Stíny přilepené na zdi. Občas žena vynořící se na světle a mizející ve tmě, kde se zastaví a čeká na muže, který ji sleduje. Krátká tajná schůzka. Pár kroků k hotelu, označenému zářící koulí z mléčného skla.

"Opravdu si děláte naději?"

Maigret se spokojil pokrčením ramen. A pohled měl tak mírný, že se zdál být prost vši inteligence.

"Každopádně si nemyslím, že by Chabota napadlo vyrazit si dneska večer. Zvláště když jeho matka leží!"

Komisaři Delvignovi se to zatvrzelé mlčení nezamlouvalo. Pohlédl na svou novou dýmku, která nebyla ještě zakouřená.

"Vlastně, připomeňte mi zítra určitě, abych vám jednu dal. Budete mít upomínku na Lutych..."

Do Veselého mlýna vešli dva hosté.

"Krejčí z ulice Hors-Chateau a jeden garážmistr!" oznámil pan Delvigne. "Oba jsou stálí hosté! Flamendři, jak se tady říká..."

Ale někdo vycházel ven a bylo třeba si ho pečlivě prohlédnout, aby ho poznali. Byl to Victor, který vyměnil své pracovní oblečení za vycházkový oblek a svrchník. Kráčet rychlým krokem. Jeden inspektor se ho jal okamžitě sledovat.

"Vida! Vida!" hvízdal komisař Delvigne.

Maigret si zhluboka vzdychl a vrhl na svého kolegu vražedný pohled. Copak ten Belgičan nedokáže být pár minut zticha?

Maigret měl ruce zabořené v kapsách. A přesto, že zdánlivě nic nesledoval, jeho očím neunikla sebenepatrnější změna

prostředí.

Byl první, kdo zahlédl René Delfosse s jeho tenkým krčkem, siluetou špatně rostlého výrostka, který se objevil na ulici, váhal, dvakrát přešel z jednoho chodníku na druhý a nakonec zamířil ke dveřím Veselého mlýna.

"Vida! Vida!" opakoval pan Delvigne.

"Ano!"

"Co tím myslíte?"

"Nic!"

I když Maigret nechtěl nic říct, zaujalo ho to tak, že ztratil trochu své flegmatickosti. Popošel, dokonce trochu neopatrně, protože plynová svítidla dovolila rozpoznat nejasně horní část jeho obličeje.

Netrvalo to dlouho. Delfosse zůstal v kabaretu sotva deset minut. Když vyšel, kráčel rychlým krokem a zamířil bez váhání k ulici Pont-d'Avroy.

Pár vteřin nato vyšel Delvignův švagr a pátravě se rozhlížel. Musili lehce zahvízdat, aby ho přivolali.

"Tak co?"

"Delfosse si sedl ke stolu tanečnice."

"A dál?"

"Šli spolu na toalety, potom šel pryč a ona se vrátila na své místo..."

"Měla Adéla kabelku v ruce?"

"Ano! Malou taštičku z černého sametu..."

"Jdeme!" řekl Maigret.

A rázoval takovým tempem, že mu jeho kolegové sotva stačili.

"Co mám dělat já?" ptal se švagr.

A komisař, který vlekl pana Delvigne: "Vrátíte se samozřejmě tam!"

V ulici Pont-d'Avroy mladíka, který měl před nimi náskok sto metrů, nemohli vidět, protože tu byl hustý dav. Ale když došli na roh ulice de la Régence, vytušili siluetu, která běžela téměř těsně podél domů.

"Vida! Vida!" zapomněl se znovu komisař Delvigne a zabručel: "Jde k ní, ano!" upřesnil Maigret. "Řekl si jí o klíč..."

"To znamená..."

Delfosse vešel do domu, zavřel za sebou domovní dveře, stoupal zřejmě po schodech.

"Co uděláme?"

"Okamžik... Kde je váš člověk?"

Právě se k nim blížil a kladl si otázku, má-li šéfa oslovit, nebo se má tvářit, že ho nepoznává?

"Pojď sem, Girarde! Tak co?"

"Před pěti minutami vešel někdo do domu. Zahlédl jsem v pokoji záblesky, jako by si někdo svítil baterkou..."

"Jdeme tam!" řekl Maigret.

"Půjdeme dovnitř?"

"Na mou věru!"

K otevření domovních dveří, společných pro všechny nájemníky, stačilo otočit knoflíkem, protože v belgických domech nemají domovníky.

Schodiště nebylo osvětlené. Z Adéliny pokoje nepronikalo žádné světlo...

Jakmile se však Maigret dotkl dveří, které se pootevřely, zaslechl znatelný rámus, jako kdyby dva lidé spolu zápasili na podlaze.

Pan Delvigne už vytáhl svůj revolver z kapsy. Maigret hmatal poslepu po zdi nalevo, našel vypínač a otočil jím.

A ve světle se jim naskytla podívaná komická a tragická zároveň.

Dva muži spolu zápasili. Ale světlo a rámus je překvapily zčistajasna a tak strnuli ve vzájemném objetí. Bylo vidět ruku na hrdle. Rozcuchané šedivé vlasy.

"Nikdo ani hnout!" nařídil pan Delvigne. "Ruce vzhůru!"

Zavřel za sebou dveře, nepouštěje revolver. A Maigret s povzdechem úlevy si odmotal šálu, rozepnul kabát a zhluboka se nadýchl jako člověk, kterému bylo horko.

"Rychleji! Ruce vzhůru!"

René Delfosse upadl, protože chtěl vstát a měl pravou nohu zaklesnutou pod Victorovou nohou.

Pan Delvigne jako by očima žádal o radu. Delfosse a číšník z kavárny teď už byli na nohou, celí bledí, zaražení, šaty v nepořádku.

Nejvíce rozčilený a zmatený z těch dvou byl mládenec a zdálo se, že vůbec nechápe, co se s ním děje. Hleděl tupě na Victora, jako kdyby byl vůbec nečekal, že ho tu najde.

S kým si tedy myslel, že se bije?

"Ani hnout, děti!" řekl Maigret, který konečně otevřel ústa. "Jsou dveře zavřené, komisaři?"

Přistoupil k němu a pošeptal mu pár slov. A pan Delvigne dal oknem znamení inspektoru Girardovi, aby šel nahoru, a vyšel za ním do chodby.

"Tolik mužů, kolik jen seženete, ať obklíčí Veselý mlýn. A ať odtamtud nevyklouzne ani myš! Naopak dovnitř pust' každého, kdo bude chtít."

A vrátil se do pokoje, kde bílá prošívaná pokrývka připomínala ušlehanou smetanu.

Victor se dosud ani nepohnul. Vypadal opravdu jako kavárenský číšník, jak je s oblibou zpodobují karikaturisté, prořídle vlasy, umně sčesávané, aby zakryly lysinu, byly teď rozcuchané, tvář ztrhaná, velké oči krvavé.

Ramena držel napříč, snad aby se lépe kryl, a těžko by se dalo říct, co se skrývá za jeho lstivým výrazem.

"To není vaše první zatčení, co?" prohodil k němu Maigret s určitostí.

Byl si tím jistý. To se pozná na první pohled. Bylo cítit, že jde o člověka, který asi pěkně dlouho očekával, že se octne tváří v tvář policii, a který je na podobná setkání zvyklý.

"Nechápu, co tím chcete říct. Adéla mě požádala, abych jí pro něco došel..."

"Nejspíš pro rtěnku?"

"Zaslechl jsem hluk... Někdo vešel..."

"A vy jste po něm skočil! Jinými slovy hledal jste rtěnku potmě. Pozor! Ruce vzhůru, prosím..." Oba muži zvedli ke stropu ochablé paže. Delfossovi se třásly ruce. Pokoušel se otřít si tvář rukávem, neodvážil se spustit paži.

"A co vy, pro copak si Adéla poslala vás?" Mládenec zaskřípal zuby, ale nevzmohl se na odpověď.

"Máte je na očích, Delvigni?" A Maigret si prohlížel pokoj, kde na nočním stolku byly zbytky kotlety, drobečky chleba a načatá láhev piva. Shýbl se, aby se podíval pod postel, pokrčil rameny, otevřel skříň, v níž byly jen šaty, prádlo a staré střevíce se sešlapanými podpatky.

Pak si všiml židle, přistavené ke skříni, vylezl na ni, sáhl na vršek skříně a vytáhl odtamtud aktovku z černé kůže.

"Vida! Tady to máme!" řekl slézaje dolů. "Je to ta rtěnka, Victore?"

"Nevím, co tím myslíte!"

"No je to ta věc, pro kterou jste přišel?"

"Jaktěživ jsem ji neviděl."

"Tím hůř pro vás! A co vy, Delfossi?"

"Já... já přísahám..."

Zapomněl, že je na něho namířený revolver, vrhl se po hlavě na postel a propukl v prudký vzlykot.

"No tak, milánku, nic nám nepovíte? Ani to, proč jste se pral tady s tím mládencem?"

A Maigret postavil na zem špinavý talíř, sklenici a láhev, které byly na nočním stolku, místo nich tam položil aktovku a otevřel ji.

"Papíry, po kterých nám nic není, Delvigni! Budeme to muset předat všechno druhému oddělení... Vida! Tady jsou výkresy nového kulometu vyráběného ve FN v Herstalu... Tohle zase vypadá jako plány na nové vybavení pevnosti... Hm! Šifrované dopisy, ty budeme muset dát prohlédnout odborníkům..."

V krbu praskaly na mřížce ohořelé brikety. Zčistajasna, v okamžiku, kdy to nejméně očekávali, vrhl se Victor k nočnímu stolku a popadl papíry.

Maigret to zřejmě předvídal, protože zatímco komisař Delvigne se rozmýšlel, má-li vystřelit, máchl pěstí číšníkovi přímo do obličeje, ten zavrával a neměl čas hodit dokumenty do ohně.

Listy se rozlétly. Victor si držel oběma rukama levou tvář, která mu prudce zčervenala.

Odehrálo se to ráz na ráz. A přesto toho Delfosse málem využil k útěku. V mžiku vstal z postele a chystal se proklouznout za zády pana Delvigne, ten ho však zpozoroval a nastavil mu nohu.

"A co teď...?" zeptal se Maigret.

"Přesto nic neřeknu!" vrčel vztekle Victor.

"Ptal jsem se tě na něco?"

"Nezabil jsem Graphopoulose."

"No a co?"

"Jste surovec! Můj advokát..."

"A to se podívejme! To se podívejme! Tak ty už máš advokáta?"

Komisař Delvigne pozoroval chlapce a sledoval jeho pohled, který ulpěl na skříni.

"Myslím, že tam je ještě něco!" řekl.

"To je pravděpodobné!" odpověděl Maigret a vylezl znovu na židli.

Dlouho musil šmátrat rukou. Nakonec vylovil náprsní tašku z modré kůže a otevřel ji.

"Graphopoulosova náprsní taška!" oznámil. "Třicet bankovek po tisíci francouzských francích... Nějaké papíry... Vida!"

Na kousku papíru adresa Veselého mlýna, ulice Pot-d'Or... A jiným písmem V Činžáku nikdo nespí..."

Maigret se už o nikoho nestaral. Byl v zajetí své ideje, zkoumal šifrovaný dopis, počítal určité znaky.

"Jeden... dva... tři... jedenáct... dvanáct! Slovo o dvanácti písmenech... To znamená Graphopoulos... Je to v aktovce..."

Kroky na schodišti. Nervózní zaklepání na dveře. Rozjařený obličej inspektora Girarda.

"Veselý mlýn je obklíčen. Nikdo se odtamtud nedostane. Ale... Před chvílí přišel pan Delfosse a sháněl syna... Vzal si Adélu stranou. Ano, odešel... Myslil jsem, že udělám dobře, když ho nechám jít a budu ho sledovat... Když jsem viděl, že jde sem, předběhl jsem ho... Slyšíte...? Už je na schodech..."

A skutečně, někdo tam klopýtal, kráčel chodbou, šmátraje po dveřích, nakonec zaklepal,

Maigret sám otevřel, uklonil se muži s šedivými kníry, který na něho vrhl povýšený pohled. "Je můj syn...?"

Zahlédl ho v jeho žalostné situaci, luskl prsty a pronesl: "Jdeme! Domů!"

Málem se všechno zvrátilo. René hleděl na všechny s hrůzou, držel se křečovitě příkrývky, zuby mu jektaly.

"Okamžik!" zasáhl Maigret. "Posadil byste se laskavě, pane Delfossi?"

Ten si s jistým odporem prohlédl místnost. "Chcete se mnou mluvit? Kdo jste?"

"Na tom nesejde! Komisař Delvigne vám to ve vhodnou chvíli poví. Když se váš syn vrátil domů, udělal jste mu scénu?"

"Zavřel jsem ho do jeho pokoje a řekl mu, aby počkal, až jak se rozhodnu."

"A jak jste se rozhodl?"

"Ještě nevím. Bezpochyby ho pošlu na stáž do zahraničí, do nějaké banky nebo obchodního podniku. Je na čase, aby se naučil žít."

"Ne, pane Delfossi..."

"Co tím chcete říct?"

"Chci říct prostě to, že je příliš pozdě. Váš syn v noci ze středy na čtvrtek zabil pana Graphopoulose, aby ho okradl..."
Maigret zachytil rukou napřaženou hůl se zlatou koulí a zakroutil jí tak prudce, že její majitel ji musil se zaupáním pustit.
Pak si ji klidně prohlédl, potěškal ji a utrousil:

"A vím skoro určitě, že zločin byl spáchán touto holí!"

Ústa dokořán v křeči, René se pokoušel křičet, a přesto ze sebe nevydal ani hlásek... Byl to už jen uzlíček nervů, ubohé stvoření, které rdousil strach.

"Doufám, že to vysvětlíte!" prohodil přesto pan Delfosse. "A vy, milý komisaři, buďte ujištěn, že svému příteli prokurátorovi oznámím..."

Maigret se obrátil na inspektora Girarda: "Dojděte mi pro Adélu... Vezměte si vůz... Přivezte taky Génara..."

"Myslím, že..." začal pan Delvigne a přistoupil k Maigretovi.

"Ano! Ano!" řekl Maigret, jako se chlácholí dítě.

A přecházel sem a tam. Chodil tak celých sedm minut, kterých bylo zapotřebí k splnění jeho příkazu.

Vrčení motoru. Kroky na schodišti. Hlas Génara, který protestoval.

"To si vyřídíte s mým konzulem... To je neslýchané! Řádný živnostník, platící daně... zrovna když mám v podniku padesát hostů..."

Když vešel, vyhledal očima Victora a jako by se ptal.

Victor byl úžasný. "Jsme v rejži!" řekl prostě.

Tanečnice, napůl nahá pod šaty, jež zdůrazňovaly její tvary, se rozhlížela po svém příbytku a svésila ramena s naprostou odevzdaností osudu.

"Odpovězte prostě na mou otázku. Požádal vás Graphopoulos během večera, abyste za ním přišla do jeho pokoje?"

"Nešla jsem tam!"

"Požádal vás o to tedy, takže vám řekl, že bydlí v hotelu Moderne, pokoj číslo osmnáct..."

Sklopila hlavu.

"Chabot a Delfosse, kteří seděli u vedlejšího stolu, to mohli zaslechnout. V kolik hodin sem Delfosse přišel?"

"Spala jsem. Snad v pět ráno..."

"Co říkal?"

"Navrhl mi, abych s ním odjela... Chtěl odjet lodí do Ameriky... Řekl mi, že je bohatý..."

"Odmítla jste?"

"Byla jsem rozespalá... Řekla jsem mu, ať si lehne... Ale to on nechtěl... A protože byl hrozně nervózní, tak jsem se ho zeptala, jestli něco neproved..."

"Co vám odpověděl?"

"Prosil mě, abych schovala u sebe v pokoji šrajtofle..."

"A vy jste mu ukázala na skříň, kde už byla aktovka..."

Znovu pokrčila rameny, vzdychla: "Tím hůř pro ně..."

"Je to tak?"

Žádná odpověď. Pan Delfosse drtil přítomné pohrdavým pohledem.

"Rád bych věděl..." spustil.

"Hned se to dozvíte, pane Delfossi. Prosím vás už jen o okamžik strpení..."

A to proto, aby si nacpal dýmku!

XI. Začátečník

"Napřed si povíme o Paříži. Graphopoulos přijde požádat o policejní ochranu a druhý den se pokouší setrást inspektora, pověřeného jeho ochranou. Vzpomínáte si, co jsem vám povídal, Delvigni?"

Ty historky o mafii a špionáži... V té naší jde o špionáž. Graphopoulos je bohatý zahaleč. Dobrodružství ho láká, jako tolik lidí jeho druhu.

Na svých cestách potká nějakého tajného agenta a tomu se svěří se svou touhou vést také život plný nepředvídaností a tajemství...

Tajný agent! Dvě slova, o nichž sní tolik pitomců!

Představují si, že tohle řemeslo spočívá v... Ale na tom nesejde! Graphopoulos lpí na své představě. Agent, na kterého se obrátí, nemá právo odmítnout nabídku, která může být zajímavá...

Co veřejnost neví, je to, že napřed se člověk musí podrobit zkouškám... Muž je inteligentní, zámožný, cestuje...

Především je však třeba zjistit, jestli je chladnokrevný a spolehlivý...

Tak ho pověří prvním posláním: odjet do Lutychu a v kabaretu ukrást dokumenty...

To je způsob, jak si ověřit, jaké má nervy. Je to falešné posláním. Je poslán zkrátka a dobře k jiným agentům téže služby, kteří posoudí schopnosti našeho muže...

A Graphopoulos je vyděšený! Představoval si špionáž jinak! Viděl se v palácích, jak vyzvídá na velvyslancích, nebo na malých panovnických dvorech v Evropě...

Neodvažuje se odmítnout. Ale požádá o ochranu policii. Svému šéfovi oznámí, že je sledován...

„Pověsil se mi na paty jeden inspektor! Myslím, že za těchto okolností bych do Lutychu neměl jet...!“

„Jen tam jeďte!“

A tu propadne panice. Pokouší se uniknout ochraně, kterou si vyžádal. Zamluví si místo v letadle do Londýna, koupí si lístek do Berlína a vystoupí na nádraží des Guillemins...

Veselý mlýn!... Tady má pracovat... Neví, že šéf patří ke skupině, že je informován, že jde jen o zkoušku a že navíc není

v kabaretu jediný dokument k ukradení...

K jeho stolu se posadí tanečnice... Dá si s ní schůzku na konec noci ve svém pokoji, protože především je požitkář... Jak se to stává skoro vždycky, nebezpečí vybičuje jeho smyslnost... Konečně nebude sám! Jako závdavek jí dá své cigaretové pouzdro, které se jí líbí...

Pozoruje lidi. Nic neví! Nebo spíš ví jen jedno, že za chvíli se bude muset nechat zavřít v lokále a hledat dokumenty, které po něm chtějí...

Génaro, který o tom ví, ho pozoruje s úsměvem... Victor, který se v tom veze taky, je přeučtivý, když mu servíruje šampaňské...

Někdo, čirou náhodou, zaslechl adresu, kterou dal Adèle:

Hotel Moderne, pokoj číslo osmnáct.

A to už je jiná historie!"

Maigret pozoruje pana Delfosse, jeho jediného.

"Prominete mi laskavě, že budu hovořit o vás. Jste zámožný. Máte ženu, syna i milenky. Vedete příjemný život a netušíte, že chlapec, neduživý, příliš nervózní, se vás ve své vlastní sféře pokouší napodobit.

Vidí, jak se kolem něho rozhazují peníze ve velkém. Vy mu peníze dáváte, až příliš peněz, ale ne dost najednou.

Po celé roky vás okrádá a navíc ještě okrádá svého strýce...

Ve vaší nepřítomnosti jezdí vašim vozem. Také on má milenky. Zkrátka a dobře, je to v plném slova smyslu degenerovaný synáček z bohaté rodiny.

Ne, neprotestujte!... Počkejte...

Potřebuje přítele, důvěrníka... Vleče Chabota ve svých šlápěch. Jednoho dne se octnou v úzkých... Jsou dlužní kdekomu... Rozhodnou se vybrat pokladnu ve Veselém mlýně...

To je Graphopoulosův večer... Delfosse a Chabot se ukrývají na schodech do sklepa, když se myslí, že odešli... Ví o tom Génaro? Na tom nesejde, ale pochybuji o tom!

On je totiž prototyp dobrého tajného agenta. Má kabaret. Je řádný živnostník, jak před chvílí řekl. Má subagenty, kteří pro něho pracují! Cítí se o to víc v bezpečí, že dělá informátora policii...

Ví, že se Graphopoulos schová v kabaretu. Zavře dveře. Odejde s Victorem. Stačí, aby nazítří podal šéfům hlášení, jak si Řek počínal...

Vidíte, že je to dost komplikované. Ta noc by se dala nazvat nocí plnou překvapení...

Graphopoulos pil šampaňské na kuráž. Pak se octne sám v temnotě Veselého mlýna... Zbývá, aby našel dokumenty, které po něm chtějí...

Ale ještě se nepohnul, když se otevrou dveře. Škrtnutí zápalkou...

Je zděšen. Nebyl vyděšený už předem? Nemá odvalu zaútočit... Radši dělá mrtvého... A vidí své nepřátele... Dva mladé lidi, kteří mají nahnáno mnohem víc než on a vezmou nohy na ramena..."

Nikdo se ani nepohne. Nikdo jako by ani nedýchal. Tváře jsou napjaté a Maigret klidně pokračuje:

"Graphopoulos, když osaměl, hledá urputně dokumenty, které po něm chtějí jeho noví šéfové... Chabot a Delfosse, celí rozčilení, pojídají slávky a smažené brambůrky, rozejdou se na ulici...

Ale Delfosse pronásleduje vzpomínka... Hotel Moderne, pokoj osmnáct. Tahle slova, která zaslechl. Cizinec se zdál být bohatý... A on má chorobnou potřebu peněz. Dostat se v noci do hotelu je hračka... Klíč od pokoje bude na desce. A když je Graphopoulos po smrti! Když už do toho pokoje stejně nevkočí...

Jde tam... Rozespáلهo vrátného ani nenapadne ho zpovídat. Přijde nahoru, prohrabe cestovní zavazadlo...

Kroky na chodbě... Dveře se otvírají...

Sám Graphopoulos! Graphopoulos, který měl být po smrti!

Delfosse má takový strach, že bez rozmyšlení máchne ze všech sil do tmy holí se zlatou koulí, holí svého otce, kterou si toho večera vzal, jak často dělával...

Je šílený, téměř nezodpovědný za to, co dělá... Vezme si náprsní tašku... Uteče...

Možná si někde pod lucernou prohlédne obsah... Všimne si, že tam jsou desítky tisíc francouzských bankovek, a dostane nápad odjet s Adélou, po které vždycky toužil.

Báječný život v cizině! Báječný život s ženou! Jako opravdický muž! Jako jeho otec!

Ale Adéla spí... Adéla nechce odjet... Schová náprsní tašku u ní, protože má strach... Nemá tušení, že bezpochyby už řadu let ukládají Génaro a Victor na stejné místo do bezpečí dokumenty špionážní služby...

Protože ona k nim patří! Jsou v tom všichni! Delfosse si nechal u sebe jen belgické bankovky, okolo dvou tisíc franků, které v náprsní tašce našel... Zbytek, to znamená francouzské peníze, je příliš kompromitující!

Ráno si přečte noviny... Oběť, jeho oběť, byla nalezena ne v hotelu, ale v Botanické zahradě.

Nic nechápe... Žije v horečce... Jde za Chabotem... Odvleče ho s sebou. Předstírá, že okradl strýce, aby vysvětlil ty dva tisíce franků, které má u sebe...

Těch peněz se musí zbavit. Pověří tím Chabota... Je zbabělý... Huť než zbabělý! Jeho případ má co dělat s patologií... V skrytu duše má přáteli za zlé, že se nepodílí na jeho provinění. Chtěl by ho zkompromitovat, ale neodvažuje se udělat pro to něco určitého...

Nezazlíval mu vždycky něco? Závist, nenávist, dost složité... Chabot je bez poskvrny, nebo alespoň byl... A v něm hlodá spousta pobuřujících žádostí... To vysvětluje toto podivné přátelství a neustálou potřebu kamarádovy přítomnosti, kterou Delfosse pociťoval...

Šel ho znovu vytáhnout z domu... Nemohl zůstat sám... A zapléтал ho do svých kompromisů, do svých malých rodinných krádeží, které nepřísluší justici soudit...

Chabot se z toalety nevrátil. Chabot je zatčen... Nevydá se ho hledat... Pije... A potřebuje, aby někdo pil s ním...

Jednu věc nedokáže snést: samotu.

Opilý jde s tanečnicí, usne... Ráno se zhrzoí situace, v níž se ocitl... Bezpochyby zahlédl inspektora hlídkujícího na ulici...

Neodvažuje se sáhnout na Graphopoulosovy peníze, které jsou na skříní... Zůstaly tam jen francouzské bankovky, které se dají příliš lehce identifikovat... Proto raději okrade svou společnici...

V co doufá? V nic! A všechno, co od této chvíle udělá, bude logickým důsledkem.

Tuší nejasně, že spravedlnosti neunikne... Na druhé straně nemá odvahu se přiznat...

Zeptejte se komisaře Delvigne, kde policie hledá — a kde v devíti případech z desíti nachází — zločince tohoto druhu!

Na pochybných místech... Potřebuje pití, hluk, ženy... Vejde někam poblíž nádraží. Chce si odvést servírku... Protože ta nechce, jde si pro ženskou na ulici... Platí pití... Ukazuje své peníze, rozdává je... Je zběsilý...

Když je zatčen, lže, chorobně! Beznadějně! Lže pro lhaní samé, jako některé úchylné děti.

Je ochoten vykládat bůhvíco, uvádět podrobnosti... A to je také povahový rys, který stačí k jeho zařazení.

Ale řekneme mu, že vrah je zatčen... To jsem já!... Je propuštěn na svobodu... O něco později se dozví, že vrah po doznání spáchal sebevraždu... Vytušil léčku? Nejasně... Něco ho každopádně nutká, aby odstranil důkazy své viny...

A proto jsem sehrál komedii, která se mohla zdát dětinská...

Byly dva způsoby, jak donutit Delfosse k doznání: ten, kterého jsem použil, nebo ho nechat dlouhé hodiny o samotě, ve tmě, z které má stejnou hrůzu jako ze samoty...

Začal by se třást... Byl by přiznal všecko na světě, víc, než je pravda...

Já vím, že je vinen, od okamžiku, kdy bylo prokázáno, že ty dva tisíce franků nebyly ukradeny v cukrárně... Od té chvíle všechno, co dělal, mě v mém přesvědčení utvrzovalo...

Je to banální případ, navzdory jeho morbidnosti a zdánlivé složitosti.

Ale musil jsem pochopit ještě něco: druhý případ, případ Graphopoulose. V důsledku toho byli tu ještě další vinici...

Po oznámení vrahovy smrti, mě smrti, se všichni vyhnuli z úkrytu...

Delfosse si přišel pro kompromitující náprsní tašku...

Victor si přišel..."

Maigret pomalu přelétl očima přítomné.

"Adélo, jak dlouho si Génaro ve vašem bytě schovává nebezpečné papíry?"

Pokrčila lhostejně rameny, jako někdo, kdo už dlouho očekával katastrofu.

"To už je let! To on mě sem přivedl z Paříže, kde jsem chápala hladu..."

"Přiznáváte se, Génaro?"

"Odpovím jen v přítomnosti svého advokáta."

"Vy taky? Jako Victor?"

Pan Delfosse neřikal nic, hlavu měl svěšenou, pohled upřený na hůl, onu hůl, která zabila Graphopoulose.

"Můj syn má zmenšenou přičetnost..." zamumlal zčistajasna.

"Já vím!" A protože se na něho díval zmateně a rozpačitě zároveň: "Svěříte se mi asi, že po vás zdědil nějakou dědičnou vadu, která zavinila zmenšenou přičetnost a..."

"Kdo vám to řekl?"

"Podívejte se do zrcadla na svou a jeho hlavu!"

A to bylo všechno! O tři měsíce později Maigret byl doma na bulváru Richard-Lenoir a rozřezával poštu, kterou správcová právě donesla.

"Zajímavé zprávy?" zeptala se paní Maigretová, vytřepávající z okna kobereček.

"Lístek od tvé sestry, píše, že bude mít dítě..."

"Zase!"

"Dopis z Belgie..."

"Co je to?"

"Nic zajímavého. Přítel, komisař Delvigne, mi posílá v balíčku dýmku a oznamuje mi rozsudky..."

Četl polohlasem:

"Génaro k pěti letům nucených prací. Victor ke třem letům a Adéla pro nedostatek důkazů propuštěna na svobodu..."

"Co je to za lidi?" poznamenala paní Maigretová, která ačkoliv byla manželkou komisaře kriminální policie, zachovala si svatou prostotu francouzské venkovanky.

"Nejsou zajímaví. Lidé, kteří měli v Lutychu kabaret, kam nikdo nechodil, ale kde se prováděla špionáž..."

"A Adéla?"

"Tanečnice v tom podniku... Jako všechny tanečnice..."

"Tys ji znal?"

A v hlase paní Maigretové zazněla náhle žárlivost.

"Byl jsem jednou u ní."

"A to se podívejme!"

"Teď mluvíš jako pan Delvigne. Šel jsem k ní, ale v doprovodu dobrého pultuctů dalších lidí!"

"Je hezká?"

"Ujde. Kluci byli do ní celí pryč."

"Jenom kluci?"

Maigret rozřízl další obálku s belgickou známkou.

"Tady je zrovna fotografie jednoho z nich," podotkl.

A podal jí podobenku mladého muže, jehož úzká ramena se v uniformě zdála být ještě užší. V pozadí byl komín parníku.

"...a douoluji si Vám zaslat snímek svého syna, který odplul tento týden z Anvers na palubě Elisabethville do Konga. Doufám, že tvrdý život v koloniích..."

"Kdo je to?"

"Jeden z Adéliných ctitelů."

"Něco provedl?"

"Popíjel portské v jednom nočním podniku a byl by líp udělal, kdyby tam byl jaktěživ nevzkročil!"

"Byl to její milenec?"

"Jaktěživ ne! Nanějvýš se na ni jednou díval, jak se obléká..."

A tu paní Maigretová usoudila: "Vy mužští jste jeden jako druhý!"

Vespod pod hromádkou dopisů bylo černě orámované smuteční oznámení, které Maigret neukázal.

Dnes zemřel na klinice Sainte-Rosalie ve věku osmnácti let René-Joseph-Arthur Delfosse, opatřen svátostmi...

Klinika Sainte-Rosalie v Lutychu je ústav pro bohaté duševně choré pacienty. Dole na oznámení byla čtyři slova:

Modlete se za něho.

A Maigret si v duchu vybavil pana Delfosse otce s jeho ženou, továrnou, jeho milenkami...

Potom Graphopoulouse, který si chtěl zahrát na špióna, protože neměl nic na práci a protože si špióny představoval oslňující, jako jsou líčení v románech.

Týden nato se na něho usmála v jednom podniku na Montmartru žena s prázdnou skleničkou před sebou, kterou tam ředitelství podniku staví pro formu.

Byla to Adéla.

"Přisahám vám, že jsem vlastně doopravdy vůbec nevěděla, jaký pletichy to kujou... Žít se musí, no ne?"

A přirozeně byla ochotna pletichařit nanovo!

"Přišla mně fotka toho maličkýho... Však víte... Toho, co byl někde zaměstnaněj..."

A z taštičky zaprášené pudrem vytáhla fotografii. Stejnou, jakou dostal Maigret! Vytáhlý chlapec, ještě nevyzrálý, kterého uniforma činila hubenějším a který se poprvé pokusil narazit si furiantsky koloniální čapku.

Třetí exemplář se určitě ukazoval v ulici de la Loi nájemníkům v domě, polské studentce a panu Bogdanowskému.

"Vypadá už jako muž, ne? Jen aby nechytil žádnou horečku..."

A ve Veselém mlýnu s jiným majitelem jiní mladí lidé!